

Upravištvu, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Telefon št. 2455.
Podružnica Maribor: Grajski trg 1.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—,
za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Številke govore

Naš državni statistični urad je te dni objavil nekaj zanimivih števil, o naraščanju prebivalstva v Jugoslaviji. Od 1. 1921. do konca 1. 1936 se je pomnožilo prebivalstvo za več nego tri milijone in naša država, ki je po svoji ustanovitvi štela nepolnih 12 milijonov, bo imela ob 20letnici svojega obstoja, če računamo naravni prirastek se za tekoče leto, blizu 15 in pol milijona prebivalcev. Povprečni naravni prirastek znaša 14,45 na tisoč, številka, s katero daleč prednjačimo večini evropskih kulturnih narodov. Pri rokah nam je slučajno češkoslovaška statistika. V bratski republiki je znašal naravni prirastek 1. 1936 le 4 od tisoč in seveda je polno držav v Evropi, kjer je še skromnejši. Ogromna populacijska številka dokazuje pred vsem biološko zdravje našega naroda. Ona je izraz njegove življenjske sposobnosti, ki zmagovito premaguje vse gospodarske, socialne in zlasti tudi zdravstvene ovire naravnega porastka. Ne smemo pozabiti, da živi jugoslovanski narod gospodarsko in socialno še v zelo neurejenih razmerah in da je organizacija skrbni za njegovo zdravje po mnogih krajih, ako jo primerjamo z razmerami drugod, še zelo pomanjkljiva. Zdravstvene prilike so ponekod tako rekoč še primitivne. Na 1000 prebivalcev se v Jugoslaviji rodi v toku enega leta 31,45 otrok, a od teh jih 17 umrje! Grozna številka, ki govori sama za sebe.

Tu se odpira polje ogromnih dolžnosti in nalog, dela in skrbi za bodočnost jugoslovenskega rodu. Tu je nakazana pot, ki vodi naš narod k vse večji notranji in zunanji moči in mu jamči ne le na Balkanu, temveč v Evropi enega prvih položajev. Dobra gospodarska in socialna politika, sistematična skrb za narodovo zdravje, delo za njegov civilizatorični in prosvetni povdigi, to so sredstva, ki nas morejo v kratkih letih pripeljati do 20 milijona.

Posebno zanimivo je primerjati, kako narašča prebivalstvo po posameznih banovinah. Najbolj se je dvignila drinska, od 1.200.000 duš na 1.750.000, kar znači 45 odstotkov v dobrih 15 letih. Moravska banovina je pomnožila svoje prebivalstvo za skoraj 400.000, savska za 450.000, dunavska za 350.000, vrbska za več nego 300.000, zetska za skoraj 250.000 in primorska za skoraj 160.000. Vardarska banovina pa za več nego 400.000. To so izredne številke. Ako pogledamo prilike v nekaterih izmed teh banovin, zlasti v vardarski, v velikem delu zetske, v vrbski banovini in si predložimo kako primitivnih razmerah raste in živi naš narod v teh krajih, potem moramo samo občudovati življenjsko silo in odornost tega ljudstva in v nas vseh se krenj vera o nepremagljivosti jugoslovenskega rodu.

Med posameznimi pokrajinami so v naseljenosti velike razlike. Najbolj gosto je naseljeno prebivalstvo v dunavski banovini, 81 na kvadratni kilometer. Za njo pride dravska s 75, savska s 70, drinska 63, moravska 62, vrbska 61, primorska 49, vardarska 47, zetska 33. Povprečna naseljenost Jugoslavije je znašala 1921 48 prebivalcev, koncem 1936 pa 61 prebivalcev. To je še daleč pod evropsko normalo in priča, koliko prostora je na naši domači grudi še za naše generacije, ki morejo z intenzivnejšim delom in racionalnim inorističanjem zemlje, njenih produktov in obrtne ter industrijske močosti, sebi ustvariti boljše življenje, ali dati tudi prostora za nove množine našega ljudstva.

Ko nas tako številke, ki dokazujejo vitalnost našega naroda, navdajajo s samozavestjo in optimizmom, nas pogled na naše domače prilike napolnjuje z resno skrbjo. Število prebivalstva v dravski banovini se je absolutno in relativno najmanj pomnožilo. L. 1921 je štela Slovenija 1.060.000 prebivalcev, koncem leta 1936 pa 1.192.000. Prebivalstvo se je torej pomnožilo v 15 letih v cellem za 132.000, dočim je v najmanjših dveh banovinah, v zetski in primorski, naraslo mnogo lažje, ter znaša prirastek zetske več nego 250.000 in primorske več nego 160.000 duš. Pa tudi relativno je dravska banovina na zadnjem mestu, ker znaša njen prirastek samo 12,4 odstotka, skoraj štirikrat manj nego prirastek v drinski banovini, ki je na prvem mestu.

Nad temi številkami se človek tem bolj zamisli, ker je nesporno, da živimo zlasti Slovenci v zdravstvenem pogledu v razmeroma najbolj urejenih priakah, da smo kulturno na prvi stopnji in da se tudi sicer radi hvalimo, da je v naši pokrajini vse najbolj v redu in vzorno. Gospodarske in socialne prilike pri nas so sicer težavne, ali nesporno so v Južni Srbiji pa v gorovjih zetske banovine ali bosanske Kraine in po Liku še mnogo težje. Slovenci smo na glas najbolj neobčnega dela Jugoslavije. Voliv vere in cerkve na rodno je nesporno velik in vsak dan čujemo deklaracije o neločljivi povezanosti slovenstva s katoličkim, ki prepaja ves naš rod in torej sigurno vrši svoj

501 GLAS ZA CHAUTEMPSA

Nepričakovano sijajen uspeh nove francoske vlade — Proti zaupnici je glasoval samo 1 poslanec, komunisti in skrajni desničarji so se vzdržali glasovanja

Pariz, 22. jan. br. Chauteempsova vlada je dosegla pred poslansko zbornico nepričakovano velik uspeh. Po prečitanih vladnih deklaracij, ki jo je vsa zbornica na koncu pozdravila z viharim plaskanjem, se je razvila le kratka debata o interpelacijah glede splošne politike vlade. Po govornih interpelantov in govornikov posameznih skupin je dal ministrski predsednik Chauteemps kratak odgovor, nakar je bila seja prekinjena, da bi se mogle posamezne frakcije posvetovati o tem, kakšno stališče naj zavzamejo do nove vlade.

Po zopetni otvoritvi seje je bil predložen predlog radikalnih socialistov, ki izraža vladi zaupnico. Na ta predlog so se zedinile vse skupine ljudske fronte z izje-

mo komunistov, prav tako pa ga je sprejel tudi centum. Pri glasovanju je dobila vlada 501 glas, proti zaupnici je glasoval samo eden poslanec, in sicer Bergery. Komunisti in skrajni desničarji so se glasovanja vzdržali. Za vlado so poleg radikalnih socialistov, socialistov, republikanske uni-je in neosocialistov glasovali tudi poslanci dosejane opozicije v centru in na zmer-nih desnicah.

Izid glasovanja je napravil v vseh politič-nih krogih najgloblji vtis. V njem vidijo spontano uresničeno idejo o združitvi vseh nacionalnih skupin, ki jo je skušal izvesti Blum, ko mu je bil poverjen mandat za se-stavo vlade. Značilno je, da se vsi go-vorniki, ki so posegli v debato, ne glede na

svojo strankarsko opredelitev, izjavili za narodno koncentracijo. Chauteemps sam je v svojem zaključnem govoru naglasil, da je ideja narodne koncentracije globoko za-sidrana tudi v njegovi vladi, ki naj tvori le prehod do bodoče vlade narodne kon-centracije. Seja, ki je bila takoj po gla-sovanju zaključena, je tvorila tako najvaž-nejšo politično manifestacijo zadnjih let v Franciji.

Vsi današnji listi podčrtavajo politični pomen zaupnice, ki jo je sinoči dobila Chauteempsova vlada in vidijo v tem izhod iz sedanjih napetih notranjopolitičnih raz-mer v mirnejšo dobo stvarnega dela za do-brobit in napredek Francije.

V evropski politiki se pripravlja preokret?

Novo zavzemanje germanofilske skupine v Angliji za sporazum z Nemčijo — Obisk Daladierovega sodelavca v Berlinu

London, 22. januarja b. Dasi je nova francoska vlada v svoji deklaraciji pouda-rila, da ostane francoska zunanja politika nespremenjena, v angleških germanofilskih krogih navzlic temu narašča nadev v ob-novitve naporov za zblizanje z Nemčijo. V teh krogih izražajo celo že željo, naj bi se v okviru angleško-francoskega sode-lovanja izdelal nov načrt za zblizanje s tretjim rajhom. Angleški germanofili so še vedno pristali ideje četvernega pakta in računajo sedaj, da je s sestavo nove vla-de v Franciji k. p. n. en po njihovem me-nju oslabitev ljudske fronte in odstranitev komunističnega vpliva iz vlade, napočil tre-nutek, ko bi se ideja četvernega pakta lah-ko uresničila brez potrebnih obzirov do Rusije. T. krog seveda pozabljajo, da je Fran-cija sklenila pakt z Rusijo, še preden je v Franciji prevzela oblast v roke ljud-ske fronte. Vsekakor pa je značilno, da v Angliji svet dvigajo glavo prijatelji spo-razuma z Nemčijo, ker bi se po tem zdo-lo, da jih rezultat Halifaxovega informa-tivnega potovanja še ni zadovoljil.

Neposredni povod za nastop germanofi-lov v tem smislu pa je razen nastopa dru-ge Chauteempsove vlade predvsem potova-nje francoskega častnika de Brinona, ki je znan kot najožji sodelavec francoskega ministra narodne obrambe Daladiera, v Berlin. Kolikor se je moglo izvedeti iz za-nesljivega vira, je angleški min-ter Eden slej ko prej nasproten izdelavi kakršnega-koli novega konkretnega načrta za zbliza-nje z Nemčijo, vendar poudarja v istih poučenih krogih, da bi se morda tudi on končno ne uprl z vso odločnostjo proti-si po »proučitvi novih možnosti za zbliza-nje in sporazum.« Verjetno je, da bo de Brinon rezultate svojega berlinskega obiska opisal v listu »Information«. Sprič njeg-o-vih vezi z Daladierom, ki ga v Angliji sma-trajo za najmočnejšo osebnost v Chauteemp-sovi vladi, ni seveda izključeno, da bodo informacijam francoskega novinarja po-

svetili vso potrebno pozornost tudi v fran-coskih vladnih vrstah.

Ako so vse te informacije točne, se zdi, da germanofilska skupina v Angliji tudi po Halifaxovem potovanju še ni opustila nadev v zblizanje z Nemčijo. Očitno je, da stoji za njo v ozadiju predvsem finančni in gospodarski krog, ki bi želel pripra-viti pot za zblizanje s kompenzacijskimi manipulacijami in s financiranjem nemških nakupov surovin. Medtem vzbujata pozor-nost političnih krogov potovanja prometne-ga ministra Burgina ter državnega podtaj-nika v notranjem ministru Lloydja v Berlin. O njih pravijo na pristojnem me-stu, da sta odpotovala v Nemčijo v štud-ijske svrhe, ker se prvi baže želi seznaniti z nemškim sistemom gradnje modernih cest, drugi pa hoče proučiti nemški sistem obrambe pred zračnimi napadi. V angle-ških finančnih krogih pričakujejo, da bo sta imela oba državnika priliko, da se po-razgovorita tudi z vodilnimi nemškimi držav-niki in tako »nadalujeja že začete Ha-lifaxove razgovore.«

Sprič vsega tega sodijo angleški germa-nofili, da je prišel čas za nov poskus an-gleške diplomacije v to smer. Izredni spre-jem, ki ga je Berlin pripravil francoskemu novinarju in njegove avdience pri vseh vo-dilnih nemških državnikih dokazujejo po njih mnenju, da je sedaj tudi Nemčija pri-pravljena, »zares sporazumeti se z zapad-nima veleislama.«

Zaenkrat bi bilo sicer še preuranjeno go-voriti o kakih konkretnih akcijah Foreign officea v zvezi s tem nedvomnim ponovnim pritiskom angleških germanofilskih krogov, vendar v nekaterih poučenih krogih ne iz-ključujejo možnosti, da se bo Eden po-služil svojega novega pomočnika Vansittar-ta in ga morda v kratkem poslal v Berlin, da tako vsaj formalno ustreže oni skupini med angleškimi konservativci, ki se še ve-dno zavzema za neposredne stike z nemško vlado.

Pred sestankom sveta DN

Vprašanje ločitve pakta o Društvu narodov od versaj-ske mirovne pogodbe

London, 22. jan. o. Po zanesljivih infor-macijah iz vladnih krogov se bo angleški zunanji minister Eden še pred odhodom na zasedanje sveta Društva narodov sestel s francoskimi državniki, s katerimi se bo raz-govarjal o reformi Društva narodov, o po-ložaju na Daljnem vzhodu in v srednji Ev-ropi ter o španskih problemih. Kar se tiče Društva narodov, kaže vse, da se je angle-ška vlada sprizajnila z mislijo, da bi se pakt o Društvu narodov povsem ločil od versaj-ske mirovne pogodbe in ukinil znan-i člen o sankcijah. V zvezi s tem se v an-gleških krogih širijo tudi vesti o bližnjem potovanju francoskega min. predsednika Chauteempsa v Berlin, kjer bi skušal ure-diti vsa politična vprašanja, v katerih se

francoska in nemška zunanja politika ne strinjata.

V zadnjih dneh so se tudi razširili glaso-vi, da bo svet Društva narodov na predlog Belgije razpravljal o resoluciji, s katero naj bi Društvo narodov priznalo italijan-sko suverenost v Abesiniji. Tega predlo-ga Anglija bržkone ne bo sprejela. Verjet-no je, da se bodo zanj zavzele nekatere manjše evropske države, v prvi vrsti one, ki so sklenile oselsko konvencijo. Na sta-lišče angleške vlade je v tej stvari znatno vplivalo razpoloženje v Zedinjenih držav, ki v smislu Stimsonove doktrine nikakor ne nameravajo priznati italijanske anek-sije Abesinije. Niti kake druge slične oku-pacije tujih dežel.

odločilni vpliv proti beli kugi, umetni redukciji narodne plodnosti. Kje so torej razlogi, da Slovenci ne držimo koraka s populacijskim napredkom ostalih delov našega naroda? Ali je naša življenjska sposobnost manjša? Ali je naša kultura že tako rafinirana, da zavira prirodu? Ob ustanovitvi drž-ave smo Slovenci tvorili skoraj deseti-no njenega prebivalstva, danes smo le še dobra petnajstina. Ali je temu res tako? Seveda je velik del slovenskega ozemlja izven meja Jugoslavije. Ali pri našem današnjem razmišljanju to dej-stvo ne prihaja v poštev. Važno pa je nesporno dejstvo, da naša ožja domo-vina danes ne more prerediti vseh svojih sinov. Nekdaj je otekala slo-venska kri v beli svet in se po velikem delu porazgubila. Danes pa spaja ta žlahtni sok naš domači rod s celokup-valo svoje eksistence med srbskimi in

tisoče slovenskih glav in rok si je osno-valo svoje eksistence med sreborskimi in hrvatskimi brati. Iz vseh krajev naše države vodijo vezi v našo slovensko domačo hišo. Po neki dokaj zanesljivi statistiki znaša število samostojno in službeno zaposlenih slovenskih ljudi v drugih krajih Jugoslavije okrog 80.000. Če računamo, da jih ima samo polovica svoje rodbine, pridemo do številke, ki predstavlja že zelo občuten odstotek celokupnega slovenskega števila.

Tako se nam v suhem računu postavlja pred oči eno izmed velikih vprašanj našega življenja in eden izmed poraznih argumentov kako smo Slovenci navezani na jugoslovensko skupnost, kako načelo narodnega edinstva ni le papirnata teorija, temveč naša življenjska stvar in kako je princip ene edin-stvene Jugoslavije vprašanje našega življenja.

S španskih bojišč

Pariz, 22. jan. o. Nacionalistične letalske sile so včeraj in danes pričele spet z veliko srditostjo napadati republikance tako na fronti pri Teruelu kakor tudi v zaledju. V zadnjih 24 urah je bilo kar 6 velikih nacionalističnih napadov. Teruel so naciona-listična letala malodane razdejala in je me-sto sedaj v plamenih. Snoči je večja eska-dra nacionalističnih letal ponovno napadla Barcelono in Valencijo. V obe mesti je pa-dlo zelo veliko število bomb, ki so zahteva-le malone 100 človeških žrtev in povzro-čile tudi drugače ogromno škodo. Davi so republikanske letalske sile reagirale na to nacionalistično letalsko akcijo. Več re-publikanskih letal je nenadoma napadlo Salamanco, kjer so porušila nekaj voja-ških objektov.

Barcelona, 22. januarja. AA. Vojno mi-nistrstvo objavlja:

Današnje bombardiranje Salamance, ki ga je izvedlo 20 republikanskih letal, je bilo odgovor na sistematsko bombardira-nje sredozemske obale oziroma mest ob Sredozemskem morju. Kakor znano, so na-cionalistična letala poleg Barcelone in Va-lencije bombardirala tudi Sienzo, 1

Zanimivo je, da angleška vlada za se-daj tudi ne želi reagirati na razne ita-lijanske diskretne korake za obnovo poga-lanj glede odnosov med obema država-ma na Sredozemskem morju. Znano je, da je Var Zealand na svojem zadnjem sestanku z angleškim min. predsednikom Cham-berlainom ventiliral tudi to vprašanje, o katerem je govoril z Mussolinijem nekaj dni prej, ko se je mudil v Rimu. Van Zealandovo posredovanje ni uspelo, pa tu-di zadnji Grandiev razgovor z angleškim zunanjim ministrom Edenom očitno ni bil uspešen, ker se že demantirajo govorice o možnosti Vansittartovega potovanja v Rim.

Anglija se je sedaj očitno vsa posveti-la ureditvi svojih odnosov z Nemčijo. V Berlinu se že mudi angleški državni pod-tajnik Lloyd, ki ima nalogo nadalje raz-

viti prejšnje Halifaxove razgovore z nem-skimi državniki.

V zvezi z vsem tem so zadnje dni listi razpravljali o skupni deklaraciji, ki naj bi jo francoska in angleška delegacija podali na bližnjem jubilejnim zasedanju sveta Društva narodov. Sedaj so to zamisel opu-stili. V deklaraciji bi se moralo izraziti skupno načelo, da je treba omejiti notra-njo zvezo med versajsko mirovno pogodbo in paktom Društva narodov ter ju ločiti. Da ne bi nastal vtis, da se Anglija in Fran-cija o tej stvari nista mogli sporazumeti in da je sploh nastalo med njima neko nesoglasje, bosta delegaciji obeh držav v Zenevi podali sicer dve ločeni, po vsebi-ni pa vendar podobni izjavi, v katerih bo-sta poudarili popolno skladnost francoske in angleške politike ter njuno neomajno voljo, da se ohrani mir v Evropi in sedanje razmerje med državami.

Nove formacije v Podunavju

Zanimive napovedi pariškega „Tempsa“ o iskanju novega ravnotežja v srednji Evropi

Pariz, 22. januarja. b. Hubert Beuve-Méry, poseben praški poročevalec oficio-nega organa francoskega zunanega mi-nistrstva, »Tempsa«, objavlja zanimiv dopis o prvih znanih novega previranja v podunavskem bazenu. Poročevalec razla-ga najprej postanek Male antante in nato sklenitev rimskih protokolov ter kaže nato na nove smeri, ki se uveljavljajo v zunanji politiki dveh držav. Male antan-te in dveh držav rimskega trikotja. V zve-zi s tem napoveduje nova zblizanja v po-dunavskem bazenu na črti Praga—Dunaj—Budimpešta.

Podunavskim državam lahko narekuje-ta zblizanje dva činitelja; neposredni in-teresi ali skupna nevarnost. Zblizanje Avstrije, Češkoslovaške in Madžarske po-spešujeta oba ta dva elementa, vendar pa stopa kot element sprave še posebno v ospredje občutek iste nevarnosti. Zavest solidarnosti med Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško bolj in bolj narašča. Posle-dica te preusmeritve je za sedaj še komaj zaznavno premikanje srednjeevropskega ravnotežja, v katerem je prejšnje nasprot-je med Malo antanto in rimskim triko-tom izgubilo svoj prvotni pomen, ker sta v vsaki izmed teh dveh skupin po dve drž-avi ubrali svoja pota, dasi se formalno nobena izmed njih doslej še ni odpoveda-la svojim dosedanjim zvezam. Tako se na obzorju že kažejo obrisi novih grupacij. Razvoj v to smer potrjuje zlasti pozor-nost, s katero v zadnjem času v Berlinu zasledujejo politiko dr. Schuschnigga, dr. Hodže in Daranija.

Pretrganih zaključkov iz tega razvoja seveda še ni mogoče postavljati, toda

predvsem ni nobenega dvoma, da se češkoslovaška srednjeevropska politika nav-zilce mnogim spremembam v bližini bist-veno ni spremenila in da se je v zadnjem času s svojim načrtom o organizaciji Po-dunavja znašel avstrijski kancelar dr. Schuschnigg na isti črti s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Milanom Hodžo. Potreben Rima in Berlina je Schuschnigg samo v toliko prikoljil svoj načrt, da nakazuje dvostranske dogovore kot najprimernejše sredstvo za doseg namena. Češkoslovaška vlada ni doslej proti tej metodi izrazila nobenih pomisle-kov, vaden je zanjo samo cilj. Ker raz-merje Avstrije do vseh sosedov ni še ure-jeno in je tudi v iskanju zblizanja med Ru-munijo in Madžarsko nastopila stagnaci-ja, se skuša na drugi strani pospešiti vsaj zblizanje med Prago, Dunajem in Budimpešto. Po mnenju poročevalca sta se Avstrija in Madžarska v zadnjem ča-su ogrelli za to politiko predvsem zaradi tega, »ker jima rimski protokoli ne nudijo več začetnih gospodarskih ugodnosti. Zato narekuje sedaj to spoznanje pre-usmeritve avstrijske in madžarske gos-podarske politike, kar lahko tvori osnovo politične pregrupacije v Podunavju.

Tako zadobiva podunavski problem po mnenju poročevalca »dvajset let po pre-trjuri isti značaj kakor tik pred vojno, le da ni več bivše monarhije, namesto ka-tere se uveljavljajo samostojni narodi, katerih usoda je skupna in ki bodo skup-no ali znova usuznjeni ali svobodni. Naj-bolj ogroženi izmed njih, zaključuje poro-čevalec svoj članek, »že čutijo, kaj jih spaja.«

Borba za šantung

Japonci so prešli ob železnici Tiencin—Pukov v ofen-zivo, ki pa jo Kitajci za sedaj še uspešno odbijajo

Sanghaj, 22. jan. o. Iz Hankova poročajo, da so se borbe v Šantungu že pričele. Japo-nci so prešli v ofenzivo v južnem odseku fronte vzdolž proge Tiencin—Pukov. Kitaj-ci zatirajo, da so včeraj odbili vse japo-nske napade v tem odseku. Na severu so Ja-poncni malone že dovršili svoje priprave za novo ofenzivo, Kitajci pa so jih tam očitno prehiteli in so sedaj pričeli izvajati močan pritisk na Mingkvang, ki je 10 milj južno od železniškega križišča Sufoč.

Po nekaterih vesteh je Mingkvang ponov-no prešel v kitajsko posest in so Japonci morali umakniti iz mesta zaradi nenadnega napada kitajskih motoriziranih sil.

V Sangju in Hopeju se med tem nadalju-jejo četistiške borbe. Tudi v predelih zape-dno od Sanghaja imajo Japonci čim dalje več opravka s kitajskimi četniki. Okrog Sangha-ja so morali Japonci razmestiti nešteto manjših oddelkov ob vseh važnejših objek-tih vzdolž železniških prog, ki jih le a te-žavo branijo pred napadi kitajskih četnikov.

Knez Konoje in Hirota o ciljih Japonske

Tokio, 22. jan. v Dopoldne je bilo otvor-jeno zasedanje parlamenta z daljšim govo-rom predsednika vlade kneza Konoja, ki je orisal splošni položaj Japonske in na koncu izrazil upanje, da bo ves japonski narod na strani vlade in jo podpiral ga

dosego končnih ciljev, ki pa so že daleč v bodočnosti. Za njim je govoril zunanji mi-nister Hirota, ki je naglasil, da Japonska ne zasleduje na Kitajskem nikakih terito-rijalnih ciljev in ne namerava nobene ki-tajske pokrajine odcepiti od Kitajske. Kar želi japonska vlada, je le prijateljsko so-delovanje in mirno sožitje med Japonci in Kitajci, da bi se na ta način doseglo bla-gostanje in napredek obeh narodov. Hirota je omenil mirovne predloge, ki jih je ja-ponska vlada s posredovanjem nemškega poslanika ponovno predložila osrednji ki-tajski vladi in ji tako dala priliko za skle-nitev sporazuma. Kitajska vlada je vse te predloge odklonila. Zato nosi tudi kitaj-ska vlada vso odgovornost za posledice. Govorila sta nato še vojni in mornariški ministri, ki sta pohvalila japonsko vojsko in mornarico. Mornariški minister je zlasti omenjal junske borbe mornariških čet in opozarjal, da se je na vseh poljih pokazala absolutna nadmoč japonske vojske, morna-ric in letalstva. Kar se tiče incidentov z drugimi državami, sta oba ministra nagla-sila, da se skuša o japonske vojaške obla-sti izogibati vsemu, kar bi utegnilo škodo-vati dobrim odnosom z drugimi drža-vami.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Dr. Stojadinović zaključil svoj poset v Nemčiji

Včera se je na povabilo vodje rajha Hitlerja udeležil še otvoritve razstave arhitekture v Monakovem

Monakovo, 22. januarja. a. Politični del obiska predsednika jugoslovenske vlade dr. Milana Stojadinovića v Nemčiji je bil končan v Berlinu, nakar si je predsednik jugoslovenske vlade ogledal industrijske predele, da si ustvari primerno sliko o novi Nemčiji. Na osebno povabilo vodje rajha in kancelarja Hitlerja je odpotoval dr. Stojadinović nato še v Monakovo, kjer so danes otvorili veliko razstavo arhitekture z izdelki obrtne umetnosti. Hitler je hotel osebno predočiti dr. Stojadinoviću, kakšna je nova Nemčija na posameznih področjih modernih stremeljenj. Dr. Stojadinović in njegovo spremstvo so pozdravili po prihodu gg. Ribbentrop, dr. Götter, general Epp, nemški poslanik v Beogradu Heeren, zastopnik industrije, vojske in umetniških krogov.

Vodja rajha Hitler se je po otvoritvi razstave napotil z dr. Stojadinovičem v posamezne dvorane, kjer so razstavljeni načrti in liki ogromnih javnih stavb po novem gospodarskem načrtu. Predsednik jugoslovenske vlade se je mogel pri tej priliki prepričati, kakšen je duh nove nemške arhitekture s svojo notranjo in zunanjo dekoracijo. Hitler je dr. Stojadinoviču osebno pojasnjeval razstavljene modele, omenjal njih tonažo, kapaciteto itd. Obisk v razstavi arhitekture je trajal nad pol drugo uro in je bil predsednik jugoslovenske vlade ponovno deležen navdušenih ovacij.

Danes popoldne je dr. Stojadinović odpotoval iz Monakova v Jugoslavijo.

Naš gospodarski položaj

Ekspeza ministra za trgovino dr. Vrbanića v finančnem odboru o proračunu svojega ministristva

Beograd, 22. jan. a. Današnja seja finančnega odbora je bila takoj po prečitani zapisnika zadnje seje zaradi šestmesečnega pomena blagopokojnega patriarha Varnave za 15 minut prekinjena. Po ponovni otvoritvi je podal minister za trgovino in industrijo dr. Milan Vrbanić obširno poročilo o predloženem proračunu svojega resora. Izvajal je med drugim:

V gospodarskem življenju se je zadnji dve leti pokazal napredek, ki je bil za vodstvo državne gospodarske politike velikega pomena. Razmere v našem zasebnem bankarstvu so se precej izboljšale. Na normaliziranju zasebnih bank je močno in ugodno vplivala posebno končna ureditve kmečkih dolgov. Iginila je negotovost, banke so mogle razčistiti svoje stanje in skleniti svoje končne bilance. Po drugi strani nimajo več opravka z velikim številom dolžnikov, marveč samo s pooblaščenimi Agramo banko, pri kateri imajo terjatve v znesku 50% svoje kmečke listnice. Zavod jamči, da bodo anuitete vrnjene točno v določenem roku. Za preostalih 25% so prejeli državne obligacije, ki so že sedaj dosegle tečaj čez 70%.

Imamo skupaj 620 zasebnih bank in 61 samoupravnih hranilnic. Pod zaščito je sedaj 322 privatnih bank in 23 samoupravnih hranilnic. V poldrugem letu so se zamrzle vloge škrtile od 4308 na 3599 milijonov, torej za 709 milijonov Din. Istočasno so nove vloge narasle od 3647 na 4955 milijonov, torej za 1308 milijonov Din.

Gospodarske razmere so se v naši državi mnogo ugodneje razvijale, kakor v večini drugih dežel. Zaradi splošne konjunkturalne in zaradi ugodnosti, ki smo jih dosegli s trgovinskimi pogodbami, smo se lani dvignili do takšne intenzivnosti gospodarskega življenja, kakršne še več let ne pomnimo. Kupna moč vasi je močno narasla. V industrijski in obrtniški proizvodnji je vladal vse leto močan polet, ki se kaže v večjem odstotku izkorištanja industrijske kapacitete, v količini predelanih surovin, v poluizdelkih in v večjem številu zaposlenih delavcev. Obseg zunanje trgovine je dosegel višino, ki jo po letu 1930. nismo imeli. Proti letu 1936 je narasel izvoz za 50%, uvoz pa za 30%. Aktivnost naše trgovinske bilance je trajna prikazen po letu 1931. Nikdar pa ni dosegla višine kakor v 11 mesecih l. 1937. in sicer 899 milijonov Din. Velika verjetnost je, da bo aktivnost naše trgovinske bilance dosegla in morda celo presegla eno milijardo Din.

Sklenili smo z raznimi državami 24 pogodb, dogovorov in protokolov, da z njimi uredimo svoj trgovinski in plačilni promet. V trgovinskih pogajanjih, ki smo jih vodili lani, so prišla do veljave osnovna prizadevanja vlade, da razširi obseg našega izvoza v čim ugodnejših pogojih in doseže čim aktivnejšo trgovinsko bilanco. V odnosih z državami srednje Evrope in Italije, ki so za naš izvoz prirodna in najvažnejša tržišča, je kilirng ostal in bo še dolgo ostal osnova naše trgovinske izmenjave. Zaradi preferencialnih dogovorov z Nemčijo, Češkoslovaško, Italijo in Avstrijo izvažamo na ta tržišča razne živinske in kmečke pridelke. Cene so ugodnejše kakor na prostih tržiščih.

Plačilni promet z Avstrijo in Češkoslovaško je zadovoljiv, z Nemčijo se je močno izboljšal. Z novimi pogajanjimi, po katerih naj se plačilni promet razvija s prostimi devizami, bodo prišla do veljave stremeljenja, ki naj varujejo aktivnost naše trgovinske bilance in ustvarijo ugodnejše pogoje za prodajo naših izvoznih preiskov in Italijo in Grčijo. Odlok od 6. aprila 1937 o nadzoru uvoza iz neklirinskih držav, nam je bil zelo posrečeno sredstvo za trgovinska pogajanja. Dogovori, ki smo jih v tem smislu sklenili z Nizozemsko, Veliko Britanijo, Dansko in Švedsko, so rodili v praksi dobre sadove. Podobne sadove smemo pričakovati tudi od novih dogovorov s Francijo in Belgijo. Zaradi racionalnega izkoriščanja preferencialnih dogovorov in ohranitve ugodnih cen v državi sami, je pa morala vlada nadaljevati politiko intervencije in usmerljanja izvoza v raznih predmetih. Ta politika je le tujen umik od temeljne stališča vlade v gospodarski politiki, ki ga prejšnja načela svobodnega dela in trgovine. Razvoj gospodarskih razmer drugod in trgovinska politika in devizne omejitve v raznih deželah so narokovale to intervencijo na gotovih področjih zunanje politike kot nujne in izredne.

Razmere v naši industriji so se lani razvijale pod vplivom splošnih gospodarskih razmer drugod, kjer je ravno l. 1937 nastalo naslo oboroževanje in pomanjkanje surovin. V zvezi s tema dvema okoliščinama je naša industrija ki izvažala surovine in polizdelke na tuj tržišča povečala svojo proizvodnjo. Po drugi strani je ugodna letina 1936-1937 omogočila v rudarstvu in izvedbi javnih del dovolj velike namit kupno moč prebivalstva in na ta način tudi zaposlenost industrije. Ki dela za domači trg. Na eno stran je imela naša industrija povprečno in tudi sicer ugodno leto.

Obrtniška vprašanja postajajo v dobi industrijskega napredka, tehnične in veliki kapitalistični podjetji čedalje težja in za-

molana. Naše obrtništvo je v središču našega gospodarstva, aredi med zaostalimi in naprednimi oblikami gospodarstva, sredi med delom in glavico v sredini med kmetijskim in mestnim gospodarstvom. Njegovi interesi so enkrat skupni, drugi v nasprotju z interesi proletariatskega delavstva, patriarhalnega kmetijstva, individualistične trgovine in kapitalistične industrije. Zaradi tega njegovega poslednjega položaja v gospodarstvu vodimo svojo obrtniško politiko s kompromisi med socialno političnimi in gospodarsko-političnimi ukrepi. Leta 1937 smo opazili porast zaposlitve in porast števil obrtniških obratov v vseh oblikah obrtništva, ne le pri mestnem, temveč tudi pri kmečkem. Posetno močno je narasla gradena obrt, ki se je v prvih osmih mesecih lanskega leta povečala za 871. Po vseh in manjših mestih se je dvigalo število obrtniških obratov bolj ko po srezih.

Proti nezakonitemu delu bo izdala vlada ostre ukrepe. V ta namen smo že dali posebno navodila pristojnim oblastvom, da preprečijo in preženemo laži obrt. Pripravljeni so že in bo predložena v proučitev ministrskega sveta uredba o zapiranju lokalov in zapečatenja orodja osebam, ki nastopajo proti zakonu in brez priprave opravljajo obrtniško delo. Prav tako bo kmalu urejeno tudi vprašanje obveznega zavarovanja obrtnikov za bolezen, onemoglost, starost, smrt in nesrečo, ker so na to pristale tudi obrtniške združenice.

Radi varstva obrtniških interesov je bil ustanovljen državni zavod za pospeševanje industrije in obrti pri ministristvu za trgovino in industrijo. Njegova naloga je pred vsem ta, da sistematično, strokovno in kulturno pospešuje našo obrtno zvezo in malo hišno industrijo.

Da bi stajale pouka v raznih strokah, ki spadajo pod ministristvo za trgovino in industrijo izboljšali, je v proračunu za 1938/39 leto med osebnimi in materialnimi izdatki za strokovno šolstvo določen povišek v znesku 3.505.123 din.

Poročilo ministra za trgovino in industrijo je večina finančnega odbora pozdravila z burnim pritjevanjem.

Uspeh slovenskih Sokolov na Jahorini

Sarajevo, 22. jan. o. Sokolske smučarske tekme na Jahorini so se danes nadaljevale. Temperatura je bila -3°C. Tudi danes so slovenski tekmovalci in tekmovalke dosegli skoraj vsa prva mesta.

Tekmovali so v smuku, smučiških likih, alpski kombinaciji in slalomu.

Ob 9. je 58 smučarjev startalo v smuku na 4 km. Prvi trije so bili Slavko Urbar, Z. Jesenec in 2.52:2, Uroš Krušič iz Jesenice 2:57:2. Tehnika, ki jo je pokazal Urbar, je zadivila vse gledalce in sodnike.

Uro kasneje so startale članice v smuku na 2 km. Prva je bila zopet Redi Učimčevića iz Slov. Bistrice s časom 1:14, 2. Sonja Bilinić iz Sarajeva 1:15, 3. Ljubica Vojnović iz Sarajeva 1:17.

Istočasno je moški naraščaj tekmoval v smučskih likih Avgust Hefer iz Slov. Bistrice je dosegel prvo mesto, Jože Prezelj iz Novega mesta drugo, Nenad Gajić iz Sarajeva tretje.

Popoldne ob 14. je nastopil ženski naraščaj v kombinaciji, smuku in slalomu. V slalomu so bili doseženi naslednji rezultati: 1. Heda Kavnić iz Sarajeva 2:35, 2. Greta Karlon 2:37, 3. Milojka Savić iz Sarajeva 3:05.

V slalomu so nato tekmovali še člani članice, rezultati pa še niso znani.

O večeršnjih vojaških tekmah so se zvedele naslednje podrobnosti: Proga za tek je bila dolga 18 km. Višinska razlika je znašala 500 m. Izmed 110 tekmovalcev so dosegli najboljšie rezultate: peš poručnik Stevo Obradović v času 53:25, 2. kaplar Pavao Ignjić 57:12, 3. peš. podporučnik Vuk Halajković 58:45. Tekli so v polni bojni opremi.

Nov član sodišča za zaščito države

Beograd, 22. jan. p. Za člana sodišča za zaščito države v Beogradu je imenovan beografski kasacijski sodnik Slevan Jovanović.

Nezgodna opernega dirigenta Baranovića

Zagreb, 22. jan. o. Snoti se je v zagrebski operi pripetila dirigenova Kresimir Baranović huda nesreča. V operi so predvajali »Falaftaf«. Gostoval je italijanski pevec Mario Stabile od milanske Scale. Po tretji sliki se je direktor Kresimir Baranović spodtaknil ob nekem predmetu, padel in si zlomil desno roko v zapestju. Baranović, so takoj odpeljali v bolnišnico. Opero je dalje dirigiral Ivello.

Jugoslovenski dijaški klub v Rimu

Rim, 22. jan. p. V Rimu je bil ustanovljen jugoslovenski dijaški klub. Za predsednika je bil izvoljen Milenko Popović.

Beleške

Potvorjen citat

Nekateri češkoslovaški listi so objavili včeraj v obliki brzojavke iz Beograda citat iz uvodnika, ki je bil v »Jutru« ravno pred osmimi dnevi. V pravih in brnskih listih, ki so imeli v velikem delu priliko čitati v svojih redakcijah članek v originalu, je izšel citat pod odgovornostjo ČTK, Češkoslovenske tiskovne kancelarije. Odkod ga je ona dobila, ne vemo.

Ugotavljamo, da ta citat potvoren prikazuje vsebino našega članka. Mi smo navedli mednarodne prilike, v katerih se vrši obisk predsednika vlade, poudarjajoč v naših izjavah, da metoda iskanja novih stikov more služiti pravemu miru le v toliko, v kolikor je v skladu s starimi prijateljstvi in zavezništvi. Izrazili smo svoje prepričanje, da se berlinski obisk našega ministrskega predsednika ne vrši pod vidikom neke preorientacije naših zunanje-političnih odnošajev, temveč v okviru naših neporušnih obvez. Omenjeni citat pa je daleč od te stvarne vsebine našega članka, iz katerega navaja podrobnosti, kakor ono o Belgiji, ki jih sploh nismo napisali.

Falzikat je tudi navedba, da je »Jutro« organ Jevtićevih opozicije. Odnos našega lista napram Jevtićevemu režimu je dobro znan, na današnje prilike v državi pa gleda »Jutro« s svojimi očmi in ni organ nobene osebne opozicije. Zato je zlasti naslov, ki so ga Lidovč Noviny postavile nad brzojavko ČTK: »Jevtić za sodelovanje z Nemčijo« več kot depasiran. Isti list pristavlja tudi komentar, ki je že zato popolnoma zgrešen, ker je zasnovan na potvorenem smislu našega članka.

Gospod »m« (Münzes?), ki je komentar napisal, pravi, da je za politično razgledanje dela jugoslovenske opozicije značilno, kakšnih neosnovanih argumentov se poslužuje za sicer pravilne trditve. Mi bi lahko gospoda kolego zavrnili s pripombo, da je za razgledanje gotovih političnih kritikov značilno, da se po osmih dneh, odkar imajo originalni tekst naših izjav in pred seboj, spušča jo v ocene in sodbe že na prvi pogled nepopolnih in nejasnih od drugod jim podanih »izveščkov«. Ako bi mi tako postopali pri ocenjevanju tegr, kar pišejo čl. listi, bi se izpostavili upravičenemu očitku površnosti, če ne nelojalnosti.

Poslovni odbor združene opozicije

V Beogradu sta se pripeljala zastopnika KDK dr. Šutej iz Sarajeva in Večeslav Vilder iz Zagreba, da se udeležita prve seje poslovnega odbora združene opozicije, katerega ustanovitev je bila nedavno končno dogovorjena. Kakor znano, je v tem poslovnem odboru vsaka skupina zastopana po dveh svojih predstavnikih. Gg. Vilder in dr. Šutej sta se včeraj dopoldne sestala z voditelji beograjskih izvenparlamentarnih opozicijskih skupin in njihovimi delegati v poslovnem odboru.

Novi naši konzulati v Nemčiji

»Völkischer Beobachter« poroča, da misli Jugoslavija ustanoviti v Nemčiji nekaj novih konzulatov. Za sedaj je že sigurno ustanovitev konzulatov v Monakovem in v Hamburgu.

Konzulat v Münchenu je bil svojočasno ukinjen. Danes imamo na Nemškem poleg berlinskega poslanstva, ki seveda opravlja tudi konzularne posle, in poleg nekaj honorarnih konzularnih zastopstev, samo eden efektivni konzulat, generalni konzulat v Düsseldorfu. V evropskih listih smo čitali te dni tudi napovedi, da bo Nemčija povzdignila svoje beograjsko poslanstvo v ambasado, kar bi značilo, da se tudi jugoslovensko poslanstvo v Berlinu spremeni v veleposlanstvo.

Senatske volitve v savski banovini

Kakor smo že poročali, je sklicalo vodstvo Kmečke demokratske koalicije za 5. februar v Zagrebu vse svoje pristaje, ki imajo volilno pravico pri senatskih volitvah. So to samo predsedniki občin, ker so člani banovinskega sveta po nedavni izmeni sami pristali JRZ. Poslanci, ki so bili izvoljeni na listi dr. Matka, nimajo volilne pravice, ker nimajo verificiranih mandatov. V vodstvu KDK računajo, da bodo dobili v najboljšem slučaju od 7 mandatov 6. Sigurno pa računajo s 5 mandati, tako da bi bila z liste JRZ izvoljena minister financ Dušan Letica in pa narodni poslanec dr. Mile Miškulčin. Od kandidatur KDK bi bili izvoljeni inž. Avgust Košutić, dr. Juraj Krnjević dr. Milan Kostić, dr. Ivan Pernar in profesor Jakov Jelačić.

V zvezi z objavo volitev pri senatskih volitvah za primorsko banovino so vložili poslanci, izvoljeni na dr. Matkovi listi, pritožbo pri spletkem sodišču, ker niso vloženi v episek volitev.

S povečanjem ljubljanske radijske postaje še ni nič

Pred par dnevi je bilo v nacionalni uri predavanje o jugoslovenski radiofoniji. Predaval je zastopnik Centralnega presbira, ki je med drugim napovedal, da se pripravila povečanje vseh obstoječih radijskih postaj in zgraditev nekaterih novih. Med drugimi bi se imela tudi ljubljanska radijska postaja povečati od sedanjih 15 na 20 kw, razen tega pa zgraditi v Mariboru radijska postaja s 5 kw. Snoti pa je napovedovalec ljubljanske radijske postaje v odgovoru na neki dopis objavil, da je povečanje ljubljanske radijske postaje že stara želja, da pa se o tem ne odloča v Ljubljani, nego v Beogradu, tam pa se ni še nič premaknilo z mrtve točke in tudi nič ne kaže, da bi se to kaj kmalu zgodilo.

Načelni demonstrant

Rajhsovo časopisje se hudo razburja zaradi incidenta, ki se je odigral v soboto zvečer pred prostori zastopništva nemških državnih železnice na Dunaju. V poznih večernih urah se je namreč ustavil pred njimi neki mož in a palico stolkel na tla rajhovski grt ter za potepal Moža so prijeli in odvedli na policijo. Legitimiral se je kot knez Ernest Hohenzberg, ki je sin v Sarajevu ustreljenega avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Na policiji se je knjevočev demonstrant izgovarjal s pijanostjo in da ni prečital niti zapisa. Še manj pa videl rajhovski grb. V zvezi s tem

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vrvoh, zastarelem kašlju, zasledenosti, dolgotrajni hrupavosti in hripi, a dolejš se niso našli zdravlja. Vsi taki bolniki dobe pri nas POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna. — Treba je pisati samo kartico (frankirano s 2 din) s točnim naslovom na: FUHLMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-25a. Odobreno od min. soc. pol. ministrstva oddeljanje B. br. 8416 od 18. XII. 1938

Sv. arhijerejski sabor

Pod predsedstvom mitropolita Dositeja se je pričelo včera v Beogradu izredno zasedanje sv. arhijerejskega sabora

Beograd, 22. jan. p. Danes se je v Beogradu pričelo izredno zasedanje arhijerejskega sabora, prvo v tekočem letu. Ze včeraj pa tudi ponosi se je v Beogradu pripeljal mnogo mitropolitov in arhijerejev pravoslavne cerkve. Prišli so vsi razen hercegovačke metropolita Tihona in mitropolita Georgija iz Budima, ki sta obolela, ter mitropolita Mirona Pakračkega, ki je izostal zaradi svoje visoke starosti. Ze snoti so imeli arhijereji in mitropolit, člani arhijerejskega sabora, daljšo sejo, na kateri so pod vodstvom patriarhovega namestnika mitropolita Dositeja razpravljali o dnevnem redu za svoje izredno zasedanje, ki bo trajalo več dni, in o razporedu posameznih sej.

Zasedanje vodi mitropolit Dositej, ki je kot patriarhov namestnik pozdravil vse prisotne arhijereje, jim obrazložil pomen izrednega zasedanja in njegove naloge, sporočil dnevni red posameznih sej, se ob zaključku spomnil pokojnega patriarha ter obeležil sedanj položaj srbske pravoslavne cerkve. Tik pred 10. je bila seja prekinjena, da so arhijereji lahko odšli v cerkev sv. Save k parastosu za pokojnega patriarha. Popoldne je imel arhijerejski sabor svojo drugo sejo.

Svečanosti v spomin patriarha Varnave

Beograd, 22. jan. p. Danes je poteklo 6 mesecev po smrti patriarha srbske pravoslavne cerkve Nj. Sv. Varnave. Po vseh pravoslavnih cerkvah v državi in drugod po svetu so bile danes zadušnice za pokojnega patriarha. Posebno svečana je bila služba božja v cerkvi sv. Save, kjer je skupna pokojni patriarh. Cerkev je bila nabito polna. Okrog nje in v vseh stranskih ulicah pa se je nagnetlo še na tisoče ljudi. Tudi drugače je bil Beograd danes v znamenju spomina na pokojnega patriarha. Dopoldne so bili zaprti vsi trgovski lokali in obrtniške delavnice, cela vrsta društev je priredila komemorativna seje.

V cerkvi sv. Save so se že ob 8. zjutraj pričele liturgične molitve, ki so trajale do

10. dopoldne, ko so prispele člani arhijerejskega sabora, ki je pričel prav danes zasedati. Bilo jih je 27, srbskih in ruskih. Pri svečanem parastosu je zastopal kralja prvi adjutant divizijski general Hristić, ki ga je množica sprejela z burnimi vzkliki: »Živel kralj! Živela kraljica! Živel kraljevski dom! Živela Jugoslavija!« Parastosa so se udeležili tudi zastopniki nešteti organizacij, tako rezervnih oficirjev in bivših bojnikov, četnikov, raznih humanitarnih in prosvetnih organizacij, ženskih društev i. t. d. Cerkvene obrede je izvršil namestnik patriarha arhiepiskop Dositej ob veliki asistenci višje duhovščine. Po parastosu je imel mitropolit Peter govor, v katerem je poudarjal pomen patriarha Varnave za srbsko pravoslavno cerkev in jugoslovensko državo.

Demonstracija

Beograd, 22. januarja. Danes dopoldne so opravili v cerkvi sv. Save v Beogradu šestmesečni pomen za blagopokojnega patriarha Varnavo, poglavarjem srbske pravoslavne cerkve. Navzoči so bili tudi arhijereji, zbrani v prestolnici k izrednemu zasedanju sabora in približno 500 duhovnikov iz vseh krajev države.

Po pomenu se je sestavljal spreved s približno tisoč osebami, med katerimi je bilo tudi več sto duhovnikov. Spreved je krenil po glavnih mestnih ulicah od Savinjske crkve do patriarhije v popolnem redu in miru brez vsakih vzklikov in incidentov. Pred patriarhijo se je spreved po pozdravnih govorih in po sprejemu odposlanstva s strani zastopnikov sv. arhijerejskega sabora pričel razhajati.

Po dogovorjenem načrtu je pa nato skupina mladeničev, po večini levičarske usmerjenih ljudi skušala brez sodelovanja duhovnikov pririditi v sredini mesta demonstracije zoper vlado. S pravočasno intervencijo oblastev so demonstracijo že v samem začetku preprečili in mladeniče razpršili, tako da ni prišlo do nobenih posebnih incidentov ali poškodb. Red in mir v mestu nista bila kaljena.

Zabavna intriga

Zagrebski »Obzor« nadaljuje z dokazovanjem, da so jugoslovenski nacionalisti med Slovenci stvarno samo maskirani slovenoborci in da jim delajo veliko krivico vsi, ki jim očitajo, da so »izdajalci slovenstva in nekaki izkorenjenjenci.« »Obzor« pravi, da dr. Kramer in prijatelji »v imeni niso sicer vedno nastopali kot izraziti slovenski nacionalisti. To pa je bila samo taktika zavoljo zvez z beograjskimi politik. V ostalem tudi druge slovenske stranke niso v tem pogledu dosti zaostajale za jugoslovenskimi nacionalisti med Slovenci. Kljub temu jim nihče ne oporeka, da so se pri vsaki priliki borile za slovenske interese. Poleg tega je treba pripomniti, da so prešli jugoslovenski nacionalisti med Slovenci od l. 1918. sem razne politične faze. Dočim so bili neposredno po prevratu centralisti in glasovali za vidovdasko ustavo, zahtevajo danes najširše samoupravo in ob sleherni priliki naglašajo, da se mora računati s posebnimi razmerami in interesi Slovenije. Dr. Kramer in prijatelji niso bili nikdar za ukinitev slovenskega jezika in za brisanje slovenske narodne individualnosti. Praktično so vedno branili slovenstvo kot posebno edinicu. Vedno so zahtevali, da bodi Slovenija posebna upravna edinic in so se borili za enakopravnost slovenskega jezika, kakor tudi za enakopravno zastopstvo Slovencev v vseh državnih ustanovah. Dr. Kramer in tovariši niso nikdar dejali, da je vse eno, da li zavzema eno ali drugo vodilno mesto v Sloveniji Slovence. Srb ali Hrvat. Prav tako niso bili nikoli brezbržni napram vprašanju, da li naj bo v Beogradu samo en Slovenec minister, ali več. Priznati se jim tudi mora, da so se vedno borili za to, da pridejo Slovenci na vseh poljih državnega življenja do čim večjega vpliva, čisto celo dosti večjega, kakor jim pripada po njihovem številu v tej državi. Ako se objektivno precenjuje delo dr. Kramera in tovarišev, se mora ugotoviti, da so skr-

beli vedno za slovenske interese kljub svoji jugoslovenski ideologiji.

Kadar vodita »Jutro« in »Slovenski narod« najbolj ostro strankarsko polemiko, nikdar ne pozabljata na slovenske narodne interese. Kdor pazljivo zasleduje pisane te dve listi, mora ugotoviti, da sta stvarno izrazita slovenska nacionalistična lista in to celo z velikim tekom na račun hrvatskih narodnih interesov.«

V tej trditvi se skriva »Obzorovo« kopito. Zagrebski intrigant namreč ne našteva zaslug jugoslovenskih nacionalistov za slovenski napredek zato, da bi jih hvallil, temveč, da bi dokazoval, kako sebično se obnašajo napram Hrvatim in kako »nehrvatsko« postopajo jugoslovenski nacionalisti na Hrvatskem. Ali tu se začneja teater. Razni naši domači lističi, ki sicer trobijo v sličen rog, kakor zagrebski starija, »Obzor« silno zamierijo, da našteva Kramerjeve zasluge za slovenske interese. To je namreč v polnem nasprotju s vsem, kar oni o dr. Kramerju in jugoslovenskih nacionalistih pišejo in dokazujejo. Besni so, da zagrebski »somišljenik« ne priznati, da so jugoslovenski nacionalisti v Sloveniji »odpadniki« in »izdajalci« in tako se razvija vesela polemika, ki je prav zabavna za ude in neude našega dobrega in potrpežljivega naroda.

Stalni svet Balkanske zveze

Atene, 22. jan. p. Prvo zasedanje stalnega sveta držav Balkanske zveze, ki bi se moralo vršiti v Ankari že sredi prve polovice meseca februara, je bilo odločeno do 15. februara. Konferenci bo predsedoval grški ministar predsednik general Metaxas.

Micescu pojde v London

Bukarešta, 22. jan. o. V krogih rumunske delegacije v Zenevi so se razširili glasovi, da bo rumunski zunanji minister Micescu še pred pričetkom zasedanja sveta Društva narodov odpotoval v London, kjer se bo sestal z angleškimi državniki. Tudi kralj Jurij ga bo sprejel v posebni avdiciji. Ob priliki teh razgovorov bo sestavljen službeni program obiska kralja Karola v Angliji.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Visok pritisk nad srednjo in zapadno Evropo, depresija nad severno Evropo in Sredozemskim morjem, zaradi česar odhaja zrak iz srednje Evrope delno proti severu deloma pa proti Sredozemskemu morju. Ta zrak je vlažen in povzroča oblačno in megleno vreme. Ponekod dežuje zlasti v zapadni Evropi in na Sredozemskem morju. V Jugoslaviji je oblačno in megleno, le v Primorju je jasno. Toplota je padla. Najnižja Kallnovik -7, najvišja Split 15 C.

Zemunska vremenska napoved: Jasno v primorskih krajih in na skrajnem zapadu, poslopa razvedritev sredi države in na severu, oblačno v južnih in vzhodnih krajih, morda z dežjem in snegom.

Zagrebaški: Stalno in precej vedro, zmerno temperaturo.

Dunajska: Po večini jasno, zjutraj mraz.

Postani in ostani član Vodenikove družbe!

Naši kraji in ljudje

Zavarovalnina »Jutra« – velika pomoč v hudi nesreči in stiski

Po tragični smrti vlakovodje Ivana Franetiča

Lani 14. decembra se je pri trčenju vlakov v Jasenovcu hudo ponesrečil vlakovodja g. Ivan Franetič, ki je bil premeščen na postajo Brod na Savi. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer pa je v zvezi s vestnim prizadevanjem podlegel hudim poškodbam že 19. decembra. Ivan Franetič je bil vzor vestnega železničarja, skrben družinski oče in dober tovariš. V skrbeh za družino in zavedajoč se nevarnosti svojega poklica je točno plačeval naročnino »Jutra«, ki ima zavarovane vse svoje naročnike.

V zadoščenju nam je, da je ljubljanska podružnica zavarovalne družbe »Jugoslavije«, pri kateri so zavarovani vsi »Jutrovi« naročniki, vdovi moža, ki je izgubil svoje življenje kot žrtve poklica, takoj izplačala zavarovalnino, ko se je prepričala, da je naročnina plačana do predpisane dne. Od gospe Marije Franetičeve smo prejeli v objavo naslednjo

zahvalo:

Nikdar nisem mislila, da me bo doletela nesreča, zaradi katere mi bo izplačana »Jutrova« zavarovalnina. Pač pa je na to v vedni skrbi za nas mislil moj pokojni mož ter točno plačeval naročnino »Jutra«. Nesreča se je zgodila – moj nepozabni mož je postal žrtev svojega poklica in zavarovalna družba »Jugoslavija«, podružnica v Ljubljani, mi je točno izplačala 10.000 din iz »Jutrove« zavarovalnine, za kar se ji lepo zahvaljujem. Najiskrenejše pa se zahvaljujem v svojem in imenu svoje družine upravitelju »Jutra« v Ljubljani, ki v svoji plemeniti in že tolikokrat dokazani iskreni človekoljubnosti zavaruje svoje naročnike.

Marija Franetič,
vdova železniškega vlakovodje,
Brod na Savi, Masarykova 16.

Desetletnica dunajskega Slovenskega krožka

Proslava v češkem Narodnem domu je odlično uspela

Dne 7. oktobra l. 1927. ustanovljeno edino slovensko društvo na Dunaju je praznovalo preteklo nedeljo svojo desetletnico v prostorih češkega Narodnega doma (Turnergasse 9). Kljub konkurenčni prireditvi Hrvatice Divne Radičeve v Uraniji je bila velika dvorana Narodnega doma skoraj popolnoma zasedena. Med odličnimi gosti smo opazili poslanika g. Branka Lazarevića. Poleg njega so bili: gg. častni generalni konzul Juraj Josimović, tajnik poslanstva Dobrovoje Majdamat, delegat no tranjega ministra Bogdan Branković, po slededeči podpredsednik Jugoslovanske-avstrijske trgovske zbornice pl. Stirling, predsednik srbske cerkvene občine Svetislav Jovanović, predsednik manjšinskih kongresov dr. Wilfan s soprogo dr. Engelbert Besednjak s soprogo, direktor podružnice »Putnika« Zdravko Katnik, zastopniki čeških društev na Dunaju, zastopniki gradščanskega Hrvaškega društva s predsednikom Kreusom in vrsta drugih odličnikov. Od raznih slovenskih društev na Dunaju so došli topli pozdravi in čestitke. Prav tako iz domovine. Osebnost je bil navzočen slučajno na Dunaju bivajoči sreski načelnik iz Šmarja pri Jelšah dr. Karlin.

Občinstvo je bilo s prireditvijo zelo zadovoljno. Pozdravni govor je imel predsednik prof. Trost, ki je naglašal važno nalogo, katero odlično izpolnjuje krožek v tem velikem svetovnem mestu, in pozival članstvo k zvestobi do materinega jezika in naše domovine. Naposled je prečital pismo ustanovitelja krožka Andreja Gabrščka iz Ljubljane, ki je bilo z odobravanjem sprejeto na znanje.

Nato je nastopil društveni tamburaški zbor (36 članic in članov), ki ga je bilo lepo videti v tako odličnem številu. Pod vodstvom prof. Klema Viškovića je dovr-

šeno odigral njegovo izvirno skladbo »Slovensko fantazijo« in Cingrijevo »V samotici«. Pevske vlože »Danica«, »Gor čez izaro« in »Po jezeru« je odlično pela gđ. Toni Loukova. Morali so dodati še eno točko »Spanjolk«. Na koncu ni bilo odobravanja ne konca ne kraja. Gđ. Ksenija Kušjeva, sorodnica marijinega založnika Uhlira v Loki pri Zidanem mostu, je divno zapela tri skladbe: O, da deklji je, »Uspavanko« in valček iz nove operete »Heilthea«. Deležna je bila viharne pohvale.

Zatem je spet nastopil viharno pozdravljen predsednik g. Anton Trost, ki je odigral na klavirju Stančev Preludij in svojo »Fantazijo na slovenske narodne pesmi«. Izven programa je moral dodati še »Balkanski ples«. Komaj se je poleg vihar odobravanja klavirskemu virtuozu Trostu, že se je razleglo po dvorani živahno pozdravljanje opernega pevca g. Antona Drmota iz državne dunajske opere. Drmota je dovršeno zapel »Posledno noč«, Krekovo »V brezupnosti« in korško v Devovi prireditvi »Gor čez izaro«. Ker se viharom odobravanje kar ni končalo, je moral dodati še »Potrkani ples« in naposled »En starček je živel«. Koncert je zaključil krožkov mešani zbor (46 pevki in pevcev), ki je odlično zapel Fleišmanovo »Luna si je in narodno« Ljubca, povoj, povoj.

Prireditve je zaključil živahen ples do 2. ponoči. Zadovoljni smo se razšli in odnesli seboj lepe spomine na desetletnico našega delavnega slovenskega društva na Dunaju.

Krožku je došla po položnicah iz raznih krajev domovine že lepa vsota podpore, ki jo bo ob sklepu javno izkazal. Prisrčna hvala! Prosimo še ostale prijatelje naše dunajske kolonije, da nas po možnosti podprejo z majhnimi prispevki.

Napad v Šiški pred sodiščem

Kariž obsojen na leto dni zapor

Ljubljana, 22. januarja.

Pred sodnikom posredcem okrožnega sodišča dr. Kokalj se je moral danes dopoldne zagovarjati 23-letni samski delavec brez stalnega bivališča Zdravko Kariž iz Sežane v Italiji proti obtožbi državnega tožilca dr. Fellaherja zaradi težke telesne poškodbe, ki jo je 11. novembra lani prizadel gospe Avguštni Smerkoljevi iz Šiške.

Kariž je sorodnik Smerkoljevih in so ga ti, posebno pa dobrotljiva gospa, v težkih dneh njegove brezposelnosti celo podpirali. Usodnega dne se je v teku dopoldneva Kariž pojavil pri gospe Smerkoljevi kakor običajno na njenem domu. Gospa ga je postregla in kmalu se je Kariž poslovil, prav tako kmalu pa se je nepričakovano spet vrnil – s sekuro. Brez vsakega vzroka je z njo udaril gospo dvakrat s tako silo po glavi, da ji je počila lobanjska kost. Morala se je zdraviti v bolnišnici 14 dni v neprestani življenjski nevarnosti. Medtem je Kariž, ki so ga že naslednjega dne aretirali, sedel v preiskovalnem zaporu, kjer na vprašanja po vzroku, zakaj se je proti

Smerkoljevi tako nasilno vedel, ni vedel dati drugega odgovora, kakor da je bil najo in na vso njeno družino jezen.

Enako se je zagovarjal tudi danes pred sodnikom. Kazalo pa je, da fant ni prav pri sebi, kajti vedel se je tako mirno, kakor da ne gre za resno zadevo. Sodniku je dal na njegova vprašanja povsem ravnodušne odgovore. Smerkoljeva, ki je bila zaslislana kot priča, je pojasnila, da žive vsi sorodniki v neprestanem strahu, da bi se Kariž spet ne pojavil. Izjavila je, po svojem zastopniku dr. Marjanu Zajcu, da popolnoma odstopa od vseh odškodninskih zahtevkov za zdravljenje, za prestani strah in težke posledice poškodbe, da bi bilo sodišče le toliko uvideno, da bi spravilo Kariža preko meje v njegovo domovinsko obščino in s tem rešilo vse sorodnike strahu pred novim nasilstvom, ki nima nobene vzročne podlage.

Potem ko je sodnik Kariža ostro prijel zaradi njegove nasilnosti proti nemočni ženski, ga je po kratkem premisleku obsojil na 1 leto strogega zapor. Sprva Kariž

kazni ni hotel sprejeti in je izjavil, da se bo pritožil, toda ko je tudi državni tožilec prijavil priziv zaradi prenizke odmere kazni in neizrečenega izгона, si je Kariž le premislil in je sodbu sprejel.

Kdor mnogo sedi

Irpi večkrat radi neredne stolice. Dobro odvajalno sredstvo je DARMOL. Je dobrega okusa in deluje brez bolečin. Vzemite zato tudi Vi DARMOL.

DARMOL

Gospa Ernestina Šterova

V Trzinu je praznovala nedavno svoj 65. rojstni dan gospa Ernestina Šter, lastnica staroznane Slugove gostilne. Doma iz ugledne Ošabnikov družine, si je izbrala za življenjskega druga Josipa Štera, delovodjo v predelnici in zaslužnega zadružnega delavca, ustanovitelja Trziške posojilnice in zadruge »Lastni dom«. Mož je leta 1920. umrl ter ji zapustil štiri neposkrbljene hčerke in štiri sinove. Z zgledno pridnostjo in odločnostjo je vdova premagala vse težave ter usposo-

bila za težko življenjsko borto vse otroke, razen najstarejšega sina, ki je pred leti umrl. Sij Jože je profesor v Celju, Milan inženjer v Stahovici, Ciril učitelj v Metliki, dve hčerki je poročila: dve pa ji pridno pomagata doma pri gospodinjstvu. Poleg vseh svojih skrbi pa ima Slugova mama vedno odprto srce in odpre roke za reveže, a tudi vsaka zbirka za narodna društva jo najde vedno pripravljeno in radodarno. V ajeni hiši posluje od ustanovitve Trziške posojilnice, njena prijazna gostilna pa je središču naprednega življenja v Trzinu. Sorodnikom, prijateljem in gostom, ki ji čestitajo ter želijo še mnogo srečnih let, se iskreno pridružujemo tudi mi.

V službi človekoljubja

Jutri bo v krogu svoje rodbine na Gradu praznoval pisarniški ravnatelj v p., upravniki skladišča Rdečega križa, Anton Jagodič svoj 70-letnico. K jubileju, ki je redek praznik človekoljubnega dela, mu čestitajo številni prijatelji in znanci, a zlasti siromašni in podpre potrebni, ki so bili v svojih najtežjih urah iz njegovih rok deležni pomoči.

Po rodu je ravnatelj Anton Jagodič iz Loke pri Mengšu, iz ugledne kmečke rodbine. 18 let je služil pri vojaški bolnišnici v Ljubljani kot ekonom, nato pa pri finančnem ravnateljstvu. Že od mladih nog je z vnušo sodeloval pri Rdečem križu. Danes ima okrog 45 let dela, pri tej osrednji humanitarni organizaciji za sabo, —

jubilij, kakršnega danes po vsaj približno nihče na Slovenskem ni deležen. Po vojni mu je l. 1924 pripadla naloga, naj izvrši inventuro in novo organizacijo skladišča RK, katerega material, je bil dotlej spravjen v treh različnih skladiščih. Vzpostavljeno je sodeloval ob celi vrsti podpornih akcij, ki so jih priklile na plan povodnji in druge nesreče, kakršnih v teh letih po svetovni vojni ne manjka. Posebno je sodeloval pri številnih zimskih nabiranih akcijah, ki jih je v letih gospodarske krize prirejal ljubljanski odbor RK. Vsako leto je od srede maja do konca oktobra vodil nabiralno akcijo, ki je zbirala obleke, obutev in druga darila za siromake. S soprogo je v tem času pripravil cele kupa darovane obleke in perila, da so ga mogli darovanci prevzeti, in ob takšnih prilikah je dan za dnem sprejemal v skladišču sredi ljubljanskega polja po 50 stranik. Koliko dobrega dela je opravil v teh časih, nam najbolj nazorno izpričuje številka 2390, kolikor je na primer l. 1932 v svojem skladišču odpravil ljudi. Vse to delo — poleg številnih opravkov, ki jih je v skladu s vršil skupno s svojo soprogo — je ravnatelj Jagodič zmerom delal zastoj.

Najstarejši sin Karel je študent vojne akademije, trije otroci pa so še neposkrbljeni. — Jubilantu želimo še mnogo let uspešnega delavnega življenja.

Jadranski večer

v narodnih nošah

Priprave za prireditve Jadranske straže v Ljubljani, ki bo v soboto dne 5. februarja t. l. v vseh prostorih na Taboru, so v polnem teku. Prireditveni odbor se je odločil za domačo, neprisljen spored, po katerem se bo razvijala zabava. Večer se začne ob pol 21. uri z nekaterimi koncertnimi točkami, ki jih izvaja godba. Ob 21. uri bo sprejem predstavnikov oblasti in ostalih odličnikov, na kar se razvije sprejeto narodnih noš. Ostali del večera je namenjen plesni zabavi in atrakcijam z balončki. Najzanimivejša bo volitev »Kraljice Jadrana v narodni noši«. V ta namen dobe dame v narodnih nošah pri vrodu številko, občinstvo pa glasuje po lističih za kraljico Jadrana. Dama, ki ji bo poklonjenih največ lističev, bo proglašena po posebni žiriji za Kraljico Jadrana. V ta namen prejme izbrano lepo nagrado. Prireditveni odbor je poskrbel v lastni režiji za razna okrepčila, okusne prigrizke in dobro vino. Vstopnina je 20 Din za osebo, za rodbino od treh članov 50 Din, za člane Jadranske straže v predprodaji z legitimacijo 15 Din. Dijaške proti legitimaciji 10 Din, rezerviranje lož 80 Din poleg vstopnine. Da ne bo navala pri blagajni na večer sam, priporočamo, da si zlasti skupine narodnih noš nabavijo vstopnice v predprodaji. Tako bo tudi letošnji večer privlačna zabava vseh, ki podpirajo stremelje Jadranske straže. V reprizirani družbi bo našel vsakdo prijeten krog znancev, s katerimi se bo spominjal ob zvokih lepe godbe našega sončnega Jadrana. Narodne noše ta večer na plan!

Opatija-Abbazia vas vabi

Same prirodne krasote se ne ustvarjajo privlačnosti letovišč. Da je tako, vidimo v raznih naših prekrasnih romantičnih krajih, ki domačemu in tujemu svetu zaradi pomankljive turistične propagande niso dovolj znani, potrjuje na nam to tudi staroznana letovišča Opatija, ki je obdarovana s prirodnimi krasotami in prednostmi, a ima tudi mnogobrojni utrinkovito turistično propagando. Kar se prirodnih krasot tiče, se lahko mnogi naši kraji merijo z Opatijo pri-

znati pa moramo, da zaostaja naša turistična propaganda precej daleč za ono, ki je vedno na razpolago Opatiji. Sloves Opatije je razširjen daleč po svetu v prvi vrsti po zaslugi najboljših gostinskih obratov ter po pestrosti umetniških, sportnih in zabavnih prireditvah. Takim prireditvam poseveča italijanska turistična propaganda posebno važnost in nikdar ji ni žal stroškov, ki jih zahteva sodržanje odličnih umetniških moči in prirejanje novih atrakcij.

Da, to je bila duševno bogata žena, ki skoraj ni spadala v naše ozko središče. Pa se ni izogibala nobeni dolžnosti v naši javnosti, daji ji je bila samota milejša. Eden prvih njenih triumfov je bil izlet »Glasbene Matice«, ki ji je bila več let predsednica, po potresu leta 1895. na Dunaj. To je bil naš prvi izlet v svet, ki nam je pridobil ime, in je pri njem nastopil naš zbor svoj zmagoslavni pot pod vodstvom Matjeje Hubada.

In vi, ubožci in berači, ki ni mogla na ulici mimo vas, ne da bi vas obdarovala! In vi nešteti, ki ste pri njej dobili, če ne podpore, pa vsaj utehe! Vi veste, kdo je bila ta gospa. Če koga, so nje po pravici in zaslugi krasila lepa odlikovanja: red sv. Save III. stopnje, red ruskega Rdečega križa in ruski red sv. Stanislava.

Da, umrla je velika žena. Mnogo lepih in velikih spominov iz naših najvišjih let lega z njo v grob. Časten ji bodi spomin!

Lep dar: Zgodbe brez groze

Terezina Jenko

Umrli je velika žena.

Le tisti, ki ve, kakšen je bil naš prvotni narodni boj, in je imel priliko ob blizu spoznati njeno delo in življenje, morda presoditi, kaj je pomenilo njeno veselo slovensko čustvovanje in snovanje v našem majhnem narodu. Njen idealizem je morda segal daleč preko realnih razmer vendar je kazal pravo pot iz naših ozkih in morečih malenkosti. Ob času ko niti naši možje niso gledali v širši svet, je sklepala zveze z važnimi in odličnimi osebnostmi na slovenskem severu in jugu. Ni čudno, da je bila prva Slovenka, ki je bila sprejeta v avdienco pri kralju Petru Osvoboditelju takoj po njegovem povratku v Beograd l. 1903.

Njena vzgoja je bila nemška, a vzgojila se je v Vseslovansko Doma je bila iz bogate hiše na Laverici, pri Gospodu, o katerem so pravili, da je izkopal Francosko blagajno. Stari Gospod se je mnogo vozil na Nemško po kupčijskih poteh. Tam si je poiskal tudi ženo Bavarko. Seznanilo jo je čudno naključje. Bila je to izredno inteligentna žena, ki se je udomačila na naših tleh in priporočala svojim otrokom, naj ljubijo svojo domovino, kakor ona ljubi svojo. Sin Karel je pozneje gospodaril doma na Laverici. Josip pa je bil znan posestnik »Belega volka« v Ljubljani. Terezina je bila vzgojena pri urušilnih, seveda nemško. Toda na Laverici je zahajal takrat sam Fran Levstik v družbi dr. Ljudevita Jenka, ki je bil znan rusofil. V tej

lovanje. Njen dom je bil zbirališče vseh slovensko mislečih in čutečih ljudi, tu je našel slovenski gost od juga in vzhoda pravo gostoljubje. Leta 1900. je prišlo do

ustanovitve »Ruskega krožka« na veliko nejevoljo vlade, a v našo veliko korist. Ustanovitelj in učitelj je bil sicer dr. L. Jenko, a glavni spiritus agens je bila njegova gospa, ki so jo vsi poznali pod ruskim imenom Terezina Mihajlovna. Učiti se ruščine je postalo skoraj moda in če učni uspehi niso bili tako veliki, je bila važna ideja, ki je zmagovala.

Na Bledu so se množili ruski gostje. Vili dr. Jenka je bilo zbirališče tih gostov, ki so skušali pridobiti za naše kraje one Ruse, ki so polnili svetovna letovišča. Bila so med njimi znana imena slavistov in učenjakov: I. E. Haruzin, ki je napisal razpravo o našem Krasi in alpski hiši, VI. Andr. Francev, iz Varšave, eden največjih slavistov, zdaj v Pragi, prof. I. S. Palmov iz Petrograda, prof. Groš, prof. Ilirijak, prof. Zabolotskij, pesnik I. S. Sokolov, prof. Kuljabin, dr. Vergun in drugi. Vsa ta družba je na vrtu pri gostoljubni Terezini Mihajlovni reševala naš problem, ko je bila nevarnost za Bled od leta do leta večja. Gospa Terezina Mihajlovna Jenkova je bila prva, ki je dala svojima hčerama akademsko izobrazbo: študirali sta v znamenitem ruskem zavodu na Cetinju, kjer je gospa Jenkova navezala zveze tudi s črnogorsko kraljevsko družino. Sam dvorni pesnik Ivo Sundević se je navdušil zanjo, prišel je k nji v Slovenijo in ji posvetil dva zvezka svojih poezij, v katerih opeva lepote Slovenije.

Tako je gospa Jenkova navezala zveze na vse strani, posebno z Rusijo, pri čemer jo je podpirala njena prijateljica Tatjana Ivanovna Durdina. S to rusko Slovancko je Terezina Mihajlovna leta 1903. po-

PRI HRIPU

dosežete dober uspeh s Togonal tabletami. Mnogi zdravniki so že potrdili v uradno overovljenih potrdilih učinkovito delovanje Togonal tablet. Tudi Vi lahko z zaupanjem kupujete to zdravilo. — Togonal tablete se dobe v vseh lekarnah.

Reg. S. br. 1437 od 5. II. 1932. Dr. Steyanović i Pyk, Beograd.

Gospodarstva

Velika večina upnikov za poravnavo pri Strojnih tovarnah in livarnah

Ljubljana, 22. januarja. Danes dopoldne in v pozno popoldne je bil pred ljubljanskim okrožnim sodiščem poravnalni narek v poravnalnem postopanju imovine Strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani. Za ta narek je iz razumljivih razlogov vladalo v naši javnosti veliko zanimanje.

Velika razpravna dvorana šteje 124. je bila nabito polna poslušalstva. Številne upnike dolžnice je zastopalo nad 20 uglednih ljubljanskih odvetnikov. Postopanje je vodil a. o. s. Fran Kotnik. Navzoči so bili predvsem poravnalni upravitelj odvetnik dr. Anton Mojzer, zastopnik STIL-a odvetnik dr. Lado Vavpetič in predsednik STIL-a dr. Milan Lilleg. Prisostvovalo je tudi mnogo upnikov ter delavski stavkovni zaupniški odbor.

V kratkih potezah je dr. Vavpetič ob splošni pozornosti podal kratko poročilo, ki je bilo s strani poslušalstva na več mestih sprejeto s pritrjevalnimi opazkami. Govornik je posebno poudaril nepravilne in nepričakovane težave, s katerimi se je morala boriti dolžnica zlasti v času krize, ko so naročila, med katerimi so bila v pretežni meri državna, tako močno padla, da je proizvodnja STIL-a, ki je še v letu 1929. znašala 26,6 milijona din, padla v letu 1934 na 7 milijonov din. Dr. Vavpetič je predložil nadalje težko obremenitev podjetja z visokimi davki: medtem ko je podjetje še v l. 1931. izkazalo skoraj 25 milijonov letne proizvodnje in so znašali davki 394.000 din (podjetje je tega leta imelo izgubo 1,5 milijona din) so davki v letu 1935-37. znašali preko 600.000 din. Pri tem pa je treba pripomniti, da je znašala izguba v teh letih 2,5 milijona din. Uprava STIL-a si je na vse načine prizadevala zmanjšati režijske stroške. Imela je uspeh pri zmanjšanju izdatkov na obrestnih odplačilih s koncentracijo kreditov pri Narodni banki. Pri mezdah pa ji redukcije ni bilo mogoče, ker so bile že itak minimalne. Leta težke krize 1930-35. so pobrala tudi vse rezervne fondne in vidimo, da so bili do l. 1936. odpisani vsi rezervni fond, ki so znašali blizu 8 milijonov din. Kon-

cem leta 1936. je morala uprava odpisati tudi 3 milijone od glavnice, ki je bila znižana od 5 na 2 milijona. Dasi se je v letu 1937. konjunktura v proizvodnji STIL-a znatno popravila, vendar je podjetje ni moglo več izkoristiti v zaželeni meri, ker je zboljšanje konjunkturo istočasno zahtevalo tudi znatna nova finančna sredstva. Teh pa podjetje ni imelo. V tem primeru je bilo pomanjkanje sredstev tem težje, ker je bilo podjetje prisiljeno dovoljevati državnim dobavam dolgoročne kredite.

Poročilo zastopnika dolžnice je sledilo poročilo poravnalnega upravitelja odvetnika dr. Mojzerja, ki je poročal, da so bile knjige in celotno poslovanje podjetja povsem v redu in da so ga v resnici prehiteli dogodki, ki so ga prisilili v poravnavo. Upravitelj je predvsem poudaril, da 40% kvota, ki jo je podjetje ponudilo upnikom, ustreza njeni finančni zmogljivosti in je razmeroma visoka. Zaradi tega je priporočil upnikom, naj poravnavo sprejmejo in s tem omogočijo edinemu domačemu podjetju te stroške nadaljnji obstoj, ki ga zahtevata naše gospodarstvo in interes delavstva. Neuspeha poravnava bi dovedla le do konkurze in propada podjetja.

Po tem poročilu je povzel besedo dr. Dinko Puc, zastopnik Kranjske industrijske družbe, ki je izjavil, da se KID, dasi ima najvišjo nezavarovano terjatev v znesku 3 milijonov din, izjavlja za poravnavo iz razloga, ker so STIL tako domače podjetje, ki ga je treba brezpogojno vzdržati. Saj je tako potrebno, da bi se moralo takoj ustanoviti novo, če bi bilo obstoječe uničeno. Podjetje je potrebno vsej Sloveniji, predvsem pa Ljubljani.

Sledeče glasovanje upnikov je pokazalo, da so voljni sprejeti predlagano poravnavo. Za poravnavo je glasovalo 92% kapitala upnikov z glasovalno pravico. Izmed vseh navzočih upnikov, ki so se poslužili glasovalne pravice, je glasovalo 92 upnikov za poravnavo proti pravnici pa je glasovalo 36 upnikov, od teh je bilo inozemskih upnikov 28, med ostalimi šestimi domačimi pa je tudi mestna občina Ljubljana.

jo iz Beograda, da bodo v bližini Mladencev zgradili tvornico samotne opeke in samotnega materiala, ki je potreben za oblaganje peči in v metalurški industriji. Tu pa ne gre za novo podjetje, temveč se bo obstoječa tvornica samotnega materiala v Celju preselila na jug. Razlog za to preselitev je okolnost, da je v bližini Mladencev na razpolago surovina za izdelavo samotne opeke, gotovo pa bo za preselitev merodajna tudi razlika v samoupravnih davčnih obremenitvah.

== Razširjenje državnih železniških delavnic za izdelovanje vagonov. V generalni direkciji državnih železnic so napravili načrt za razširjenje železniških delavnic v Kraljevem, v Nišu, Mariboru in Petrogradu. Po tem načrtu naj bi se železniške delavnice razširile tako, da bi bile v stanju izdelati na leto okrog 100 železniških vagonov.

== Odkritje niklove rude v področju med Valjevom in Čačkom. Iz Beograda poročajo, da proučuje neka finančna skupina na področju med Valjevom in Čačkom rudarske terene. Rezultati tega raziskovanja so prav odlični. Ugotovljena so bila znatna ležišča cinkove in svinčene rude. Iznenađenje pa je prineslo odkritje bogatih ležišč niklove rude, kar je dalo raziskovalcem povod, da so svoja raziskovanja dela pospešili. Odkritje niklove rude je važno tudi s stališča državne obrambe.

== Sestanek mešanega nemško-jugoslovenskega lesnega odbora. Kakor smo že poročali, bo 26. januarja v Eisenachu prvi sestanek mešanega nemško-jugoslovenskega odbora. Kot člani jugoslovenske delegacije v tem odboru so določeni gg.: inž. Milan Manojlović, šef industrijskega komercialnega oddelka ministrstva za gozdo in rudnike, inž. Ivan Dubravčić, šef oddelka za gozdne proizvode pri Zavodu znanja in trgovine, dr. Milan Ulmanški, generalni direktor »Šipadac« iz Sarajeva, Konstantin Dožudić, direktor tvrdke S. H. Gutmann iz Bečice, dr. Adolf Golja, glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani in Maks Mautner generalni tajnik Saveza lesnih industrijcev in trgovcev v Zagrebu.

== Poiskani s pridelovaljem zemeljskih orehov v Vojvodini. Zemeljski orehi, ki so tudi znani pod imenom »kikeriki« spadajo med najbolj koristne rastline na svetu. Sadež vsebuje mnogo maščob in beljakovin, slama pa se lahko uporablja za krmlilo. Zemeljski orehi se uporabljajo predvsem za pridobivanje jedilnega olja. Ta rastlina raste predvsem v tropskih krajih, toda poizkusi Rusov in Američanov so pokazali, da uspejo tudi v klimatskih razmerah, ki so podobni klimatskim razmeram v Vojvodini. V Južni Srbiji se zemeljski orehi že pridelujejo. Ravnateljstvo družbe kanala kralja Petra v Somboru je pričelo pred tremi leti vzdolž kanala s poskusnimi nasadi, ki so se prav dobro obnesli. V zadnjih treh letih je znašal pridelek 5-7 materskih stotov na oral. Kakor je znano, uvažajo naše tvornice olja znatne količine zemeljskih orehov iz inozemstva in bi lahko z našo domačo produkcijo krili vsi to potrebo, vrhu tega pa bi imeli možnost izvoza v druge države, zlasti v Nemčijo.

== Italijanska zmanjšanja trgovina v lanskem letu. Lani je znašal italijanski izvoz (brez izvoza v kolonije) 7,53 milijarde lir (prejšnje leto 3,83), uvoz pa je znašal 13,49 milijarde lir (5,88). Uvozni presežek se je torej dvignil na 5,66 milijarde lir (prejšnje leto 2,05).

== Odobritev zaščite. Kmetijsko ministrstvo je odobrilo zaščito po uredbi o zaščiti kmetijskih zadrug Posojilnici v Rajhenburgu r. z. o. z. (odlog plačil za 6 let od 1. decembra 1936 dalje, za obveznosti, ki so nastale do 1. julija 1937; obrestna mera za stare vloge 2%).

== V novembru so narasle vloge pri 8 slovenskih hranilnicah. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so znašale vloge pri 29 slovenskih samoupravnih hranilnicah ob koncu lanskega novembra 999 milijonov dinarjev; v primeri z oktobrom pomeni to sorazmerno nezaten padec za 3 milj. Vendar so skupne vloge na knjižice narasle, in sicer na 600,2 milijona din, dočim so vloge v tekočem računu znašale 308,9 milj. Vloge na knjižice so narasle pri 7, vloge v tekočem računu pri 10. skupne vloge pa pri 8 hranilnicah. Iz teh števil izhaja, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode polagoma vrača. Zlasti dobro vplivajo poročila o tem, da sta Narodna banka kakor tudi Poštna hranilnica odobrili kredite za izplačila vlog. Ker bodo denarji zavedi imeli na razpolago tudi prvo anuiteto od Priv. agrarne banke, bodo mogli vsaj polagoma oproščati stare vloge. V zvezi s tem je zelo znaten priliv novih vlog v denarne zavode.

Gospodarske vesti

== Revizija zakona o obratih. Naše gospodarske zbornice so te dni prejele v izjavo načrt za revizijo zakona o obratih. Kakor znano, so naše zbornice že ponovno stavile predloge za noveliranje tega zakona. Od ministrstva sestavljeni načrt novele bodo zbornice poslale vsem združenjem in interesentom, da zavzamejo svoje stališče.

== Industrija se seli iz Slovenije. Nedavno smo poročali, da je upravni odbor Zedinjenih tvornic stekla d. d. sklenil, da se steklarski obrati tega podjetja v Hrastniku Strazi in Sv. Križu pri Rogaski Slatini prenesejo v Zemun, kjer si je podjetje že zagotovilo potrebna zemljišča ter bodo s prenosom pričeli že spomladi. Upravni odbor tega podjetja se je odločil za preselitev, ker je na teritoriji uprave mesta Beograda samoupravna davčna obremenitev mnogo manjša. Sedaj poročaj-

== Dobave. Strojni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo stekla (šip, cev, nalučnikov i dr.) in gradbeni oddelek za dobavo raznega gradbenega materiala, prometni oddelek pa do 5. februarja ponudbe za dobavo peronske ure z dvojnimi kazalom. Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo lipovih in smrekovih desk.

== Dobave Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 27. t. m. ponudbe za dobavo bencina in armatur za žarnice. Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 28. t. m. ponudbe za dobavo kablja in do 15. februarja za dobavo strojne prebijače. Komanda pomorskega arsenala v Titvu sprejema do 1. februarja ponudbe za dobavo železnih pocinkanih spojk, obrobov in žice, 30 kg kartona, črne kravice, pločevine, raznih cev, vijakov, sesal, zakovic, lanenega firneza ter raznih barv. Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 28. februarja ponudbe za dobavo elektromateriala.

== Dobave. Mornarska komanda v Kumboru sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo strugarske mize, do 1. februarja za dobavo trofaznega motorja, do 5. februarja za dobavo strojev za obdelavo lesa in rezanje drv in do 7. februarja za dobavo kompletnih strojev za kleparje. Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo jeklene žice, do 3. februarja za dobavo kablja, elektromateriala, jamekega transformatorja, jamskih svetilk in zvoncev.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 16,87 milijona din nasproti 6,18 milijona din v prejšnjem tednu. V privatnem kliringu so se nemške marke podražile za 20 točk na 14,20, medtem ko so prej več kakor dva meseca notirale nespremenjeno 14,00. Avstrijski šilingi pa se gibljejo nadalje okrog 8,60. V svobodnem deviznem prometu stanejo angleški funti 238, ameriški dolarji 47,65, švicarski franki 11,02 in francoski franki 1,58.

DEVIZE

Omrh. Beograd 10, Pariz 14,45, London 21,63125, Newyork 432,75, Bruselj 73,1250, Milan 22,7750, Amsterdam 241,1250, Berlin 174,25, Dunaj 81,10, Stockholm 111,50, Oslo 108,70, København 96,55, Praga 15,20 Varšava 82, Budimpešta 86,25, Bukarešta 3,25.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 22. jan. Začetni tečaj: pšenica: za maj 94,625, za julij 89,75; za sept. 89; koruza: za maj 60,875, za julij 61,875.

+ Winnipeg, 22. jan. Začetni tečaj: pšenica: za maj 125,625, za julij 118,25.

BOMBAJ

+ Liverpool, 21. jan. Tendence mirne. Začetni tečaj: za jan. 4,77 (prejšnji dan 4,79), za maj 4,87 (4,90), za sept. 4,95 (4,97).

+ Newyork, 21. jan. Tendence stalne. Začetni tečaj: za februar 8,46 (8,50), za maj 8,57 (8,58).

Restavracija in klet Zvezda

Danes bo serviran pu l a r d, puran, divji zajec, mrežna pečenka in prašiček.

Pristen kuč, izvrsten štajerski rizling, dolenski cvček, in sijajen hamburzan, ki je deležen splošnega priznanja, vabijo še posebej!

Seja vodstva invalidskega združenja

Beograd, 22. jan. AA. V invalidskem domu je bila danes druga plenarna seja širšega osrednjega odbora združenja vojnih invalidov. Navzočih je bilo 32 odposlancev iz vseh krajev države. Po otvoritvi se je so z akklamacijami odobrili pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, Nj. Vis. knezu Pavlu predsedniku vlade dr. Stojadinoviću ter min. za socialno politiko Cvetkoviću ter ministru za vojsko in mornarico Ljubomiru Mariću. Sejanja plenarna seja, ki bo trajala še jutri, je posebno važna, ker razpravljajo na njej o najvažnejšem vprašanju invalidov, o novem invalidskem zakonu.

Pravilnik o plesnih šolah

Beograd, 22. jan. o. Prosvetni minister je na osnovi čl. 6 uredbe o ustroju prosvetnega ministrstva predpisal pravilnik o plesnih šolah. Plesne šole spadajo pod nadzorstvo prosvetnega ministrstva in upravnih oblasti. Na njih smejo poučevati le kvalificirani učitelji, ki so jugoslovenski državljani. Živijo stalno v Jugoslaviji, so neoporečni, obvladajo državni jezik in dobijo za to potrebno dovoljenje prosvetnega ministrstva.

Iz carske službe

Beograd, 22. jan. p. Premišljena sta k. carinici v Dravogradu-Moži višji carinski kontrolor Milan Kučer iz Beograda in carinski kontrolor Erik Kožar iz Zagreba.

Razstava nemške knjige v Zagrebu

Zagreb, 22. jan. AA. Danes ob 11. so v umetniškem paviljonu otvorili razstavo nemške knjige. Navzoče so bile mnoge ugledne osebnosti, med njimi župan dr. Pejčić, zastopnik bana načelnik Pere in drugi. Navzoče je pozdravil nemški konzul dr. Freund in pojasnil prizadevanja, ki so omogočila razstavo. Na razstavi so najboljše dela sodobne nemške književnosti. Razstava je zelo okusno urejena in je razvrščena po posameznih znanstvenih področjih. Posebno lepa sta oddelka s knjigami o delu narodne socialistične stranke in kanclarja Hitlerja ter s knjigami o Jugoslaviji. Za razstavo vlada v Zagrebu veliko zanimanje.

Tatvina v frančiškanskem samostanu v Makarski

Split, 22. jan. o. V frančiškanskem samostanu v Makarski je bila izvršena velika tatvina. Iz lesene blaginje in gvardijanovi pisarni so odnesli 50.000 din, ki so jih frančiškani zbrali za dograditev nove cerkve. Oblasti so dognale, da sta denar ukradla samostanska hišpca Edvard Bratina in Pavel Crkanec. Oba sta bila aretirana.

Iz upravnih služb

Beograd, 22. jan. p. Za agrarnega referenta v 6. pol. skupini je pri sreškem načelniku Maritor-levi breg imenovan Janko Osojnik.

RUSE odlične kakovosti pakovane v pločevnatih dozah po 2 in pol litra, vsebuje 60, 70 in 80 komadov rib, cena **ZA DOZO DINARJEV 45.-**

postavljeno vsako ZELEZNIŠKO postajo kupca, pri najmanjšem odjemu 6 doz, plačljivo po povzetju dobite pri »NASA RIBA«, SPLIT, izdelovanje mariniranih in prekajenih rib.

Spet je veseli pustni čas v deželi

Zmehan vreme nam meša tudi kri po žilah. Čez dan, ko gremo svoja pota, zatopljeni v svoje misli in opravke, nam je sicer vseč, če nas ogreva prijazno sonce. Toda na večer, ko se izmuznemo iz objema naših domačih soban in hitimo v plesno dvorano, nam je tam vse bolj prijetno, če je zunaj trda zima z volčjim mrazom, mi pa smo v dvoranah kakor v začaranem gradu. Pustni čas je čas najlepše romantike. Izživljamo se v svobodni domišljiji, da smo principi in princeze ali pa tudi dvorni nrci.

Številne izložbe v Ljubljani so že v znamenju princa Karnevala. Kakor vedno, je tudi letos ugodna naša tverdi M. Tičar v Selenburgovi ulici opremila kar celo svojo največjo izložbo s potrebščinami za veselice in ples. Spremenila jo je v prekrasn salonček iz one dobe, ko so tam v kraljevskem Versailles prekrasne markizice sprejemale poklone svojih kavalirjev. Ena taka markizica v naravni velikosti se razgleduje po izložbi, pred njo se hladi šampanjec. Gleda na ulico in privablja s svojo krasno opravo v rokokojskem slogu mnoge občudovalce. Seveda, vsega pa ni mogoče držati strogo v rokokojskem slogu, kajti pust ima velike kaprice in dopušča svojim častilem in častikam neverjetno mnogo svobode. Tu vam je na izbiro, da se našteme po mili volji. Morda si nataknete primeren podaljšek svojega nosu, ali privrčite na glavo najnovejši planinarski klobuček, lahko pa izberete tudi flos ali visokoškolsko čepico. Če ste preveč dobre volje, si boste nataknil masko nakremženega siteža, če pa ste drugače kisi ali bolehati na žolčnih kamnih, si boste privahali umetne brke, da boste veseli in zadovoljni kakor kak madžarski basci. Nešteti kotiljoni se svetlikajo v izložbi — maske, lašulje, pokrivala, lornjoni in neizbežni nosovi — vsega je poljubno na izbiro. Kot ljubitelju veselja vam prijazno svetujemo, da mimogrede pogledate izložbo tverdi M. Tičar v Selenburgovi ulici.

Iz Kranja

r— Kino Narodni dom predvaja danes ob 16., pol 19. in pol 21. krasno čestito veličinsko delo »Pater Vojtehek«. Najlepši film sezona s slovitimi češkimi umetniki!

Z Jesenic

— Zvočni kino Radio predvaja danes ob 3. uri pop. in 8. zvečer veličin »Truxa«, kralj aristor. Med dolatki tudi glasbeni film »Moštri plesa« in Paramountov zvočni telnik. Sledi »Potemkin«.

Iz Novega mesta

n— Kino »Doma« v Sokolskem domu bo predvajal danes v nedeljo ob 15., 18. in ob 20.15 glasbeni zvočni film »Fanny Elstler« (Orliš in dunajska plesalica). Predigri: Paramountov zvočni telnik in »Alfa« kratki film.

Iz Ptuja

j— Gledališče. Bralno društvo iz Rogoznice bo igralo danes v nedeljo v dvorani Bračičeve gostilne Svaigerjevo »Domačijo«. Režiser g. Borko Jože. Gostovali bodo igralci Dramskega društva v Ptuj. V ponedeljek bodo gostovali v gledališču kmetijski delantje iz Cirkove ob 20. s krasno predstavo zabavne drame »Čirav je grunte« ali »Frankček se žen«. Spisal jo je g. Korzo Vinko. Režiser je g. Debenak Andrej. Čisti dobček je namenjen Protituberkulozni ligi za Ptujsko goro-Majšperk. Prodaja vstopnic v glavni zalogi tolačka.

Iz Gornje Radgone

gr— Odlični češki gostje v Priklju. Češka pisateljica Josef Hora in Karel Nový sta se minilo nedeljo 16. t. m. mudila v Slatini Radenci, kjer sta obiskala češkega rojaka in tamkajšnjega banovinskega zdravnika g. dr. Jana Sedlačka, nato pa sta odpotovala v Ljutomer, kjer sta bila gosta g. dr. Marka Stajnika, odvetnika v Ljutomeru.

Premogovna in ostala rudarska produkcija v letu 1937

Produkcija premoga v Jugoslaviji je znašala v preteklem mesecu 474.686 ton nasproti 491.675 tonam v decembru 1936 in 425.194 tonam v decembru 1935. Kakor nam kažejo gornje številke je bila lani v decembru produkcija premogovnikov v Jugoslaviji za 17.000 ton manjša nego v decembru 1936. Te številke so presenetljive predvsem zaradi tega, ker je znano, da so v zadnjih mesecih naši premogovniki zelo v stiskah zaradi premoga in niso mogli v celoti zadostiti potrebam državnih železnic, ki so bile primorane uvoziti premog iz inozemstva. Tudi v novembru je znašala produkcija premoga v naših premogovnikih le 474.650 ton nasproti 471.400 tonam v novembru 1936 in 436.100 tonam v novembru 1935. V prejšnjih mesecih pa je bila produkcija v splošnem precej višja nego v ustreznajočih mesecih leta 1936. Celotna produkcija lanskega leta je znašala 5,02 milijona ton, pri tem pa je še vedno precej zaostajala za produkcijo v letih pred nastopom gospodarske krize, kakor se to razvidno iz naslednje primerjave:

1929.	5,65 milijona ton
1933.	4,16 < <
1934.	4,31 < <
1935.	4,38 < <
1936.	4,52 < <
1937.	5,02 < <

Pri lanskii produkciji v višini 5,02 milijona ton zaostajamo v primeri v letom 1929. za 630.000 ton ali za preko 11%, kar je dokaz, da se da naša produkcija premoga še znatno povečati in da ni razloga za nujno razširjenje produkcije v državnih premogovnikih, češ da privatni premogovniki, ne morejo zagotoviti železnicam dovolj premoga.

Pri kovinskih rudah je bila produkcija tudi v decembru prav znatna. Tako je znašala produkcija železne rude 51.724 ton (prejšnje leto v decembru 40.343), produkcija bakrene rude 57.920 ton (52.090) produkcija svinčeno cinkove ru-

de 78.532 ton (63.467), produkcija bavlksita 12.009 ton (13.719) in produkcija pirita 11.427 ton (5.386).

V zadnjih letih se je produkcija kovinskih rud gibala takole (v 1000 tonah):

1929	428	329	113	103	60
1932	27	303	555	67	16
1935	220	592	747	190	80
1936	430	566	732	279	85
1937	615	651	812	358	134

Produkcija železne rude, ki se je pred krizo gibala na višini nekaj nad 400.000 ton letno je lani dosegla že 615.000 ton. Prav tako se je povečala produkcija bakrene rude, ki pa še vedno zaostaja za letom 1934., ko smo dosegli za 662.000 ton. Rekordna je bila produkcija svinčeno cinkove rude, ki se je povzpela na 812.000 ton. Relativno najbolj pa se je dvignila produkcija bavlksita in pirita.

Gospodarske vesti

== Revizija zakona o obratih. Naše gospodarske zbornice so te dni prejele v izjavo načrt za revizijo zakona o obratih. Kakor znano, so naše zbornice že ponovno stavile predloge za noveliranje tega zakona. Od ministrstva sestavljeni načrt novele bodo zbornice poslale vsem združenjem in interesentom, da zavzamejo svoje stališče.

== Industrija se seli iz Slovenije. Nedavno smo poročali, da je upravni odbor Zedinjenih tvornic stekla d. d. sklenil, da se steklarski obrati tega podjetja v Hrastniku Strazi in Sv. Križu pri Rogaski Slatini prenesejo v Zemun, kjer si je podjetje že zagotovilo potrebna zemljišča ter bodo s prenosom pričeli že spomladi. Upravni odbor tega podjetja se je odločil za preselitev, ker je na teritoriji uprave mesta Beograda samoupravna davčna obremenitev mnogo manjša. Sedaj poročaj-

Danes začne izhajati v »Jutru«

Juana Castanares

roman priljubljenega ameriškega pisatelja JACKSONA GREGORYJA

Junakinja, mlado dekle nenavadne lepote, so lopovi odvedli iz gradu njenega umobolnega očeta in jo uporabljajo moškim za vabo v zloglasni beznici, kjer se shajajo iskalci zlata, pustolovci in zločinci. Tam jo odkrije kapitan Hawk, »rdeči kapitan«. — »Kaj potem?« — To boste brali v »Jutru«.

3% OBVEZNICE
za likvidaciju kmetskih dolgova
ter VLOGE velebank pod zaščito
KUPUJEMO IN PRODAJAMO
najpovoljnije in za gotovino.
BANKA I. KREUTZER D. D.
v Zagrebu — Zrinjski trg 14.
Ustanovljena leta 1900. Telef. 41-41 in 41-42.

Domaće vesti

* Balokovićevi jubilejni koncerti. Violinist Zlatko Baloković ki je v tujini dosegel veliko slavo, boče doma slaviti 25letnico svojega umetniškega delovanja. Iz New Yorka bo prišel v Zagreb 10. marca in bo imel svoj prvi jubilejni koncert v narodnem gledališču. Spremljajo ga slavni ameriški glasbeniki: skladatelj John Alben Carpenter, pianist Baerwald in dirigent Louis Siegel. V Zagrebu bo imel Baloković tri koncerte, potem pa bo v Dvoranovni velik glasbeni festival prirejen njemu v čast.

* Učiteljsko društvo za krški srez je na sestanku v Kostanjevici ustanovilo v svrhu preučevanja vasi tri delovne enice: krško, kostanjevsko in mokronoško. Mokronoška enica, ki spada v njeno delovno območje, Kostanjevica, Črnača vas, Bušča vas, Vel. Podlog, Sv. Križ, Cerklje in St. Jernej, je imela sestanek in razdila na njem delo takole: poslati o lastniški pravici in strukturi vasi bo zbiral Jankovič Jože iz Bušče vasi, o kulturnem stanju Štanjor Boris od Sv. Križa, o mladini pa Zamljen iz St. Jerneja. Omenjenim poverjenikom naj pošiljajo vsi učiteljski podatke vsak iz svojega šolskega okoliša. Vsi javnosti so z vzklikom »Slava« počastili spomin nedavno preminulega upravitelja kostanjevške šole g. Janeza Pirca.

Pri neredni stolici, napihnenosti črevesja zaradi zagatenja, odvaja naravna »Franz-Josefova« grenčica zaostanke prebave, nakupine v črevesju. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« naravna grenčica s popolnim uspehom pri moških, ženah in takisto pri otrocih.

Ug. reg. št. 15. 285-38

* Geografom na znanje. Prejeli smo: Te dni so slovenski časopisi poročali, da je poljska vojska v Bohumaju na Češkoslovaškem (ob nemški meji, nekdanji Oederberg) aretirala nekakega jugoslovanskega terorista v trenutku ko se je hotel odpeljati v Opatov. V Nemčiji poročilo je bilo poslano po nekkih čeških listih. Kje je ta Opatov? Po je me to v nemški Slezijski, ki se je poljski vedno imenoval in se še danes imenuje Opole. Mesto je morebiti tako veliko kakor Ljubljana. Njegova glavna ulica od kolodvorja se imenuje (ali se je vsaj pred leti imenovala) Krakauer Strasse. Okolica je poljska, na kolodvorju preprosti evel govori poljski. V Bytomu (Beuthen), ki je ob poljski državni meji, imajo ti Poljaki zdaj svojo poljsko gimnazijo.

* Smrt mladega gospodarja. V Vrhovem pri Radečah je umrl posestnik in gostilničar g. Kržan Viktor. Štel je komaj 26 let. Kot alcoholicen kmetski šolc na Grmu pri Novem mestu je bil svojim vaščanom najboljše svetovalec pri delu za povzdigo kmetijstva, posebno sadjarstva. Bil je odhodnik podružnice SVD v Radečah in član domačih gasilskih čete. Njegov pogreb je pokazal, kako je bil priljubljen ne samo v domači vasi, temveč v vsej okolici. Zbralo se je toliko ljudi, kolikor jih še ni bilo na nobenem pogrebu. Pogreb so se udeležili gostilničarji in drugi obrtniki iz vse okolice in gasilci, ki so tudi nosili kredo. Zelo ga bodo pogrešali vsi, posebno pa vdova z dvema majhnima otrokoma, za katere je skrbel z vsi ljubeznijo. Lahka naj mu bo domača zemlja, žalostim pa naše iskreno sožalje!

Pisalne in računske stroje vam strokovno popravi BORIS V. SIMANDL, Ljubljana, Dvorakova ul. 3, telefon 24-07.

Vzornik črne umetnosti

Ljubljana, 22. januarja

Zdrav in čil slavi danes svojo 70-letnico in goduje g. Vinko Zejce, upokojeni strojni stavec. Doma je iz Ljubljane, se je v Narodni tiskarni izučil, v njej je slavil zlati jubilej svojega dela v njej je prejel odlikovanje za najvišjega mesta in v njej se je poslovil junija l. 1935 od črne umetnosti, kateri je zvesto in z ljubeznijo služil

polnih 52 let. Ne moremo reči, da bi bil veteran črne umetnosti, pač pa lahko trdimo, da je njen vzornik, kakaj svojim poklicnim tovaršim ni ostal samo najboljši drug temveč tudi najboljši zgled delavnosti, zvestobe in ljubezni do dela. »Jutrova« sodelavec je bil od njegove ustanovitve in so njegove spretnosti roke tisoče in tisoče rokopisov vseh rubrik pretpikale v svinec. Služivcu iskreno želimo, da bi zdrav in močan preživel še dolgo vrsto let!

* Iz »Zvončkovega sklada« morajo nasteti otroci naših izselencev po vsem svetu brezplačno prejemati ilustrirani mladinski mesečnik »Zvonček« in se po njem duhovno vezati s svojo daljno domovino. Podpriz zato vsi to plemenito prosvetno in narodno-obrambno akcijo in darujte v »Zvončkov« sklad! Za vsak, tudi najmanjši dar vam bo slovenska dca v tujini iskreno hvaležna.

* Iz »Službenega listca« »Službeni list kr. banke uprave dravske banovine« št. 7 z dne 22. t. m. objavlja uredbo o spremembah in dopolnitvah določb zakona o strokovnih šolah za pomožno osebo v soc. in zdravstveni službi, uredbo o spremembah uredbe o jugoslovanskem portfelju bivšega »Peniksa« družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju, avtenično toimačenje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgova spremembo členov 7 in 14 deviznega pravilnika, razglase o ljudskem delu in odkupnini za samoupravne ceste v letu 1938-39 v dravski banovini, razpored v državnem svetu za leto 1938 in razne objave iz »Službenih Novin«.

* Nova poslopja monopolne uprave. Meseca marca bodo začeli graditi več novih poslopij za monopolno upravo. Največje ta ko poslopje to zgrajeno v Zemunu in so stroški proračunani na štiri milijone. V Nišu bodo zgradili skladišče za sortiranje tobaka, tobačna skladišča pa bodo zgrajena tudi v Kumanovu, Prilepu, Bakru in Bački Palaški. V Imoškem bodo razširili tobačno skladišče, skladišča za sol pa bodo zgradili v Sisku, Bakru in Brodu. Pripravljajo tudi načrte za poslopje državne markarnice v Beogradu. Vsa vojna poslopja monopolne uprave bodo stala kakih 64 milijonov.

Starši

ki želite svojim otrokom uspeha, naročite zanje veliko Wellsovo

»Svetovno zgodovino«

Iz tega velikega in čez vse zanimivega dela bodo z veseljem črpali znanje, ki jim bo

koristilo v šoli in pozneje v življenju.

»Svetovna zgodovina« je pravi zaklad za vsako hišo. Oglejte si veliki oglaš na 5. strani današnje številke »Jutra«.

* Nov grob. V Črnomlju je umrla 22. t. m. zadeta od kapi gdnja. Linca Sprajcerjeva, stara 76 let, solastnica splošno znane in priljubljene gostilne. Pokojnico je dčilo blago srce in požrtvovalno je podpirala Sokola in druge narodne organizacije. Njen pogreb bo danes ob 15. v Volji vasi. Bodi ji ohranjen blag spomin, rodbini pa izrekamo iskreno sožalje!

* Davčne dolžnike opozarjamo na današnji oglaš Banke I. Kreutzer d. d. v Zagrebu.

* Kako je treba Posavino rešiti poplav. Tudi pri zadnjih poplavih se je videlo, da je vse, kar se je doslej storilo v zaščito Posavine, brez pravega haska. Posavina ne morejo zavarovati mali nasipi na razdaljo do 2 km, ker kljubuje taki nasipi samo manjšim izlivom vodovja, dotim ob vsaki večji poplavi propadejo. Po nepotrebnem se za take nasipe troši denar. Vsako leto je po vodi ogroženo Crnac polje, ki se širi ob Savi na razdaljo kakih 50 km. To ogromno področje, na katerem je kakih 12 vasi, je skoraj vsako pomlad in tudi vsako jesen pod vodo. Že leta 1926 je bila ustanovljena združba za izsušenje Crnac polja, a njeno delo ne more preko načrtov, kar ni denarnih sredstev. Izvzdba načrta bi stala blizu 36 milijonov in če bi se dela takoj lotili, bi bilo lahko dovršeno leta 1940. Izdatki so seveda veliki, a pred poplavi zavarovana Posavina bi s svojo rodovitno zemljo in stroške kmalu z visokimi obrestmi povrnila.

* V spanju se je hudo ponesrečila. Žena posestnika Toporišča iz Mostea pri Dobovi je ponoči v spanju vstala in storila nekoliko korakov. Ko pa so ji zmanjkala tla, je omahnila in z vso močjo pala na ob postelji stoječ stol, ki se je nani zataknila. Močno ranjena in krvaveča je obležala in ni mogla govoriti, da ni izkrcavala. Poklicani zdravnik dr. Cerjelič jo je rešil iz obupnega položaja, vendar je zaradi obilne izgube krvi še vedno v nevarnosti.

Film, ki bo ostal vsakomur neizbrisno v spominu!

HANS JARAY v naslovni vlogi kot župnik — L. Stössel, K. Paryla, H. Stork — in drugi člani dunajskega Burgtheatra.

Poje sloviti mladinski pevski zbor: Wiener Sängerknaben.

Carobni naravni posnetki — umetniška igra in mojstrska režija — skratka film, kakršnega je vesel vsak, ki ga vidi!

* Konzorcij »Zvonček« vltudno prosi vse društva in posameznike, ki so prejeli priložnost za sodelovanje in nabiranje bloke, da mu blazovolijo v najkrajšem sporočiti uspeh svojega prizadevanja. Druga številka »Zvonček« izide točno 1. februarja.

* Gluhonemi pesnik. V železničarski koloniji v Zemunu živi Mirko Zivlaković, 25-letni gluhonemi pesnik, za enkrat prvi in edini gluhonemi pesnik v naši državi. Do svojega osmega leta ni bil ne gluh ne nem. Takrat pa je zbolel, dobil je možgansko vnetje in postal gluhonemi. Oče ga je dal v zavod za gluhoneme v Beogradu, kjer je dovršil osnovno in tri razrede oštrne šole, potem pa se je izučil za tipografa. Pred kakimi štirimi leti pa je Mirko začel pesnikovati. Napisal je več lirskih pesmi. Nekateri le objavil v listu »Železniški venec«, druge pa je izdal v samozaložbi. Nedavno se je v Beogradu udeležil skupščine društva gluhonemih in bil je izvoljen za predsednika.

Glasu nimaš, ker si hripav

Od *Bronhi* boš zopet zdrav.

* V 38 letih je rodila 22 otrok. V Beogradu živi žena, ki je v 38 letih rodila 22 otrok. To je Anka Jovanovićeva, žena 67-letnega kovača Svetozarja. Zakonec živi v predmestju v veliki revščini in beda je tudi izbruhla to nenavadno številno družino. Živijo samo še trije otroci, dva sina in hči, vse ostale pa je že v otroških letih poharala smrti ki tako rada zahaja v take domove, kakor je Jovanovićeva. Najstarejši Jovanovićev sin ima vnuka, ki pa bo sledil staremu očetu in stari materi na težki poti be-lne-ga življenja. Namesto zibelke ima staro košaro za perilo.

BOUVIER
ŠAMPANJEC
GORNJA RADGONA

* V Bosni spet sneži. V petek jutraj je začelo v Sarajevu in v vsej srednji Bosni spet snežiti. Po oblakosti in nizki temperaturi se da sklepati, da se pripravlja nova zima. Po planinah Bosanske Krajine so sovi snežni zameti. Na področju Grmeča je sneg tako visok, da je bil med Kninom in Prijedorom potniški vlak ustavljen za poluduro uro, dotim tovorni vlaki na Šipalovi industrijski progi Sernetica—Jajce sploh ne morejo naprej. Prav tako ostra kakor je bila po Božicu, pa je ostala zima v vzhodnem delu zstake banovine. V okolici Plava v Crni gori je bilo večkrat že po 30 stopinj pod ničlo. Tako hudega mraza ne pomnijo najstarejši prebivalci. Na plavskem jezeru je led še vedno tako debel, da se da po njem varno hoditi.

* Požig pri Veliki Nedelji. V Strmcu pri Veliki Nedelji je nedavno nastal v velikem gospodarskem poslopiju posestnika Markopla Vincenca požar, in uničil zgradbo do tal. Ker je v Strmci precej oddaljena od ostalih mest, ni bilo časa za alarmiranje gasilcev. Ogenj je prvi naznanil pes, ki je začel močno lajati, ko je opazil vrve plamena na strehi gospodarskega poslopja. Gospodar Markopla Vincenc se je zbudil in po klicu ostale domače, nato pa je planil v hlev ter začel reševati živino. Na pomoč so prihiteli tudi najbližji sosede. K sreči ni bilo nevarnosti za druga poslopja. Pri reševanju sta dobila posestnik Markopla Vincenc in njegova žena Terzija opelkine po rokah in po nogah. Ko požiga osumljen je bil aretiran neki viličarski sin iz Lešnice, ki je usodno noč prenočeval v hlevu. Ko so vrli domači v hlev, da bi rešili živino, je omenjeni spai na videz brezskrbno v hlevu. Pri zaskrbljenju med pričami je izpovedal, da je imel pri sebi zvitek slane, ki ga je zatnil ter vtaknil med špranje stropa. Preiskava se nadaljuje.

AVCNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI — TELEFON 41-79

Vesela in duhovita komedija

MONTE CARLO

Ronald Collman in Joan Bennett
Šaljiv dopolnilni program

Predstave v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9.
v ponedeljek ob pol 9. uri.

Prihodnji spored:

Špijon Azev

* Lastni interesi velevali vsakemu bolniku, ki se želi rešiti astme, boleznij pljuč in polihonega zla da se poslužijo ponudbe tvrdke Puhmann & Co., Berlin 614. Müggelstrasse 25/25a, ki obstoja že mnogo let ter razpošilja brezplačno pošto brošuro s slikami. Pazite na oglas na strani 2.

* Za 4 dni v Gorico — Trst z avtom po Vipavski dolini 30. t. m. do 2. februarja. Prizlasite se takoj za podrobnega navo ila na naslov: »Družništvo«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

* Za slepe je daroval g. Al. Prorazil, Slov. Konjice, namesto venca na krsto blagopokojnega Blaža Režabeka v Slov. Konjicah 100 din.

PRINC KARNEVAL

OBDARI NA PUSTNO SOBOTO NAJLEPŠO IN NAJORIGINALNEJŠO MASKO Z DRAGOCENIMI DARILI

* Tovarna JOS. REICH sprejema mehko in škropljeno perilo v najlepšo izdelavo. 3 ESENCA ZA RUM IN LIKERJE v tovarni IVAN KANC-Nebotičnik.

* Pri zaprtju in molnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega Franc. Jožefove grenčice.

Kirchfeldski župnik
Po znamenitem Anzenbergerjevem oderskem delu.

Predstave danes ob 11. dop. (pri znižani cenah) ob 15. 17. in 21. uri.

Kino UNION 22-21

Samo še kratek čas imate priliko, da se po nižji ceni naročite

na monumentalno SVETOVNO ZGODOVINO

ANGLEŠKEGA PISATELJA

H. G. WELLS

ki je izšla pri naši založbi v treh velikih in debelih knjigah, tiskana na finem papirju, bogato ilustrirana, z mnogimi zemljevidnimi kartami, s popolnim registrom, krasno opremljena in v lepem prevodu

MILENE MOHORICEVE

Subskribetna na to veliko delo bo trajala le še malo časa, najdalje pa do 1. marca 1938. Pozneje bo knjiga veliko dražja, zato opozarjamo vsakogar, ki se zanima za to edinstveno vledelo, da se nani naroči takoj. — O vsebini in opremitvi te knjige naj na kratko spregovore naslednji odstavki:

H. G. Wells, znameniti angleški pisatelj, predsednik svetovnega Pen-kluba, je izdal to delo v knjigi prvič leta 1920. Že ta prva izdaja je vzbudila v Angliji in po vsem svetu ogromno pozornost. Največji pisatelji so pisali o njej navdušene ocene. Takoj so jo začeli prevajati skoro v vse jezike, med prvimi, ki so jo prevedli, so bili Japonci. Pozneje so v velikih nakladah izhajale zmerom nove dopolnjene in popravljene izdaje. Zadnja, nainopolnejša je izšla v Angliji l. 1932 in po tej izdaji je prevedena v slovenščino, tako da je slovenska izdaja gotovo ena najboljših prevodnih izdaj te knjige. O vsebini naj poudarimo najprej, da to delo ni nikakršna učenjaška knjiga, marveč je živo in zanimivo pripovedovanje, kako se je razvil svet in človekovo življenje na njem. Pisatelj nam v preprosti, vsakomur razumljivi obliki podaja teorijo o svetu, kakršen je bil še predno je bilo na njem življenje, nato, kako so se pojavile na njem rastline, živali in končno človek. Šele po tem zanimivem orisu predčloveške dobe, prede pisatelj k oštru človeške zgodovine. Seznanja nas z naistarejšimi najdbami človeških okostij, s sledovi prvih primitivnih v temno preteklost odmaknjenih kultur in se tako približuje zgodovinskim dobam, ki so nam že bolj znane. Pred očmi nam vstajajo kulture: Zidov, Grkov, Indijcev, Kitajcev, Rimljanov, Asircev, Perzijcev, Mongolov in končno naša krščanska evropska kultura. V napeti in pretresljivi obliki nam podaja vse najvažnejše zgodovinske dogodke, ki so odločilno vplivali na razvoj človeškega rodu in njegovih kultur. Nikjer ne naštevamo zgolj suhih, mrtvih letnic, marveč nam kot pravi pripovednik pripoveduje zgodovino od početka življenja pa do današnjih dni. Knjiga se zaključuje z odstavkom »Pogled v prihodnost človeštva«.

IZ VSEBINE KNJIGE.

Da bi si bralec ustvaril vsaj približno sliko o delu, naj tu navedemo nekaj naslovov iz knjige: Svet pred nastopom človeka — Zemlja v prostoru in času — Okamenela zgodovina — Prva živa bitja — Zmari — Prve ptice — Razdobje tisk in smrti — Doba veselcev — O izvoru človeka — Sve. pred petdeset tisoč let — Nastop nam podobnih ljudi — Doba poljedelstva se začne — Potop sredozemske nižine — Primitivna filozofija — Strah in upanje v religiji — Zvezde in letni časi — Glavna človeška plemena — Človeški jeziki — Prve civilizacije — Sumerici, Asirci, Kaldceji, Indijci — Naistarejša zgodovina Kitajske — Legenda o Atlantidi — Pomorska in trgovaška tudastva — Pisave — Rogovi, zvezde, svetniki in krilali — Prvi sužnji — Judrja — Grki in Perzijski — Grško miljenje, književnost in umetnost — Življenje Aleksandra Velikega — Filip Macedonci — Znanost in verstvo v Aleksandriji — Nastanek in razširitev budizma — Vzpon in propad rimskega imperija — Vznik krščanstva in propad zapadnega sveta — Jezus Nazareški — Zgodovina Azije v času propadanja zapadnega in bizantskega sveta — Zoroaster — Hunska plemena v centralni Aziji in Indiji — Dinastiji Hang in Tang na Kitajskem — Mohamed in islam — Krščanstvo in kršćanske vojne — Mongoli — Velika država Džingis Kana — Cigani — Preporod zapadne civilizacije — Evropa začne misliti samostojno — Papir — Protestantizem — Renesansa — Amerika vstopi v zgodovino — Karl V. — Doba veselil — Ameriška — Angleška — Zmešnjave v Nemčiji — Poljska — Rusija — Nove demokratične republike v Ameriki in Franciji — Življenje Napoleona Bonaparte — Resnica in domišljija v 19. stoletju — Katastrofa modernega imperializma — Svet po vojni — Pogled v prihodnost človeštva. — Poudarimo, da je tu navedenih le majhen del naslovov, ki jih nosijo poglavja. Če bi hoteli ponatisniti vse naslove, bi morali izrabiti za to skoro ves prostor tega oglasa od kraja do konca.

OPREMA KNJIGE.

Wellova »Svetovna zgodovina« je izšla v treh zajetnih knjigah, ki obsegajo s slikami vred okoli 1700 velikih strani. Tiskana je z lepimi črkami, na finem brezlesnem papirju. Knjigi je priložen 20 strani obsegajoč register, v katerem so po abecedi urejena imena, kraji in važni dogodki, tako da bralec lahko ob vsaki priliki brez listanja poišče v knjigi, kar želi.

SLIKE V KNJIGI.

Kljub temu, da so slike v knjigi strašno drage, je založba storila vse, da je knjiga tudi v tem pogledu na višku, lahko rečemo — razkošna. Opremljena je z mnogimi zemljevidnimi kartami, diagrami, risbami v tekstu, in z okoli 300 slikami na posebnem papirju za umetniški tisk. Vseh slik v knjigi je blizu 500. Tako ilustrirane knjige so bile in bodo nemara še dolgo redkost na slovenskem knjižnem trgu.

VEZAVA KNJIGE.

Knjige dobite lahko vezane v platno ali polusnje. Na elegantnih temno modrih platnenih platnicah se okusno odražajo zlati in rdeči napisi. Polusnjena vezava pa ima hrbet iz finega rdečega usnja z zlatim in črnim tiskom, platnice pa so prevlečene z najfinejšim črnim platnom, na katerem je zlat tisk. Vsaka knjiga je ovita še z močnim in lepo izdelanim varovalnim ovitkom.

CENE KNJIGI.

Glede na ogromni obseg, številne slike in sijajno opremo je knjiga izredno poceni. Do zdaj ne poznamo še nobene slinčno solidne inozemske izdaje te knjige, ki bi bila tako poceni kakor je slovenska, čeprav je to delo izhajalo drugod v ogromnih nakladah. Kdor naroči knjigo takoj, jo prejme pa še po znižani subskripcijski ceni, ki znaša:

za kompletno delo (vse tri knjige) vezane v platno Din 450.—
za kompletno delo (vse tri knjige) vezane v polusnje Din 510.—
Subskribcija bo zaključena najpozneje do 1. marca 1938, in tedaj bo knjiga veljala:

kompletna (vse tri knjige) vezana v platno Din 510.—
kompletna (vse tri knjige) vezana v polusnje Din 560.—
Vestni plačniki naroče »Svetovno zgodovino« lahko tudi na 10 obrokov po Din 45.—, oziroma po Din 51.— mesečno.

Izpolnite torej spodnjo naročilnico in jo še danes odpošljete na naš naslov. Prejeli boste delo trajne vrednosti, ki bo razgrinjal pred Vami zagonetno in mračno, a vendar čez vse veličastno in upanja polno dramo človekovega življenja. V tem delu so nakopičeni zakladi znanja, ki ne bodo koristili le Vam, marveč bodo razširjali obzorje in prinašali uspehov tudi Vašim potomcem.

ZALOŽBA MODRA PTICA V LJUBLJANI

CESTA 29. OKTOBRA ŠT. 3. — TELEFON 3163.

Tu odrežite!

Naročilnica

Založbi »Modri ptici« v Ljubljani

Spodaj podpisani se naročam na Wellsovo »Svetovno zgodovino« za subskripcijsko ceno. Pošljite mi jo vezano v platno* — v polusnje* za Din 450.— Din 510.—. Plačal jo bom takoj* v 10 obrokih po Din* mesečno. Dokler ni knjiga docela plačana, ostane last založbe in si je ne smem odtujiti. Pošljite mi takoj položnico, da na kašem 1. obrok, nakar mi pošljite knjigo. Naročilo je zame nepreklicno.

Datum

Podpis

* Neželjeno črtajte.

HERSAN ČAJ

UČINKUJA dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic.
POMAGA pri arteriosklerozni in nemoroidni OLASNA muke in bolečine pri revmatizmu in pri drugih.
UČINKUJE obolenja pri mesečni cikli in menstrualni.
ODSTRANJUJE motnje debelosti in vasa dela.
Dobiva se v vseh lekarnah.
Reg. št. 8. br. 1933/930

Iz Ljubljane

u— Pesnik Oton Župančič, ki praznuje danes 60-letnico, se je umaknil pred proslavami iz Ljubljane. Kakor poročamo na drugem mestu je naša Zveza kulturnih društev poklonila pesniku posebno umetniško izdelano spomenico. Sročil je bila spomenica podpisana. Popolnoma pa ljubljani vendar ni mogel pobegniti pred osebnimi čestitkami. V prilogi objavljamo sliko kako je podpredsednik ZKD g. Jaka Špičar iz Radovljice na ulici stisnil našemu pesniku desnico.

u— Šestdesetletnica ge. Pavline Rozmanove. Te dni je slavila šestdesetletnico svojega delavnega življenja gospa Pavlina Rozmanova, lastnica znanega modnega salona. Rojena iz dobre knjiške hiše na Logu pri Vrhniki se je izučila krojaške obrti v Ljubljani, kjer se je tudi poročila. Rodila je 13 otrok, od katerih pa je ostalo živih samo pet. Najstarejši sin je inženir pri banški upravi v Nišu. Srečko je uradnik ljubljanske občine, hči Mary je poročena na Jesenicah z inž. Franjom Batičem, gospa Silva je vdova po inž. Vrtačniku gđ. J. Jaka pa študira na ljubljanski univerzi. V teku svojega življenja je gospa Rozmanova vzgojila mnogo naslednjakov svoje stroke. Več let je tudi članica komisije za mojstrske izpite ter marljiva odbornica združenja krojačic.

Starši

ki želijo svojim otrokom uspeha, naročite zanje veliko Wellsovo

»Svetovno zgodovino«

Iz tega velikega in čez vse zanimivega dela bodo z veseljem črpali znanje, ki jim bo

koristilo v šoli in pozneje v življenju.

»Svetovna zgodovina« je pravi zaklad za vsako hišo. Oglejte si veliki oglas na 5. strani današnje številke »Jutra«.

u— Krajevna organizacija JNS za Kolodvorski okraj sporoča, da je njen dolgoletni zvesti član in odbornik g. Oblak Franc, delovodja, pri L. Slov. tvornici sodavice, Slomškova ulica št. 27, preminul. Pozivajo se vsi odborniki, člani ter somišljeniki JNS k udeležbi pogreba, ki bo danes ob 14. iz mrtvaške veže Sv. Jožefa na Vidovdanskem cesti. Blagopokojnega bomo ohranili kot zvestega člana in somišljenika JNS v trajnem in častnem spominu. Odbor.

u— Seja mestnega občinskega sveta bo v torek 25. t. m. ob 17. v veliki sejni dvorani. Na dnevnem redu javne seje so naznana predstava, odobritev zapisnika ter poročila finančnega obrtno-industrijskega, gradbenega, socialno-političnega, kulturnega, trošarinskega in personalno-pravnega odbora. Na tajni seji bodo podana poročila personalno-pravnega odbora.

Vse se masčuje v... predvsem v... pa nepregledno knjigovodstvo... Zanesljiv posvetovalac... za sefa je... »All-right« knjigovodstvo... ker je idealno pregledno in... vedno a jour... prospekte in brezobvezno predavanje... Oton Stiglic, organizator, Ljubljana... Aleksandrov 4/II, tel. 39-09.

u— Irigirski narodni park in njegova flora. O tem bo pod okriljem Prirodoslovnega društva predaval v torek 25. t. m. ob 20. v mali filharmonični dvorani kina Matice prof. Viktor Petkovšek. Predavanje je zamišljeno v obliki izleta od Savice preko Komarča do Kanjeveca. Na tej poti bo predavatelj poleg izbranih pregleda prekrasne flore obravnaval tudi najvažnejše živalske posebnosti in geološke zanimivosti parka. Botanične redkosti gđ. Sedmerih jezer so že od nekdaj privlačevale ljubitelja plantazija cvetja in na Komni, kjer so bele žene čvale Zlatorogovo kraljestvo in njegovo čredo, je že za Vodnikovih časov imel Karel Zois svojo botanično koč. Danes so ti kraji sicer z zakonom zaščiteni, toda praktično se ta zaščita ne izvaja. Predavanje bo ilustriralo nad 100 zbranih krasno koloriranih diapozitivov, med temi je treba zlasti omeniti diapozitive lektorice angleškega jezika gđ. Copelandove in nekaj posnetkov v naravnih barvah na novem filmu Agafakolor.

u— Prirodoslovnemu društvu bo imelo svoj redni občni zbor 31. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi z običajnim dnevnim redom. Po točki 5 društvenih pravil pristojno članu, da predloži eventualno predloženo upravno odločbo vsaj 5 dni prej. Odbor.

u— Predavanje Jugoslovanske bolgarske lige ki bo se moralo vršiti v torek 25. t. m. je iz tehničnih razlogov preloženo.

u— Društvo »Naša skrinjca« pripravlja za spomin na mnogovrstne reze pravilna blaga za naše narodne nošnje domače dečke.

u— Rezervni oficirji. Pododbor udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani bo imel svoj 15. redni zbor v petek 8. februarja ob 18. uri v društveni sobi. Kongresni trg 1/II. Vabimo tovariše člane pododbora, da se zbora udeležijo. — Uprava.

u— Vojni dobrovoljci! Sreska organizacija ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani bo imela svoj 19. redni letni občni zbor v nedeljo 6. februarja t. l. ob pol 10. dopoldne v restavracijskih dvorani »Zvezde« na Kongresnem trgu št. 1. V primeru, da bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, bo vsi vršili ob vsaki udeležbi članstva pol ure kasneje. Na predvečer 5. februarja ob 20. bo v istem prostoru širši članski sestanek, na katerem se bo poleg razpravljanja o tekočih zadevah sestavila tudi kandidatska lista novega odbora.

LJUBLJANA VAS VABI!

TRI TEDNE PRIREDIMO NASO REKLAMNO PRODAJO TIVAR OBLEK samo od 24. januarja do 13. februarja 1933.

20% POPUSTA

Vam damo v tem času pri nakupu našega blaga, kljub nizkim, tovarniškim cenam. Pohitite, dokler je še velika izbira.

TIVAR OBLEKE: ANTON BRUMEC — Ljubljana — Prešernova ul. 54 naspr. gl. pošte.

u— Lutkovno gledališče Sokola I na Taboru ponovi danes ob pol 16. Peterčkovce poslednje sanje direktorja Pavla Golca. V krasni igri nastopa tudi kraj Marja z ženo Alenko in hčerko Alenčico ter otroci Peterčkom. Prav prisrčno delo bo vsem všeč. Izra tudi orkester. Prodaja vstopnic danes ob 11. do 12. Tabor. Lahko tudi telefonično.

u— Lutkovni odbor Ljubljanskega Sokola vabi na 1. lutkovno predstavo za odzade, ki bo v sredo 26. t. m. v društveni mali dvorani v Narodnem domu (vhod iz Bleiweisove ceste). Vprizorilo se bo lutkovno igrano »Doktor Faust«. Vabimo članstvo in prijatelje društva in posebej ljubitelje lutkovne umetnosti. Vstopnice se že dolo v društveni pisarni v uradnem času.

u— Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske počasti spomin blagopokojne gospe Terezine dr. Jenkove ter se korporativno udeležijo njenega pogreba danes ob 16. uri. Predsedstvo zbora prost vse člane in članice, da se zberu točno ob 15. v Hubadovi pevski dvorani zaradi kratke pevske vaje. Gospa dr. Jenkova je bila več let načelnica pevskega zbora Glasbene Matice in inicijatorica Matičnih dunajskih koncertov leta 1896.

Vsi se pripravljajo

da bodo popolnoma razumeli film »Dobra zemlja«, ki bo v prihodnjih dneh predvajan v Ljubljani, v kinu Matica.

Roman slavne ameriške pisateljice Pearl S. Buckove

»DOBRA ZEMLJA«, v katerem je pisateljica, ki je živevala več let na Kitajskem, podala verno sliko Kitajske in življenje Kitajcev, je danes najbolj aktualna knjiga v Ljubljani. Vsakdo noče čitati knjigo, da bo vse lažje in boljše slediti filmskim posnetkom in dejanjem, saj so po tem romanu ustvarili ta velefilm.

Roman »Dobra zemlja« se dobi v knjigarni Fiskovne zadruge v Ljubljani — Sečnburgova ul. 3.

u— Skupina bojnikov Ljubljana-Bežigrad ima svoj 1. redni občni zbor jutri 24. t. m. ob pol 8. zvečer v knjižnici III. rž. realne gimnazije. Bežigrad, na katerega so vsi bojnikov bežigradskih vložili vajlon. Pol ure pred občnim zborom se bodo sprejemali novi člani. Priznalske se dolo pri tovarših odbornikih in pri predsedniku skupine. Tyrševa cesta 99.

u— Italijanski lirski operni solisti bodo gostovali v ljubljanski operi prihodnje soboto in nedeljo. V soboto se bo pela Puccinijeva opera »Madama Butterfly«. Naslovno vlogo poje slavna pevka Roseta Pampinani, ki se je za to vlogo specializirala in kadar je Madama Butterfly na repertoarju največjih italijanskih gledališč, vselej skušajo pridobiti gospe Pampinanijevo, da poje to vlogo. Na glasu je kot najboljša italijanka »Madama Butterfly« in v tej vlogi nastopa tudi na milanski Scali. Te dni absolvirajo gospe Pampinani vrsto svojih gostovanj v Benetkah, kjer je ponovno nastopila v tej vlogi z največjim uspehom. Tansko partijo poje g. Carlo Merino, baritonsko pa Lorenzo Conatti. Dirigent je maestro Cav. uff. Graziano Mucci. V nedeljo se bo pela Verdijeva »Traviata« z gospe Emilio Vero v naslovni vlogi. Prodaja vstopnic je od jutri dalje pri dnevnih blaginjah v operi. Partnari sedijo od 105 do 65 din, talonski sedeži od 60 do 42 din, stranski balkonski sedeži po 42 in 26 din, galerijski sedeži od 38 do 26 din, lože po 370 in 410 din, dijaško stolišče stane 15 din, galerijsko 8 din. Zunanje posetnike opozarjamo, da si pravčasno naroče sedež pri gledališki upravi in da pošlje istočasno denar. Brez denarja se sedeži nikomur ne rezervirajo.

u— Foto večere za svoje člane bo priredilo tudi letos Osrednje društvo S. P. D. v svoji društveni foto temnici na Aleksandrovi cesti 4/I. Prvi foto večer bo vodil prof. Ravnik Janko, ki bo obravnaval praktično povečevanje. Vse prijmejo v petek dne 28. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih. Interesentje naj se predhodno prijavijo v pisarni SPD, ker more na enem večeru sodelovati le šest oseb.

u— Ruskim kolenija v Ljubljani priredi v nedeljo 23. t. m. ob 11. uri v pravoslavni cerkvi parastos za pokojno gospe Terezijo Jenkovo.

u— Smrt jo je zadela na ulici. Včeraj popoldne je šla 31-letna gospe Viktorija Vidmarjeva, soproga pečovskega pomočnika, s svojega stanovanja v Šoški ulici šte. 3. z otrokom na sprehod. Mlada gospa je bila boleha. Ko se je vrnela proti domu, jo je v Gerbičevi ulici pred hišo strel. 14 močno napadla bolezen. Gospa je bruhnila kri in se zgrudila. Bruhanje je bilo tako močno, da ni bilo upanja na rešitev. Seveda so pasanti nujno poklicali reševalce na pomoč. A ko so ti prihajali s svojim avtomobilom, je uboga gospa že izdihnila. Obenem je prihitela policijska komisija, ki je mogla samo ugotoviti smrt. Gospe Viktoriji so spravili na dom in jo položili na mrtvaški oder.

u— Nagla smrt. Včeraj malo pred polnočnem je bila obveščena policijska uprava, da je v Povšetovi ulici 27. nenadno umrla delavčeva žena I. Bukovčeva. Zjutraj je še vstala in pripravila svojemu možu zajtrk, a ko je legla nazaj je umrla za kapjo. Bukovčeva je bila po rodu iz Klenovnika, pristojna pa je bila v št. Jernej na Dolenjskem. Na željo domačih so truplo položili na mrtvaški oder na njenem domu.

u— Film »Velika iluzija«, ki ga prikazuje Kino Matica, je triumf ne samo francoske filmske industrije, temveč filmske umetnosti sploh. Ta film je planté poziv k bratstvu in človečnosti. Problem vojne in mira pa je obravnavan brez vsake tendence. Iz vsebine je razvidno, da je perspektiva za večno bratstvo in za večni mir med narodi iluzija, a vendar spada ta film med ona velika umetniška dela, ki povzročijo miroljubnost in vztrajajo ljudi v njenem duhu. Ta film vzgaja neveljivo in pri njegovi vzgojni učinkovitosti ni čista umetnost nikjer skajena. Vsebinsko odličnega filma: voma, ujetništvo, rešitev, ecne v ujetniškem taborišču in v zaledju. Režija po kvaliteti nima tekmea-fotografija je ziborna, monaža odlična, igra nastopajočih vzorna.

Zaradi ogromnega zanimanja predvajamo film **POZOR! KIRCHFELDSKI ŽUPNIK** danes že ob 10.30 dop. (pri znižanih cenah).

u— Skupina bojnikov Ljubljana-Sv. Peter vabi svoje člane, da se udeležijo občnega zbora 24. t. m. ob 20. v prostorih gostilne Zupančič na Jegličevi cesti 15.

u— Slovenski vokalni kvintet priredi 4. februarja v veliki Filharmonični dvorani samostojni koncert, na katerem bo izvedel celo vrsto slovenskih in čeških četverošpevov. Kot solista nastopita gg. Jug in Petrovič. Podrobnosti javimo.

Dr. LOGAR IVAN redno ordinira. LJUBLJANA — KNEZOVA 34.

u— Razstava natrtov za otroško zavetišče v Trnovem in za knjižnico padlih vojakov v Jakopičevem paviljonu bo odprta še danes in jutri v ponedeljek. Zanimanje občineva za to razstavo je zelo veliko. Kdor si želi zanimive natrte ogledati, naj obišče Jakopičev paviljon še danes in jutri.

u— Pedagoško društvo priredi jutri 24. t. m. ob 18. uri v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi predavanje »Geografska poskusna šola in njen pomen«. Predaval bo g. Kobilica Rudolf, pedagoški vodja ljubljanske poskusne šole. Vse, ki se zanimajo za poskusno in reformno šolstvo, vljudo vabimo. Vstop prost.

u— Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Ljubljani priredi v soboto 29. t. m. »Elitni hrvatski ples« v veliki dvorani Kazine (Zvezda). Pričetek točno ob 21.30. Program je naslednji: Ante Sladoljev-Jolić (tenor), pri klavirju ga Marta Osterc; a) Gotovca; na nočisti, b) Flotow: Marta-arja-Lyonel; Nevenka Perko; glasba Slavko Zlatič; »Istranac« solo-ples, plesni motivi iz hrvatskega primorja in Istre; Liza Doroghi, pri klavirju g. prof. Mladen Pozajić; a) Zajec; Romanca, b) Pozajić: Kad ja dojd... e) Duga; Dil, dil, dudu...; Nevenka Perko; »Djevušac« solo-ples. Plesni motivi e svatbenih svadbenosti v Posavini. Glasba prof. M. Pozajića po posavskih plesnih motivih. Friderik Pavaš (bas), pri klavirju ga Marta Osterc; a) Pavčić: Dedek samonog. Pa moje ženke glas: Sonja Ivančič (koloratura sopran), pri klavirju ga Marta Osterc; Strauss Pomladni zvoki; Nevenka Perko; »Barek iz Seline«. Plesni motivi iz sela Sestina in najbližje okolice Zagreba. Glasba Rudolfa Matza; Liza Doroghi, pri klavirju prof. M. Pozajić; a) Grčević: Ašik, b) Papandopol: Momce mori, Adrijelija vođu lila. Pleš Nevenka Parko so bili nagazjeni v grupi »Narodni ples« na berlinski olimpiadi leta 1936 s prvo nagrado. Iz naklonenosti je prevzel režijo programa g. Stefan Martec, član ljubljanske opere, a ureditev dvorane g. arhitekt Josip Costaperaria. V času trajanja programa bo vhod v dvorano zaprt. Oblike: narodne noše odnomo večerne plesne. Vstop: samo proti vabilom. Reklamacije se sprejemajo ves dan na telefonu št. 38-26, odnomo od 18. do 19. ure v društvenih prostorih, Kolodvorska ulica 18. (dvorišče).

u— JNAK Edinstvo. Revizijski odbor sklicuje za jutri ob 20. II. redni plenarni izvršnih članov. Dnevni red je izredne važnosti glede na izredni občni zbor, ki bo v sredo ob 20. v klubovem lokalu. Razgovor bo tudi o dostojni proslavi petletnice obstoja kluba.

u— Starši osnovno- in meščanske šole in otrok, ki potrebujejo pomoči pri učenju, obrnite se na osek brezposelnih učiteljskih abiturientov, ki razpisuje z odličnimi inštrukturi in preizkušnimi vzgojitelji. O. sek brezposelnih učiteljskih abiturientov, Frančiškanska ulica 65.

Oglejte se v zrcalu naše dobe, v filmu trajne umetniške in človečanske vrednosti!

VELIKA ILUZIJA

Bogat in aktualen preprogram: Iz zgodovine kitajsko-japonske vojne, avtentični prikaz potopa ameriškega vojnega broda »Panay«, žurnal, črni pajk, vesela menežerija I. t. d.

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

Danes dopoldne izredna predstava ob 10.30 uri pri znižanih cenah! Rezervirajte vstopnice!

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21-24

u— Ruskim kolenija v Ljubljani priredi v nedeljo 23. t. m. ob 11. uri v pravoslavni cerkvi parastos za pokojno gospe Terezijo Jenkovo.

u— Smrt jo je zadela na ulici. Včeraj popoldne je šla 31-letna gospe Viktorija Vidmarjeva, soproga pečovskega pomočnika, s svojega stanovanja v Šoški ulici šte. 3. z otrokom na sprehod. Mlada gospa je bila boleha. Ko se je vrnela proti domu, jo je v Gerbičevi ulici pred hišo strel. 14 močno napadla bolezen. Gospa je bruhnila kri in se zgrudila. Bruhanje je bilo tako močno, da ni bilo upanja na rešitev. Seveda so pasanti nujno poklicali reševalce na pomoč. A ko so ti prihajali s svojim avtomobilom, je uboga gospa že izdihnila. Obenem je prihitela policijska komisija, ki je mogla samo ugotoviti smrt. Gospe Viktoriji so spravili na dom in jo položili na mrtvaški oder.

u— Nagla smrt. Včeraj malo pred polnočnem je bila obveščena policijska uprava, da je v Povšetovi ulici 27. nenadno umrla delavčeva žena I. Bukovčeva. Zjutraj je še vstala in pripravila svojemu možu zajtrk, a ko je legla nazaj je umrla za kapjo. Bukovčeva je bila po rodu iz Klenovnika, pristojna pa je bila v št. Jernej na Dolenjskem. Na željo domačih so truplo položili na mrtvaški oder na njenem domu.

u— Film »Velika iluzija«, ki ga prikazuje Kino Matica, je triumf ne samo francoske filmske industrije, temveč filmske umetnosti sploh. Ta film je planté poziv k bratstvu in človečnosti. Problem vojne in mira pa je obravnavan brez vsake tendence. Iz vsebine je razvidno, da je perspektiva za večno bratstvo in za večni mir med narodi iluzija, a vendar spada ta film med ona velika umetniška dela, ki povzročijo miroljubnost in vztrajajo ljudi v njenem duhu. Ta film vzgaja neveljivo in pri njegovi vzgojni učinkovitosti ni čista umetnost nikjer skajena. Vsebinsko odličnega filma: voma, ujetništvo, rešitev, ecne v ujetniškem taborišču in v zaledju. Režija po kvaliteti nima tekmea-fotografija je ziborna, monaža odlična, igra nastopajočih vzorna.

Zaradi ogromnega zanimanja predvajamo film **POZOR! KIRCHFELDSKI ŽUPNIK** danes že ob 10.30 dop. (pri znižanih cenah).

u— Skupina bojnikov Ljubljana-Sv. Peter vabi svoje člane, da se udeležijo občnega zbora 24. t. m. ob 20. v prostorih gostilne Zupančič na Jegličevi cesti 15.

u— Slovenski vokalni kvintet priredi 4. februarja v veliki Filharmonični dvorani samostojni koncert, na katerem bo izvedel celo vrsto slovenskih in čeških četverošpevov. Kot solista nastopita gg. Jug in Petrovič. Podrobnosti javimo.

Dr. LOGAR IVAN redno ordinira. LJUBLJANA — KNEZOVA 34.

u— Razstava natrtov za otroško zavetišče v Trnovem in za knjižnico padlih vojakov v Jakopičevem paviljonu bo odprta še danes in jutri v ponedeljek. Zanimanje občineva za to razstavo je zelo veliko. Kdor si želi zanimive natrte ogledati, naj obišče Jakopičev paviljon še danes in jutri.

u— Pedagoško društvo priredi jutri 24. t. m. ob 18. uri v dvorani mineraloškega inštituta na univerzi predavanje »Geografska poskusna šola in njen pomen«. Predaval bo g. Kobilica Rudolf, pedagoški vodja ljubljanske poskusne šole. Vse, ki se zanimajo za poskusno in reformno šolstvo, vljudo vabimo. Vstop prost.

u— Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Ljubljani priredi v soboto 29. t. m. »Elitni hrvatski ples« v veliki dvorani Kazine (Zvezda). Pričetek točno ob 21.30. Program je naslednji: Ante Sladoljev-Jolić (tenor), pri klavirju ga Marta Osterc; a) Gotovca; na nočisti, b) Flotow: Marta-arja-Lyonel; Nevenka Perko; glasba Slavko Zlatič; »Istranac« solo-ples, plesni motivi iz hrvatskega primorja in Istre; Liza Doroghi, pri klavirju g. prof. Mladen Pozajić; a) Zajec; Romanca, b) Pozajić: Kad ja dojd... e) Duga; Dil, dil, dudu...; Nevenka Perko; »Djevušac« solo-ples. Plesni motivi e svatbenih svadbenosti v Posavini. Glasba prof. M. Pozajića po posavskih plesnih motivih. Friderik Pavaš (bas), pri klavirju ga Marta Osterc; a) Pavčić: Dedek samonog. Pa moje ženke glas: Sonja Ivančič (koloratura sopran), pri klavirju ga Marta Osterc; Strauss Pomladni zvoki; Nevenka Perko; »Barek iz Seline«. Plesni motivi iz sela Sestina in najbližje okolice Zagreba. Glasba Rudolfa Matza; Liza Doroghi, pri klavirju prof. M. Pozajić; a) Grčević: Ašik, b) Papandopol: Momce mori, Adrijelija vođu lila. Pleš Nevenka Parko so bili nagazjeni v grupi »Narodni ples« na berlinski olimpiadi leta 1936 s prvo nagrado. Iz naklonenosti je prevzel režijo programa g. Stefan Martec, član ljubljanske opere, a ureditev dvorane g. arhitekt Josip Costaperaria. V času trajanja programa bo vhod v dvorano zaprt. Oblike: narodne noše odnomo večerne plesne. Vstop: samo proti vabilom. Reklamacije se sprejemajo ves dan na telefonu št. 38-26, odnomo od 18. do 19. ure v društvenih prostorih, Kolodvorska ulica 18. (dvorišče).

u— JNAK Edinstvo. Revizijski odbor sklicuje za jutri ob 20. II. redni plenarni izvršnih članov. Dnevni red je izredne važnosti glede na izredni občni zbor, ki bo v sredo ob 20. v klubovem lokalu. Razgovor bo tudi o dostojni proslavi petletnice obstoja kluba.

u— Starši osnovno- in meščanske šole in otrok, ki potrebujejo pomoči pri učenju, obrnite se na osek brezposelnih učiteljskih abiturientov, ki razpisuje z odličnimi inštrukturi in preizkušnimi vzgojitelji. O. sek brezposelnih učiteljskih abiturientov, Frančiškanska ulica 65.

u— Kadelburgovo komedijo »Šimkovic bo vprizorila ljubljanska drama v torek 25. t. m. ob 20. v celjskem gledališču. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

KINO METROPOL — CELJE

prinaša 23., 24., 25. januarja

»NA BULVARU«.

Duhovita satira na ameriške bogataše. — Nenadkriljivi Trio bratov »RITZ« izvajaja salve smeha. Temperamentna glasba najboljšega ameriškega komponista Irvinga Berlina. Film je v nemškem jeziku! — Matineja: »Hadži Murat« — Beli vrage.

u— Premogokopna družba v Ljubljani bo prihodnji mesec prenehala s kopanjem premoga v Ljubljani. Stroje in ostale rudniške naprave bo prenesta v svojo na novo otvorenji premogovnik v Pečovniku pri Celju. Tja in v bližino Celja sploh se bo preselilo tudi uradništvo in večina delavstva. Družba je pričela tudi kopati v ležiščih železne rude med Galicijo in Gorico pri Celju. Če bodo ležišča dovolj izdatna, bo tam že letos zaposlila mnogo delavcev in namerava pozneje zgraditi industrijsko železnico od Galicije do Celja.

Iz Maribora

u— Čestitke Legatovi trgovski šoli. Š. t. m. je minilo 25 let, odkar deluje v Mariboru Legatova šola. Kakor znano, je nedavno proslavila šola svoj srebrni jubilej z lepim slavnim, katerega so se udeležili predstavniki oblasti in raznih šol, v velikem številu pa tudi stari učenci, trgovci, obrtniki, odvetniki, uradniki ter absolventi šole od blizu in daleč. Med pestrim sporodom je bil tudi govor profesorja Sedivja, ki je orisal ravnanje Legata kot zaslužnega etnografa, visoko cenjenega doma in tudi v inozemstvu. Z lapim govorom je tudi upokojeni gimnazijski ravnatelj dr. Tomiček čestital zavodu ter ravnatelju kot vzoru pridnosti, marljivosti, vztrajnosti in stanovitosti. Prispele je mnogo pisemnih in listovnih čestitk iz države a tudi iz inozemstva, v prvi vrsti iz CSR, Avstrije in Nemčije. Med drugimi so čestitali škof dr. Tomazič, vodstvo Zveze nemških etnografov v CSR, prof. mons. Vreže, stolni dekan dr. Cukala, ravnateljstvo godarske šole v Mariboru, Christof zavod iz Ljubljane, Trgovski učni zavod iz Ljubljane, prof. Pavlin iz št. Vida nad Ljubljano, ravnatelj trgovske šole Horneck iz Grada, Hrvatske etnografsko društvo, Trgovska šola ter prof. Dragič iz Zagreba.

u— Slovensko obrtno društvo v Mariboru priredi v soboto 5. februarja ob 20. veliki obrtniški ples v Narodnem domu v Mariboru in vabi vse obrtnike in prijatelje obrtnikov k udeležbi.

u— Kulturne novice. Nov mesečnik izide te dni v Mariboru in sicer »Gozdarski vestnik« mesečnik za gozdarstvo, lesno industrijo in lesno trgovino. Novi mesečnik tiska tuk. Mariborska tiskarna. — V Ljudski univerzi predava v ponedeljek 24. t. m. prof. dr. Janko Kolnik o lepotah Bretanije. Skopirne slike. — V petek 25. t. m. pa predava inž. J. Kukovec o potovanju preko Varne. Carigrada in Atan v Egipt in Palestino. Skopirne slike.

u— »Gospoda Glembečar« na mariborskem odr. Prihodnje dni se vrši letniška premiera pred leti izvrstno uspele navedene Križeva drame, ki jo režira in v kateri zopetuje v vodilni vlogi g. Vladimir Skrbinek, glavni režiser ekološkega gledališča.

u— Poroka. Danes se poroči v Beogradu znana mariborska goslica in virtuozinja ter voditeljica znamenitaja mariborskega tria ga. Frančiška Brandlova z geodetskim polkovnikom Zivojinom Jevljenjevičem. Prišerno čestitamo!

u— Razpis nagrade. Mariborsko mestno poglavarstvo razpisuje Slomškovo nagrado za leto 1938 v znesku din 5.000. Namenjena je neobčujenemu leposlovnemu delu in sicer prvenstveno prirovnemu, ki naj upodablja dobo pretrata ali narodnih bojev na Slovenskem ali Koroškem. Delo je treba predložiti do 31. julija 1938. predsedniku mestne občine tako, da je avtor označen s gošlom, njezov naslov na priložen v zaprti kuverti. Načrtano delo je pripravljeno v likovni in založni tiskarna av. Cirila v Mariboru, da ga izda za 20letnico našega osvobodjenja.

u— Moderna kozmetika s posebnim ozrom na kozmetično in plastično kirurgijo je naslov predavanja, ki se bo vršilo v torek, dne 25. t. m. ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze. Predaval bo g. primarij dr. Vladimir Brezovnik. Slike je prijetno oskrbel dr. Srečko Škerjanec.

u— Umrl je za lakoto. Tragična usoda je doletela 66-letnega bivšega žagarja Ivana Iršiča, ki je bil brez zaslužka in brez sredstev. Ko je živel nekaterim znancom, da mora trpeti lakoto in ko su mu ti svetlovali naj gre heratič, je Iršič pripomnil, da rajši umre, kakor pa da bi del heratič. Včeraj pa so našli utoplega Iršiča v neki koči pri Sv. Lovrencu na Pohorju mrtvega in vraga sestradanega. — V nekem gozdu pri št. Ilin v Slovenskih gorah pa so našli telesce že razpadajočega in od miši obgrizenega 36-letnega železniškega nadzornika Jakoba Mačka, ki zapušta tri nepreskrbljena otroka. Obesil se je, ker je obupal nad življenjem iz svojevrstno boleznijo izpadanja las.

u— Bratomor. Včeraj dopoldne je tukajšnji mali kazenski senat obsodil v tajni razpravi 20 letnega posestniškega sina Martina S. iz Hrastovca na 2 in pol leta strogega zapora, ker je 31. oktobra 1937 zaklal svojega brata Jožeta z dolгим kuhinjskim nožem naravnost v srce, da je bil brat pri priči mrtve.

Otonu Župančiču za šestdesetletnico

Danes praznujemo šestdesetletnico največjega sodobnega slovenskega pesnika, mojstra našega jezika in enega največjih umetnikov besede in misli na vsem slovanskem jugu — Otona Župančiča. Že njegova petdesetletnica je pokazala, da delo, ki ga je ustvaril in ki ga še vedno ustvarja, ni ostalo omejeno na ožji krog ljubiteljev poezije, marveč je stopilo med naše najvišje umetniške vrednote, s katerimi se ponaša ves narod. Oton Župančič, sin obrobne slovenske pokrajine, v kateri se ubrano srečujejo slovenski, hrvaški in srbski živeli, je s svojim delom bistveno pomnožil slovenski delež v jugoslovanski skupnosti in se uvrstil med največje duhovne predstavitelje novega občestva, ki je zaživelo obenem s svobodno narodno državo v legendarnem letu osemnajstem. V njegovem delu se nadaljujejo najplemenitejša izročila vseh tistih kulturnih delavcev, ki so se pri nas borili za duhovno svobodo in kulturni napredek — od Trubarja do Vodnika, od Prešerna do Aškercja. V Župančičevem delu je zlasti zaživela v veličastni lepoti pesniške besede najlepša in najširša vizija naše Domovine. Za to se ga ob tem njegovem življenjskem jubileju hvalžno spominjamo, želeč mu vseh dobrih darov usode in vseh nadaljnjih človeških uspehov. V znamenju hvalnosti za delo, ki ga je jubilar izvršil v korist naše narodne kulture in progresivne miselnosti, mu »Jutro« posveča te stolpce svoje današnje številke.

Ecce poeta!

Šestdesetletnica Otona Župančiča, ki jo praznujemo danes, je jubilej pesnika. Podčrtajmo to besedo vsemu neliricnemu času navkljub, zaustavimo se za hip sredi trušča in vrvenja vsakdanjosti, zamislimo se vanjo tudi na tem mestu, kjer nam oči love vesti iz Teruela in Nankinga in še s pre mnogih točk vzemirjenega sveta, ki nervozno opazuje svojo vročično napetost in svoje blodnje.

Pesniki! Kako naj njega, virtuoza mojstra besede, magičnega odkrivalca njene subtilne vsebine, njenih simbolov in lepote, njene glasbe, ki išče dojemljivih čutov in naivnih src, — kako naj ga postavimo v naš čas, v tesno bližino njegovega vročega diha, v njegov drveči tempo? Kaj hočete z njim — se jih oglašajo nešteto, več kakor v katerikoli drugi dobi, — kaj hočete sredi te stvarnosti z lepoto, s harmonijo, z umetnikovimi sanjami in prividi?

In vendar: vsi se zaustavljamo pred njim, pred našim pesnikom. Kajti Oton Župančič ni samo neki pesnik, un poëte, marveč pesnik, le poëte, iz množice pesnikov tisti izvoljenec, ki mu je dano, da rešuje pred minljivim in nepesniškim časom večnostno poslanstvo poezije. Je eden tistih, v katerem lahko gleda naš narod svojega intimnega izpovedovalca, čigar srce bije, kakor je sam dejal o tovarišu Aleksandrovič:

... da te sluša milijon,
trpeči milijon...

Kajti pesnik visokega umetniškega rodu, kakor je Oton Župančič, ni samo enkratna osebnost, ki s čudovito popolnostjo izraža svoja osebna čustva, svoj miselni svet, svoje nadeje in hrepenenja. Kljub vsej individualni vezanosti tvorne čustveno-fantazijske sile je sleherni pesnik od najstarejšega Echnatona do najmodernejših poetov stvarjalec splošnih vrednot, glasnik svojega okolja in časa, izpovedovalec občestva, v katerem živi.

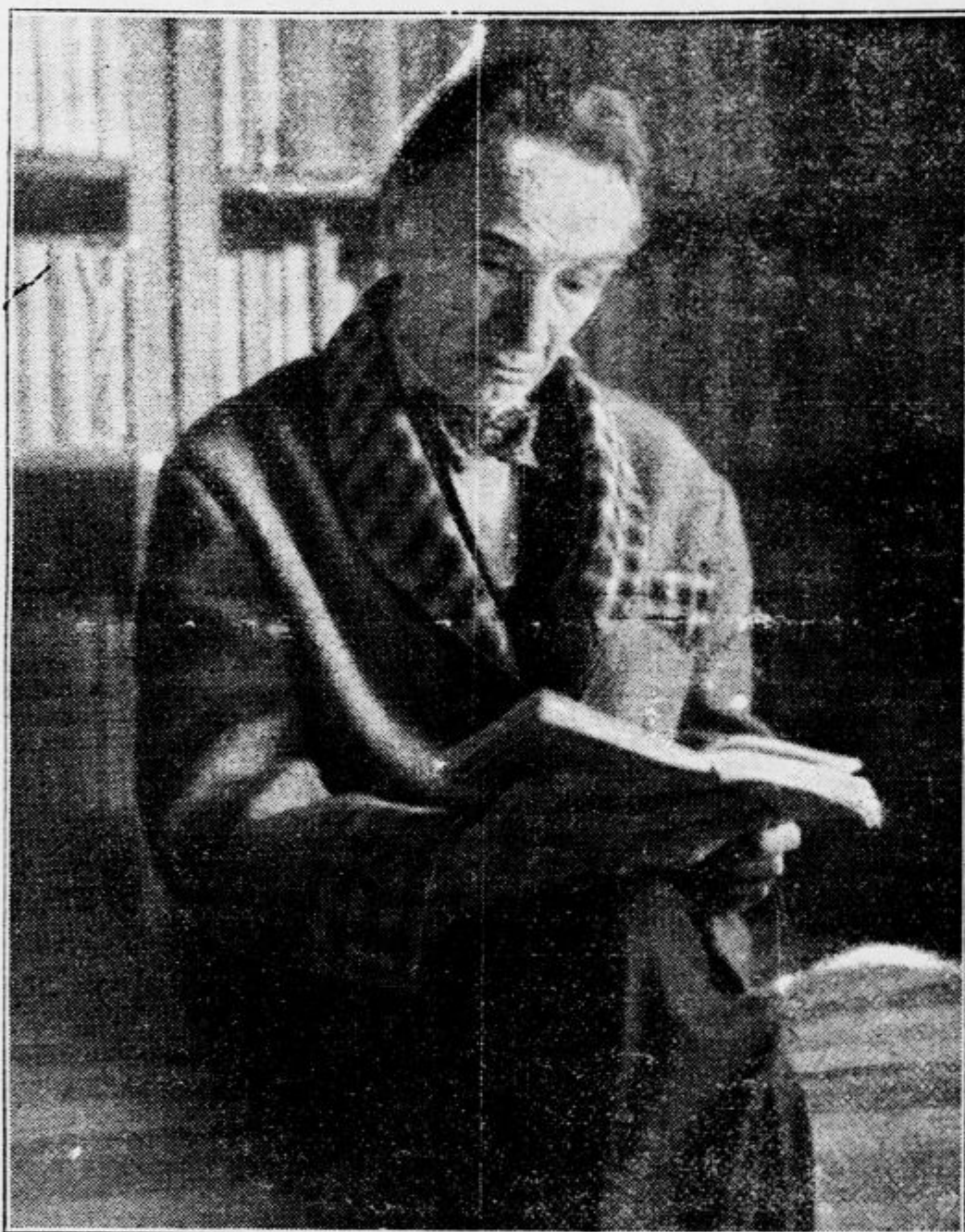
In prav zaradi tega se smemo zaustavljati pred pesnikom in slaviti v njem ne samo njegovega tvornega genija, marveč tudi moč in slavo poezije, ki ni zgolj njegova, poezije, v kateri so se izkristalizirala mnoga občutja in mnoge pesniške ideje, kiso mogle samo skozi čarobnega medija — pesnika postati splošna kulturna vrednota.

Oton Župančič je vzlic vsej svoji izrazito umetniški naravi, vzlic vsej izjemni popolnosti svojega pesniškega doživljanja in izraza korenito narodni pesnik. Ob nastopu Moderne, ki je dobila v njem svojega največjega lirika, so starejši pesniki in literarni spremljevalci zagnali krik, češ da je nova poezija nerazumljiva, tuja našemu občutju in po svojem duhu nenaročna. S kakšno nobleso so vodilni

Gratulant na cesti
(Oton Župančič in Jakob Spicar)

umetniki tega gibanja, predvsem pa Oton Župančič, ovrgli nepotrebno reakcijo zoper formalni, estetski in pesniško-miselni napredek, ki obstoji tudi v umetnosti, čeprav ni neskončen kakor v znanosti in tehniki! Ne le poezija, tudi proza in dramatika, slikarstvo in glasba — vse umetnostne panoge so zajele iz skrivnih zakladov slovenske narodne duše toliko navdiha in toliko vsebine, kakor pred tem nobena druga

Oton Župančič doma med knjigami

doba. Župančičeva lirika, Kettejeva mladostno zamišljena pesem, Murnov vedri, kakor na narodno melodijo ubrani spev o slovenskih poljih in vaseh, Cankarjev boj za novi etos našega človeka, njegov kult umetnika, matere in domovine, Groharjeva in Jakopičeva slovenska krajina, Adamičeva k skritim prglasovom naše slovanske duše usmerjena muzika — da omenimo samo nekaj imen — ni li to vseskozi narodna umetnost?

Oton Župančič je na svoji razvojni poti z lahkoto prebolel tako zvano dekadentno fazo, ki je očitna samo v njegovi prvi zbirki z značilnim naslovom »Časa opojnosti«. Izprazni je časo in se s fantovskim vriskom vrnil v »Pisaničah« k svojim viniškim in dragatuškim brezam, k preprosti narodni pesmi, k melodiji domače zemlje in domače besede, da skozi njo ujame nove zveke, nove umetniške misli in občutja. Tako je šele zbirka mladinske lirike postala pravo izhodišče avtorja zbirke »Čez plan«, »Samogovori« in »V zarje Vidove«. Kako se je v knjigi »Čez plan« pognal kvišku, mladostno razživel, navrskal in najokal, naučil erotične opojnosti in vsega mladostnega razvnetja čustev in misli, sanj in hrepenen! Kako je v »Samogovori« resnobno pogledal svoj notranji obraz in se izpovedal svojemu »daimonu«; kako je tu šele našel svoj pravi ritem, svoj končni duhovni stil! S kolikšnim uspehom je zdaj zobjektiviziral svoj izraz in dosegel najvišje točke svojega idejnega vzleta in najkrajše izraze svoje domovinske ljubezni! S kakšno edinstveno silo je v »Dumi« zapel slovenski zemlji nje visoko pesem in zgrnil na malo straneh sintezo vsega dosedanjega pesniškega izražanja njene lepote in usode, njene prirode in človeškega življenja! Tem sadovom svoje moške zrele dobe je mogel »V zarjah Vidovih« dodati samo še njim podobno zlato

Pesnik s prvorojcem Markom (nekdanjim »Cicibanom«, današnjim arhitektom)

sadje, dozorelo delno v letih groze in razdejanj, mračne bojazni in drznih uporov, v svitanju nove zgodovinske dobe, ki je obetala Slovincem izpolnitev najvišjih nadej in najstrastnejšega hrepenenja naših vidcev in narodnih revolucionarjev.

Tako je prišel pesnik. prvi enakovreden Prešernu in prvi umetniško uspeši izvrševalec njegovega umetniškega te-

Življenjepisni oris

Oton Župančič se je rodil 23. januarja 1878 v Vinici (Bela Krajina) kot sin posestnika in trgovca Mladostna leta so mu potekla na Vinici in v Dragatušu. Ljudsko šolo je obiskoval v Dragatušu in v Novem mestu. Tu je tudi dovršil tri razrede gimnazije, četrti razred in nadaljnje pa je obiskoval v Ljubljani.

Maturiral je l. 1896. na prvi državni gimnaziji in je v jeseni krenil na Dunaj, kjer se je vpisal na filozofsko fakulteto. Izbral si je zgodovino in zemljepis. Vse učilišne študije je dovršil l. 1902. in je leto dni pozneje dobil službo suplenta na prvi državni gimnaziji v Ljubljani. Šolska služba pa mladega, tedaj že priznanega pesnika ni zadovoljila in se je odpovedal profesorski »karieri«. L. 1905. je odpotoval v Pariz in ostal dalje časa v metropoli francoskega in evropskega duha. Od l. 1908. do 1910. je bil domači učitelj pri nečč plemiški rodbini in je z njo vred bival v Bregenzu, Würtenbergu in na Bavarskem. L. 1910. se je preselil v Ljubljano in se bavil samo s slovstvenim delom. L. 1912. je bil dramaturg Deželne gledališča, leto dni pozneje pa ga je ljubljanska mestna občina imenovala za Aškercvega naslednika v vodstvu mestnega arhiva. Tega leta se je oženil z Ano Kesslerjevo. Iz zakona sta potekla sinova Marko in Andrej in hčerka Jasna. Starejši sin, ki študira arhitekturo, se je že uspešno uveljavil v javnosti z osnutki knjižne opreme.

Po prevratu je Oton Župančič zavzel mesto dramaturga Narodnega gledališča v Ljubljani, dokler ni postal njegov upravnik. Že nekaj let vodi z velikim taktom ta naš visoki kulturni in umetniški zavod ter s svojo trezno prevdarnostjo, vzgledno objektivnostjo in skrbnim delom uspešno kljubuje vsem težkostem, s katerimi se mora boriti vodilno in reprezentativno slovensko gledališče.

Oton Župančič je na vodilnem mestu nekaterih organizacij: tako je predsednik slovenskega PEN kluba, Društva slovenskih književnikov in Francoskega instituta. V pravkar ustanovljeni Akademiji znanosti in umetnosti je postal med prvimi sedmi člani zastopnik slovenskih leposlovcev in umetnikov ter organizator njenega literarnega umetniškega oddelka, kakor je bil že prej izbran za dopisnega člana Jugoslovenske akademije v Zagrebu.

Odlikovan je bil razen z domačimi redovi še z dvema odlikovanjema francoske Častne legije.

Pregled literarnega dela

Začetki Župančičevih pesniških poizkusov segajo še v novomeško dobo. V tretji gimnaziji pripoveduje Fr. Albrecht v »Jubilejnim zborniku za petdesetletnico Otona Župančiča«, sta s sedanjim primarjem dr. Fr. Dergancem izdajala študentovski list »Na prelju«, ki ga je ilustriral poznejši akad. slikar Ivan Vavpotič. V Ljubljani so se literarnemu nagibu pridružili dobri vplivi pokojnega prof. Virbnika, dr. J. E. Kreka in literarno zainteresiranih tovarišev, med katerimi je bil Ivan Cankar. Prva Župančičeva pesem je izšla javno l. 1894 (v »Vrtcu«). Bil je šestdesetletnik in se je podpisoval kot Smiljan Smiljanič. V »Domu in svetu« se je pričel oglašati kot Gojko, v Levčevem »Ljubljankem Zvonu« pa kot Aleksij Nikolajev. Z Dunaja se je oglašal vse pogostje in sicer l. 1898. še s pravim imenom. Še kot gimnazijec se je tesno sprijateljil z Dragotinom Kettejem in Josipom Murnom-Aleksandrovim, prav kakor z Ivanom Cankarjem. Sodeloval je v dijaškem literarnem društvu »Zadruga«. Z Aleksandrovim je nekaj časa stanoval v stari cukrarni, kjer je njej zaupni prijatelj — prav kakor dve leti poprej Kette — podlegel zavratni sušici (1901).

L. 1899. je Schwentner izdal prvo zbirko Župančičevih pesmi »Časa opojnosti«, ki je vzbudila zlasti med mladino pa tudi v kritiki široke odmeve. Ta poezija ima še nekatere očitne znake literarne mode, ki so jo nazivali dekadencia, vendar je že izraz samosvojega in svežega pesniškega talenta. Se tistega leta je Jaromir Borecky prevedel iz te zbirke v češčino več pesmi in tako opozoril tudi širši slovanski svet na mnogo obetajočega slovenskega lirika.

L. 1900. so izšle Župančičeve mladoruske pesmi »Pisaničah«, ki so pokazale njegovo pesniško podobo že v znatno izvirnejši in čistejši luči: izpričale so, kako tanko je pesnik prislunil narodni pesmi in zaje v svoje verze njen lahki in vedri dihi.

L. 1904. je ugledala beli dan zbirka »Čez plan«, ki je najbolj razširila Župančičev sloves med tedanjim mladino in postala brevil mladega rodu. Ciljka v spomin J. Murnu-Aleksandrovi, nekatere ljubezenske pesmi in motivi iz prirode, »Pesem mladi-

OTONU ŽUPANČIČU za 60. rojstni dan

O, kaj bi Ti prebiral dolga leta
kot črne jagode rožnega venca!
To so stvari brez duše in poleta,
neuredne Učenika in učenca —

Ti vzor si nam izbranega Poeta,
ki pil je moč iz večnih sil studenca,
tam, kjer Duha lepota je spočeta
za vsakega Zemljana in Slovenca.

In si delil z roko jo radodarno
med nas, ki hrepeneči smo čakali
na Misel jasno in Besedo udarno...

A mi od nje smo pili, ker smo znali,
da z njo pripelješ nas v Svobodo žarno,
kjer vsi Ljudje enkrat se bomo zbrali!
Janko Samec

Človek in delo

ne« in še nekatere druge so se na mah uvrstile med najboljše, kar je kdaj vzniklo na slovenskem Parnasu. Tega leta je tudi izšel Župančičev prevod Shakespeara jevega Julija Cezarja (Gabrček, Gorica) in naslednjega leta pri Slov. Matici še »Beneški trgovci« (oba prevoda je prevajalec po vojni temeljito predelal in dal objaviti v novi izdaji).

Med tem je dozorevala s pesmimi v revijah, zlasti v ljubljanskem Zvonu, nova zbirka, ki je — po mladinski slikanici »Palčki Poljanci« iz l. 1907. — izšla l. 1908. z naslovom »Samogovori«. Njen posebno pomemben del je poem »Duma« — visoka pesem slovenske zemlje in slovenskega človeka.

L. 1911 je izšel drugi tisk »Časa opojnosti« in »Čez plan« in prva izdaja Župančičevega prevoda Dickensovega »Olivera Twist«, ki mu je naslednje leto pridružil v »Slov. Narod« in v posebni knjigi Maupassantovega »Lepega strička« in Daudetovega »Sapho«.

L. 1914 je postal urednik »Slovana«, tri leta pozneje pa urednik »Ljubljanskega Zvona«, s katerim je vstopil v svobodno državo. L. 1913 je prispeval besedilo za slikanico »Lahkih nog naokrog«, l. 1915 je mladini podaril »Sto ugank« in pa svojo najprijljivejšo mladinsko zbirko »Ciciban«. Sredi vojnih negotovosti in težkoč so mu zorele pesmi, ki jih je šele pozneje (1920) stnil v zbirko »V zarje Vidove«. V letu vzbujajočih se upov (1917) je izdal pri »Omladini« prevod Chestertonovega »Cetrika« in Flaubertovih »Treh povesti«. L. 1920 je izšla pri »Omladini« poleg zbirke »V zarje Vidove« antologija iz njegovih dosedanjih pesnitev »Mlada pota«. Zvezna tiskarna je izdala kot popravljeni ponatis iz »Slovana« Francovo »Kuhinjo pri kraljici Gosji nočici« in pri Tiskovni zadrugi je izšel kot prvi zvezek nove zbirke Shakespearejevih izbranih del »Sen kresne noči«, ki so mu

Pesnik se smehlja

Belokrajinci čestitajo

Sakojake popevke ste pisali,
saka je po svoje lepa,
al najdraže so mi vavek
one iz belokrajanskega sveta.

Vi ste tako lepo rekli,
kaj so naši ljudi
za veke ste pokazali,
da ste naše čudi.

Rajkoviča starega sem pital,
kakove je misli o Vas —
»Kaj bi vraga! Un je naglas
rekl onaj kaj je vu nas —«

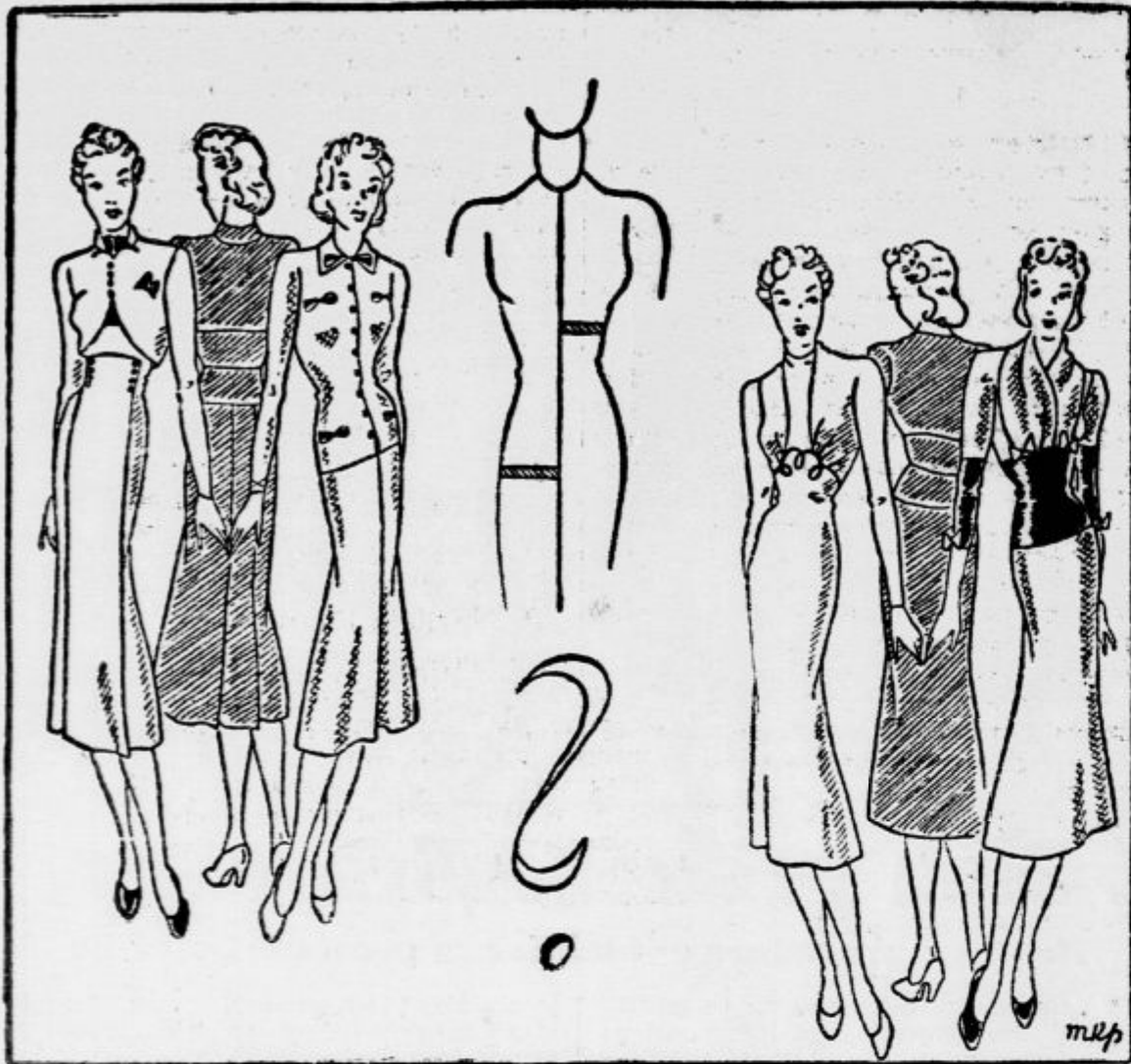
Kedagod sem gledal breze,
breze dragatuške,
vavek sem se zmisil na Vas:
tod je hodil mladi dečko,
govoril je z njimi naglas
svoje jim popevke čital — — —

Tratina po stozah raste,
mah na breze lazi,
na popevke Vaše deca
belokrajnska pazi.

Žeželj i Kupa, vinički kraji,
cure i fanti i školarji mladi
se Vam lepo zafalijo,
srečico voščijo...

Viničan

Kraljestvo mode

Kam se pomika pas?

Če pomislimo, kje je pravo mesto pasu na ženskih oblekah, se nam zdi prvi hip nemo- goče, da bi se nahajal pas drugje, kakor na mestu, ki je zanj že po naravi določen. Toda že zdavnaj moda besede nemo goče ne pozna, in če listamo v močni zgodovini desetletja, celo stoletja nazaj, najdemo sko- raj na vsaki strani potrdilo te razsode. Kar se pasu tiče, moremo ugotoviti, da je bil le redkokdaj v naravni višini, kakor da se je moda skoraj otročje zabavala pri tem, da ga je na oblekah pomikala navzgor ali navzdol in tako včasih dosegla naravnost gro- teskne mere. Kdo se danes ne smeje ob pogledu na slike ženske mode, ki je komaj dobrih deset let za nami, ko so ženske no- sile krila nad kolena, pas pa globoko pod bok? In kako nenaravni se nam zdi pogo- di empirije čobe, ki so ženskam navidezno podaljšali noče, tja do prsi! Vse to se nam zdi smešno, ker smo že precej časa navaje- ni, videti pas na naravnem mestu.

Toda kakor vse kaže, se je medtem moda te naravne oblike že dobro naveličala, in marsikdo se bo zgrozil ob novici, da si je vzela kot vzor za novo linijo prav oba na- sprotna pola v zgodovini pasu — empirio in povojno modo. Tu pa se je zgodilo nekaj

zabavnega. Moda si naenkrat ni več na ja- snem, katera pot je prava: navzdol ali na- vzgor? Kam je treba pomakniti pas? Pod boka ali pod prsi? In eva naravnost salo- monske rešitve tega vprašanja, ki daje obe- ma tako nasprotujočima si oblikama prav:

ELITNA KONFEKCIJA
Mastek MARIBOR
prinaša vedno najnovejšo!

obleke z določenim životom bodo prav tako moderne, kakor obleke z životom povzro- kajo bolela. Ta dvojni »izhod« bo ne- dvomno mnogo vplival na bližajočo se po- mladno modo. Katera izmed obeh ekstre- nih oblik bo končno zmagała, pa bo pokazal čas...

Redna stolica
Leopiltule
Ofic. reg. 5 Br. 31470 dne 24. XII. 1933.

Da se naše oči privadijo tej nenavadni premakniti pasu, ostane v modi tesni kroj obleke, ki se tolikanj prilagaja obliki telesa, da se navzle podaljšanemu ali skrajšanemu životu naravni videz telesne oblike ne iz- premeni. Tu moramo zabeležiti še eno zna- čilno razliko v tej nasprotujoči se modi: dočim so obleke s povišanim pasom vsesko- zi ozke, imajo obleke s podaljšanim živo- tom večkrat na ta ali oni način razširjena krila. Brez dvoma je vsestranska priljubljenost bolera v veliki meri privedla modo do tega, da je pri mnogih oblekah uvedla skrajšano linijo živila. To skrajšano linijo doseže mo- da večkrat s posebnim bolerom, ki ga do- la

Novo dospele
pristine kanadske
polno srebrne lisice!
Na neobvezen ogled vabi trdika
L. ROT — Ljubljana
Mestni trg 5.

Jubilejno darilo

Knjigovodja Številka je prejel srebrni krožnik na dan svoje štiridesete obletnice pri trdiki. Ko je zjutraj stopil v pisarno, je stalo darilo na njegovi mizi in ga je ze- lo presenetilo, kajti prepovedal si je vsakr- šno povzročnost. Za svoje delo prejema de- nar, več ne zahteva, je rekel. Ne glede na to, da štirideset let službe ni noben pose- ben jubilej...

Toda kljub temu ni mogel preprečiti do- mačega slavlja, ki so mu ga pripravili tova- riši. Prišel je celo šef trdike. Najprej se je opravičil Številki, da se je tudi lastni- štvu spomnilo njegovega štiridesetletnega delovanja in poslalo njega za slavnostnega govornika. Nu štirideset let, je izjavil, je že službena doba, ki zasluži malo pozor- nosti tudi s strani lastništva trdike. Last- ništvo bi bilo rado privedlo jubilaranta na čast pojedino, toda se zaveda, da je jubi- lant skromen človek, ki zameta takšne re- či. Zato hoče kot tolmač lastnikov posta- viti Številko samo za zgled marljivosti in poštrevnosti. Mlaši naj se od njega učel. Na koncu je govornik pozelel Števil- ki še dolgo let zdravja in duševne krep-osti, kar ne bo v korist samo jubilarantu, ampak tudi trdiki, pri kateri je v službi.

Ves čas tega improviziranega slavlja je stal Številka ob mizi, na katero se je oprl s komolci, kakor da mu je mogoče opo- rati na stolu, ki je stal prazen poleg njega. Iz tega položaja si je tipkarica sfantazirala trditve, da je bil knjigovodja zelo glinjen. Nekateri tovariši pa so sodili drugače.

gladki obleki brez pasu. Včasih pa tudi s bolerom, ki je zadaj vst v obleko in ki samo, spredaj tvori značilno obliko bolera. Tako je tudi izdelana obleka na prvem me- stu naše skice. Sprednji del krila, ki meji ob dve tesno prilepi gubi, tvori povišan pas, na vsaki strani zapet s štirimi gumbki iz biala. Spredaj okroglo ukrojeno bolero ima v dveh lokih zarezan vratni izrez s malim, stoječim ovratnikom in dva okrogla zarezana žepa. Živobarvni vložek, ki je viden iz- pod bolera, vezemo v vrstnem izrezu v šal (1. skica).

Popolno nasprotje te obleke je obleka z dolzim živilom, ki je zapet z gumbki iz čr- nega laka. Posebno ljubko učinkujejo za- klopkne na štirih žepkih, ki imajo obliko enojnih pentelj, sestavljenih iz črnega laka in blaga. Enaka pentlja je vpleta v po- ščati dečki ovratnik. Podaljšana, vendar te- sna linija živila nas spominja na dolg ple- ten sweater, zato je tudi novo ime takšnih ob- lek: »v obliki sweaterja« (2. skica).

Svilene, popoldanske obleke s skrajšanim živilom so ravno po izrazitem empirnem vzorcu. Tesni kroj obleke se razširi šele pri prsih, kjer je obleka nabrana in lahko dra- pirana. Obleka na naši skici pa ima dva nabrana prsna dela, ki ju spaja v zanjke zvitka proga iz žameta, prilepa na obleko v višini kratkega bolera. Pri vratu obleka vi- eoko zapira in lahko drapirana (3. skica). Doostikar se moda poslužila širokega, kon- trastno barvnega pasu, da podaljša linijo ži- vota. Posebno priljubljen je ta način pri oblekah iz satina, ki so izdelane na motni strani tega tvoriva. Dočim je pas in drugo okrasje iz bleščeče strani. Tako je tudi es- tavljena moderna in elegantna popoldanska obleka, ki s povitim, širokim pasom prav za prav združuje obe moderni liniji. Zgornji del živila je drapiran in z dvema malima pen- t-ljama pritrjen na pas. Tudi rokavi so v od- govarajoči višini s pasom sestavljeni iz bleščeče in motne strani tvoriva (zadnja skica).

Zdravniška posvetovalnica

Katka: Po mojem mnenju je bila kar- lovarska sol popoldanska nedolžna v našem primeru. Najbolj verjetno se mi zdi, da so vaše težave (bruhanje, slabost) bile pa- posledice napada žolčnih kamnov. — Sve- tujemo sledeče. Predvsem morate paziti na dieto. Prenehanje je svinjska mast, svi- njina, rumenjaki, ledvice, jetra, grah, fižol, kislila jedila in alkohol. Dovoljeno je mleko, sirovo maslo, oljke, ostale prikuhe, kompoti, nemastno (pušto) meso, sir, umetne juhe. Poleg tega imamo na razpolago celo vrsto zdravil, ki pospešujejo izločevanje žolca. Eno izmed teh, kakor tudi sredstvo za primer napada, ki vam olajša bolečine, vam bo predpisal domači zdravnik. — Kar- lovsko sol vzemite jutraj na tešče in sicer 1 žlico, v kozarcu tople vode. Mnogo je seveda lahko manjša in se ravna pač po učinku.

S. D. Z. ozirom na to, da ste bili bolni na ledvicah, bi bilo treba preiskovati naj- prej v tej smeri. Vendar dvomim, da bi bil vzrok vaše bolezni, obolenje ledvic. Verjet- neje se mi zdi, da bi bil opisan pojav v zvezi z izgubo jajčnikov. V poštvi bi pri- šla razna zdravila, napravljena iz žival- skih žlez, ki naj do neke gotove mere na- domeste ono, kar ste potom operacije iz- gubili.

Ljaja: Najprej bi mislil, da je vzrok krva- vitve, kak zaozstali del plodovih ovojev. V drugi vrsti je mogoče, da je krvavitev po- sledica vnetja, okoli maternice. Naj bo vzrok že kakršenkoli, dejstvo je, da v ta- kem stanju ne morete opravljati službe in je zato najbolje, da greste ponovno v bol- nico, kjer ste bili že prvič in kjer vas do- tični zdravnik tudi najbolje pozna. Ostali vzroki, ki jih omenjate, ne pridejo toliko v poštev.

Split: Pojav, ki ga opažate na vaši levi roki je verjetno v zvezi s krči ožilja roke. Proti temu bi priporočal izmenično zelo tople in mrzle kopeli roke. Poleg tega pri- dejo v poštev še razna zdravila, ki širijo žile, nakar ti pojavi ponehajo. V skrajnem slučaju, ako vsi ti ukrepi ne pomagajo, pride v poštev operacija.

Ista: Postali ste dalekovidni, kar je za vaša leta normalen pojav. Potrebna bodo očala za dela od blizu. Pojdite k tamka- njem s 3% taminglicerinom.

Ista: Paziti morate na primerno, dovolj prostorno obutev. Nadalje pridejo v po- štev izmenično tople in hladne kopeli in masaža. Poleg tega poskusite še z maza- njem s 3% taminglicerinom.

Narodnik: Za vas velja v glavnem ono, kar je v zadnjem odgovoru omenjeno. Iz- menične tople in mrzle kopeli je treba po- navljati skozi meseca. Ako je mogoče, bi vam svetoval tudi daljši počitek. Pazite tudi, da ponovno ne ozebete, ker bi to utegnilo vaše stanje samo poslabšati.

Majda: Neugodnosti, ki jih občuti druga polovica, niso posledica razmer, ki so na- stale po operaciji, tako vsaj sodim po iz- javi zdravnika, ki ste ga konzultirali, pač

pa je mogoče, da je tu vzrok premočna kon- centracija sredstva za izpiranje (tablete). Mogoče bi bilo dobro, da se naknadno iz- perete s kamilicami. Glede ostalega je težko se izreči, ker je lahko v ozadju kak vzrok duševnega značaja, o katerem ne morem soditi.

Vsak

nima toliko denarja,
da more potovati v kopačnice

Toda vsakdo

bi moral dati za udarje
letno 100—150 dinarjev
in piti mesec dni
mesto druge vode

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

onega z rdečimi srci.

Š A H

Medklukske tekme za prvenstvo Beo- grada so končale z naslednjim rezultatom: I. Beogradski š. k. 37½ (iz 48 možnih), II. Zemunski š. k. 28½, III. Ruski š. k. »Či- gorin« 27½, IV. S. k. »Vidmar« 23; slede- šah. sekcija P. t. t. 17½ (8), Grafički š. k. 17 ter Pančevački š. k. 9½ (8). Tekma P. t. t. — Pančevci še ni bila odigrana ter je rezultat sporen. — S. k. »Vidmar«, ki je bil ustanovljen med tekmovalcem ter se ga je potem udeležil kot naslednik šahov- ske sekcije Društva Slovencev, je dosegel s svojim prvim nastopom proti najmočnej- šim beograjskim klubom zelo časten uspeh. Pomemben je bil zlasti njegov neodločen rezultat v srečanju z močnim Zemunskim š. k.-om.

Prva številka novega letnika Šahovskega Glasnika je bila že oddana v tisk ter bo izšla predvidoma 31. t. m. Originalne prispevke za prvo številko sta poslala med drugimi velemojstra dr. Vidmar in Keres. — List se naroča pri upravniku g. E. Büch- lerju, Zagreb, Kraljevice Marije 30. Letna naročnina znaša 72 Din, za naročila 10 ali 20 izvodov skupno pa dobe klubi znatne popuste.

Handicap-match, ki sem ga igral dne 16. t. m. v Amaterskem šahovskem klubu v Zagrebu proti šestim posvetujočim se sku- pinam je končal po 4 urah z rezultatom + 4, = 2 v mojo korist.

Trebitschev turnir na Dunaju se je kon- čal z zmago edinega gosta L. Steinerja, ki je dosegel 8½ točk iz 11 možnih. Drugo mesto je zasedel dunajski mojster Rubin- stein jun. s 7. Slede prof. Becker, Glass in Müller 6½, Podhorzer, dr. Weil 6, Adam Hönlinger 5½, Weinstock, Bacher 3 ter ameriški gen. konzul Donegan ½ točke. — Prof. Becker je bil odlično v slabu for- mi, pa si je L. Steiner brez prave konku- rence mogel zagotoviti prvo mesto. Sicer je značilno, da na nekdanja tako pomem- nih Trebitschevih turnirjih, ki navadno zberejo vse najboljše avstrijske mojstre, že več let zaporedoma odnašajo vse prve na- grade inozemci.

Najvažnejšo vlogo glede razporeditve prvih mest v Hastingsu je igrala pač na- slednja partija.

CARO — KANN
Bel: Mikenas (7. kolo, 4. t. m.)

1. e2—e4 c7—c6
2. c2—c4 e7—e5
Na normalno d5 se je Flohr najbrž bal kakšne novosti, pa se zato odloči za sle- deči težki obrambni sistem, s katerim je že nekaj dni prej proti Alexandru kornaj ušel porazu.
3. Sg1—f3 d7—d6
4. d2—d4 Lc8—g4
5. Lf1—e2 Sb8—d7
6. Sb1—c3 Sg8—f6
7. 0—0 Lf8—e7
8. Lc1—e3 0—0
9. Sf3—d2 Lg4 : e2
10. Dd1 : e2 Dd8—a57

Ta izpad se konča nesrečno, dama sedaj ne stoji dobro. Bolje je bilo pač Se8 z gro- njami Lg5 ali event. f7—f5.

11. g2—g4!
Zelo podjeten začetek napada, ki je pač mogoče samo radi zadnje slabe poteze čr- nega.

11. ... e5 : d4?
Na to je črni najbrž pričakoval samo 12. Ld4, ni pa videl boljšega nadaljevanja belega.

12. Sd2—b3! Da5—a6
13. Sb3 : d4 Sd7—e5
14. g4—g5 Sf6—c8
15. b2—b3 Le7—d8
16. f2—f4 Se5—g6

»Kaj sem ji kupil? Boš že videla!«
In mahoma ga je obšla dobra volja, kaj- ti videl je, da je ugenil izvrstno prilož- nost, da se iznebi svojega srebrnega krož- nika s sadjem. O, saj si ni tajil, da je nje- gova sestra za svojo petdesetletnico zaslu- žila takšno darilo! Ampak zakaj mu ni nih- če povedal, da je danes stara petdeset let?

Deklica je spremljala strica v sobo, kjer je Številka sestrji čestital, ona pa ga je prisrčno poljubila na obe lici. Ko je položil zavoj na mizo, se je iztegnilo nobroj vr- tovin in izbuljilo nošeto oči.

»Poglejte, joooy...«
Sestra je dvignila s srebrnega krožnika krasno breskev, izpod nje pa je potegnila nov novcat čistočak.

»Mamica!« je zavpila hči, »ali vidiš, kaj ti je striček prinesel?«
In sestra je potegnila izpod sadja še štiri takšne bankovce.

Gosti so bili tako zavzeti, da so se sese- dili. Z enim mahom je postal Številka pred- met največjega spoštovanja in vsi so mol- čali, da slišijo, kaj poreče.

»Dragi moj, ljubi moj brate je hlipnila sestra. Solze hvalečnosti so ji zalile oči. Vsi so bili ginjeni, ko se je vrgla Števil- ki okoli vratu. On se je branil, češ da ni zaslužil tega, ona pa ga je poljubovala ka- kor da je iz uma.

Po dolgi zadregi je Številka presekal mu- čno tišino z besedami:
»Saj ne prinašam običajno daril... Ampak kadar kaj prinesem, se še tako odre- žem, da se ne spravim pred drugimi v sle- bo luč...«

17. h2—h4!
Napad postaja sedaj že nevaren; zato se črni odloči menjati lahke figure ter dame, nakar pa zopet stoji slabo za končnico, radi kmata d6.

17. ... Ld8—b6
Če bi črni vzel kmata, bi seveda odprta h-linija radi napada na h7 hitro prinesla odločitev.

18. Sd4—f5 Da6—a5
19. Ta1—c1 Lb6 : e3+
20. Dd2 : e3 Da5—c7
21. Sc3—e2 Sg6—e7
22. Se2—d4 Se7 : f6
23. Sd4 : f5 Dc7—b8

Napad belega je črni dokončno odbil, toda samo za ceno prehoda v slabo konč- nico. Zamenjava dam je bila izsiljena, ker bi sicer odločilo 24. Dc3 ter event. h4—h5—h6.

24. h4—h5 Se8—c7
25. Dd3 : b5 a7 : b5
26. Tc1—c2!

Slabše bi bilo 26. Sd6; Ta2; 27. Sb7, Se6! z neprijetno grožnjo Sd4. (28. Tcd? c5!)

26. ... Tf8—d8
27. Tf1—d1 Sc7—e6
28. Tc2—f2 Se6—c5
29. Sf5—g3 Kg8—f8
30. Kg1—g2 Sc5—e6
31. Kg2—f3 c6—c5

S tem se še poveča slabost kmata d6, toda črni proti grožnji podvojiti trdnjavo na d-liniji pač ni imel drugega sredstva.

32. Kf3—g4 Se6—d4
33. Sg3—f5 Sd4 : f5
34. Kd4 : f5

Za končnico stoji ta kralj izvrstno.
34. ... Kf8—e7
35. Td1—d5 b6—b57!

Črni se odloči za žrtev kmata, da se osvobodil. Boljšega nadaljevanja pa najbrž itak ni bilo. Na pr. Td7, 36. Te2—d2, Tad8, 37. e5!, de5!, 38. Td7+!, Td7+!, 39. Td7+!, Kd7!, 40. Ke5! ter Kd5 in nato event. a2—e4—a5. Beli radi boljše pozicije svojega kralja dobi.

36. c4 : b5 c5—c4
37. b3 : c4 Ta8—a4
38. Tf2—d2 g7—g6+
39. h5 : g6 f7 : g6+
40. Kf5—g4 Ta4 : c4
41. e4—e5

S tem je bitka že tudi odločena, črni je izgubljen.

41. ... Td8—f8
42. e5 : d6+ Ke7—d7
43. Td5—d4 Tc4—c1
44. Td2—e2 Tf8—f7
45. a2—a4!

Beli si bo napravil na damskem križu prostega kmata. Tega črni ne more pre- prečiti, ker na primer na Ta1 sedaj sledi 46. Tc2 ter nato Tc7+.

45. ... b7—b6
46. Te2—e8 Tc1—g1+
47. Kg4—f3 Tg1—f1+
48. Kf3—g3 Tf1—g1+
49. Kg3—f2 Tg1—c1
50. Kf2—e2 Tc1—c2+
51. Ke2—f3 Tc2—c8
52. Te3—e5 Tc8—c3+
53. Kf3—g4 Tc3—c1
54. a4—a5! b6 : a5
55. b5—b6 Tc1—g1+
56. Kg4—f3 Tg1—f1+
57. Kf3—g3 Tf7—f8
58. Te5—e7+ Kd7—c6
59. d6—d7 črni se vda.

Na Td8 pride 60. Te8, Td7; 61. Te6+ itd.

Vasja Pirc

Nedeljska križanka

Vodoravno: 1. maščoba, 4. namen ro- perskega pohoda, 8. žuželka, 9. arabsko plemo, 10. mesto ob naši obali, 11. trije volki, 12. črta, 13. kratka za naslov ne- znanca, 14. filmski igralec, 16. kratka za kovino, 17. turški državnik in reformator, 19. glavno mesto azijske države, 21. rumunska poročevalska agencija, 23. krat- ca za »in drugič«, 25. vodna žival, 26. veznik 27. še nerabljen, 29. šahovski iz- raz, 30. naslov italijanskega poslanca, 32. divjačina, 33. japonski denar, 34. rumun- sko mesto, 36. žensko krstno ime.

Navpično: 1. italijansko mesto, 2. me- sto v Egiptu, 3. svetopisemska pokrajina v južni Arabiji, 4. domača ptica, 5. žen- sko krstno ime, 6. žensko krstno ime, 7. vresje, 7. krestno ime vodilnega tserbeke- ga politika radikalne stranke, 9. musti- man, 14. nizek, iz slame pleten košek, 15. kartaska igra, 17. vzročni veznik, 18. rimskanški hišni bog, 20. jugoslovanska založba, 22. posoda potrebna pri maši, 24. bog nemške mitologije, 26. prst, 28. krst- no ime našega t zamanjega ministra, 29. svojilni zaimek, 31. ocena.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Josip, 6. uglied, 11. ebo- nit, 13. resca, 14. lepaki, 15. oven, 16. era, 17. Arabija, 19. nora, 21. ono, 22. nama, 24. aval, 28. Ela, 30. imam, 32. starina, 36. ave, 37. kadi, 38. Agadir, 40. arak, 41. malina, 42. Raman, 43. Risan.

Navpično: 1. jelen, 2. Oberon, 3. sapa- ra, 4. Ina, 6. paka, 7. grobovi, 8. Levi, 9. esej, 10. danna, 12. Tiro, 18. Ana, 20. Amerika, 23. ali, 25. Amadija, 26. javina, 27. Askar, 29. Anam, 31. Meran, 33. Ta- ra, 34. Adam, 35. agar (agar-agar), 39. ...

Vremenski rekordi narave

Verhojansk v Sibiriji, najhladnejše mesto na zemlji — Od poldneva do polnoči 70 stopinj razlike v temperaturi — Vročina v Dolini smrti v Kaliforniji, peklenške kotline v Sahari

Meteorologi se ta čas ne morejo pritoževati, da bi v vremenskem pogledu ne bilo dovolj sprememb. Termometer skače po mili volji gor in dol. V nekoliko dneh smo napravili prehod iz najbolj trde zime v spomladansko odjugo. A tisti, ki z nevoljo sprejemajo te muhe narave in bredejo po blatni brozgi, so vendarle lahko zadovoljni, da jih ni narava postavila v drugo okolje, kjer se dogajajo še vse drugačni vremenski ekscesi nego v našem zmernem pasu.

Kaj bi recimo dejali, če bi jih usoda zanesla do

najbolj mrzle točke na zemlji?

Ta točka ne leži, kakor bi lajki mislili, na Severnem ali Južnem tečaju, temveč, kolikor je veljalo vsaj še pred kratkim, v ozemlju sibirskega mesta Verhojansk. Najnižja letna temperatura se giblje tam okrog 62. stopinje Celzija, toda čisto so izmerili še dosti nižje temperature. Dne 3. januarja 1885. so imeli pri Verhojansk 3 u. pr. temperaturo 70 stopinj pod ničlo. Pri takšnih temperaturah je videti naravnost nenogoče, da imajo v poletnem času tam tudi 30 stopinj nad ničlo. Temperaturni razmak je okrog Verhojanskega torej ogromen, saj

znaša do 100 stopinj.

To je presenetljiv dokaz za prilagodljivost človeškega organizma. A kar se tiče te prilagodljivosti, je stvar lahko še bolj nenavadna. Dočim imajo prebivalci Verhojanskega namreč še vedno nekoliko mesecev časa, da se privadijo teh skokov toplote, se temperaturni skoki v Lop Noru v Kitajskem Turkestanu očutijo na dosti bolj neprijeten način. V teku enega dneva se tam temperature od poldneva do polnoči spremenijo za skoraj 70 stopinj. Podnevi vlada tu strašna vročina, ponoči pa še bolj strupen mraz, nego smo ga vajeni v naših krajih, in bedni potnik, ki pride v te kraje, si lahko po mili volji

izbere primerno smrt:

če hoče, se lahko pod lopnorskimi soncem spravi, če ga pa mraz bolj miče, lahko zmrzne.

Ne zemlji je več krajev, ki se »prepirajo« za »čas« najbolj vroče točke. Dolgo časa so menili, da je toplotni tečaj zemlje v Vargli v Alžiru. Toda že pred kakšnimi tridesetimi leti je slavo Vargle prekosila zloglasna Dolina smrti v Kaliforniji. Tu so v senčji izmerili

50 stopinj vročine.

Isto temperaturo so meteorologi našli tudi v Sahari. Solna pušava Lut prav nič ne zaostaja za temi peklenjskimi kotli. Najslabše pa se po vsej priliki godi prebivalcem ribiške vasi El Torb na polotoku Sinaju. Tam je neki raziskovalec med začrečimi pečinami izmeril temperaturo 62 stopinj!

Med milijonskimi mesti se Chicago ponaša z največjim številom vetrovnih dni. Kar se tiče vetrovnosti pa ga prekaša Adelajda dežela v Antarktidi. V tej prijetni deželi razsaja neprestano vihar, ki mu znaša povprečna

brzina 100 km na uro.

Nekaj severneje leži kraljestvo večne megle. Tu zadevajo tople zračne mase južnega Atlantika ob mrzli južnotečajni zrak. V tej okolici je mnogo otokov, toda med njimi so takšni, ki jih ni videlo še nobeno človeško oko, ker so neprestano zaviti v najgostejšo meglo.

Viharje, ki včasih divjajo nad Srednjo Evropo, označujejo pogostoma z dobrotnim pretiravanjem za

»uničujoče orkanec«.

V primeri s hurikani, ki redno obiskujejo Severno Ameriko in Zgornjo Indijo, pa so to komaj ponižne sapice. Šestdeset kilometrov vetrovne hitrosti smatramo pri nas že za veličansko brzino. Toda v sep-

tembru 1915. so ob izlivu Mississippija imeli vihar z brzino 225 km na uro. Dve leti prej je preko Nebraske šel tornado, ki so mu silo cenili na

600 kilometrov na uro...

takrat so frčale cele oziroma prav za prav razbite hiše po zraku. Baš iz razdejavanja so tehniki in meteorologi lahko ocenili silo in brzino te strašne ujme.

Insedaj, kar se tiče dežja: Visoka planota Cherrapunji v Asamu (Srednja Indija) velja za najbolj mokri kot zemlje. Nebesne zatvornice so tam odprte podnevi in ponoči. Letna višina padavin znaša tam

povprečno 1077 cm.

torej skoraj 11 m. Amerika, ki noče zaostajati za nobenim rekordom, pa se v tem pogledu lahko pohvali z drugim prvenstvom. Ob Mounetu Walcaleu na Havajih so v dveh zaporednih letih izmerili po 1500 cm padavin. Seveda so to goro takoj prekrstili v »Najvlažnejši kot strica Sam«.

Zloglasni po svojem slabem vremenu so Marshallski otoki. Tam nimajo v celoti niti dvajset »lepih dni na leto«.

Tudi Otok Evangelistov na zapadu Magellanove ceste je dežela brez sonca. Tam dežuje povprečno 317 dni na leto.

Najbolj suna pokrajina na zemlji leži nasprotno v Čileju ob perujski meji. Tam so znameniti nitrati rudniki. Zrak je tako suh, da ne kažejo trupla ljudi, ki so jih pokopali pred stoletji, še

nobenega sledu trohnenja.

Letne padavine znašajo komaj 8 mm. Kako malenkostna je ta vlaga, je najbolje razvidno iz tega, da daje v naših krajih samo rosa letno 25 do 30 mm padavin. So pa še mnogi drugi predeli v Afriki, Aziji in Avstraliji, ki jih lahko z mirnim srcem imenujemo

dežele brez dežja.

Diktatorjeva hči

Carmen Franco, hči španskega nacionalističnega generala

Zaljubljen do groba

V Las Vegasu v Nevadi je umrl star rudniški delavec po imenu Clark Alvord, ki je v zadnjih letih imel eno samo bolečino: Marion Davies, ameriška filmska zvezda, ki jo je vroče oboževal in ki ji je skoraj vsak dan poslal kakšno pismo, v katerem je obendoval njeno igro in lepoto, mu ni na ta pisma odgovorila niti enkrat. Navzlic temu jo je oboževal dalje, ogledal si je vsak film, v katerem je nastopala in pred kratkim je v nekem predmestnem kinematografu napravil celo hrup, ker se nekateri ljudje o umetnici niso izražali dovolj spoštljivo. Clark Alvord je ostal divi zvest še preko groba. Ostavil ji je namreč vse svoje imetje, ki ni bilo majhno, saj je znašalo 100.000 dolarjev.

Črna lista praških krojačev

V Pragi se je osnovalo društvo krojaških moštrov, ki mu je glavni namen sestaviti »črno listo zamudnih klientov«. Izkazalo se je, da se med temi zamudniki pojavljajo vedno ista imena, torej imena oseb, ki krojačem (in gotovo tudi drugim obrtnikom) nekako pokličejo škodoje. V prvih dveh te akcije so v črno knjigo zapisali že 600 klientov.

Slon pri zobozdravniku

Nevarna procedura — Slaščice za prestane bolečine

V znanem cirkusu Renu na Dunaju so imeli te dni svojevrsno senzacijo, ki pa je niso občudovali plačujoči gledalci: Orjaški, 35letni slon Alfred je moral zobozdravniku pod roko.

Sloni niso lahki pacienti in priprave za obravnavanje tega slona so bile zelo obsežne. Ker je bil Alfred že nekoč pri zobozdravniku in ker imajo sloni, kakor zna, no, izvrstne spomin, so pred vsem vpriporili pravo glavno skušnjo: Sicer je Alfred drugače zelo dobrodušen žival, vendar so smatrali za potrebno, da ga malo opeharjo.

Rilec so mu vtaknili v močno zanko in so mu ga dvignili. Potem je prišel zobozdravnik in spremstvu nekega zdravnika z živnozdravniške visoke šole. S posebnim orodjem sta pričela svoje delo. Pol metra dolg in kakšnih 10 mm debel je bil električni sveder, s katerim sta navrtala Alfredov pokvarjen zob. Orjaški samec je sopihal in cvilil kakor otrok. Vrtalno delo

je trajalo poldrugo uro, potem je bila stvar tako daleč, da so lahko prešli k plombaranju s porcelanom.

Sedaj pa je sledil najnevarnejši del: slona je bilo treba osvoboditi vezí. Ljudje so stali pred težkim vprašanjem, da-li se ne bo žival maščevala za bolečine, ki jih je pretrpela med zdravniškim delom. Celo stráž slona, s katerim sta bila vedno dobra prijatelja, je bil v strahu. Zdravnika sta jo za vsak primer odzdravila na varno.

Potem so slonu osvobodili rilec. Alfred je ostal miren. Razvezali so mu stopala — tudi sedaj ni reagiral. Tako so se končno upali osvoboditi ga popolnoma.

Izkazalo se je, da Alfred ni samo dobrodušen, temveč tudi razumna žival, ki je razumela, da je bilo vse njeno prejšnje trpljenje samo njej v korist. Brez vsega nadaljnjega se je dal namreč slon spraviti v hlev in je tam zadovoljno pospravil slaščice, ki so jih pripravili zanj.

Dobri nameni

storjeni zato, da se ne bodo nikdar izpolnili

»Paris-Soir« priobčeni sledeči seznam dobrih namenov, ki jih ima vsak človek za leto 1938. Yann Yvon, avtor, pa še dodaja, kakose bodo ti nameni izpolnili. Izpolnitev priobčujemo v oklepaju.

1. Vsak dan bom vrzel 2 franka v hranilnik. V avgustu bom imel potem denar za lepo poletno potovanje.
- (Ob koncu februarja bom moral vzeti svojih 56 frankov iz hranilnika tu si kupiti za ta enar dve lepi srčaji.)
2. Veek dan bom vstajal četrte ure, bolj zgodaj in potočeval, ker postajam debel.

(Tretji dan se bom nad počepom zamislil in si dejal: Ne, sport je samo za mladino.)

3. Jetrta mi niso v redu, jeel bom zmerno in zmerno bom pil.
- (Jeel bom kakor običajno. Moj glad ne bo l. 1938. nič manjši nego l. 1937., čeprav se to sliši neverjetno.)
4. Kadim vse preveč. Cigareto po vsakem obedu in nič več!
- (Toda kajenje je moje edino razvedrilo, res gino, bom trdil in ne skoduje mi nič.)
5. V pisarni bom strožji s tipkaričami. Familiarnost škoduje ugledu.
- (Teza ne bom storil, češ: če ravnam z osebjem prijazno, dosežem več z njim.)
6. Lasje mi izpadajo. Vsako jutro si jih bom energično izkrtal in trikrat na teden si bom glavo masiral.
- (Lasna voda ni vredna počenega groša. Uporabil sem jo že dvakrat, a lasje mi še vedno izpadajo.) Razen tega mi pleša kar dobro pristaja.)
7. Kar se tiče ženine najboljšje prijateljice, ki prihaja vsak večer k nam, ji bom že posvetil! Končno sem za gospodar v hiši in srečujem kar hočem!
- (Prav za prav na primestju v hišo nekaj vselej in razvedrila. In končno: dobro je vedeti, s kom je žena v prijateljskih odnosih!)
8. Z otroci moram biti strožji. Učijo se pramo, treba jih je bolj nadzirati.
- (To a ol otrok v resnici preveč zahteval. Ob mojem času je bilo vse lažje. In včasno sem tudi preveč stvari povabil, da bi se mogel učiti s svojimi otroki!)

KVALITETNO BLAGO

je radi velike trpečnosti

NAJCENEJŠE!

Modne novosti za ženske suknje, ulstre, obleke itd. — pri tvrdki

DRAGO SCHWAB,

Ljubljana — Aleksandrova cesta št. 7.

A NEKDOTA

Röntgen je bil velik fizik, toda slab predavatelj. Njegova predavanja so bila slabo obiskana, a polovica navzočih studentov se je glasno razgovarjala, med tem ko je druga polovica spala. Učenjak je hladnokrvno predaval dalje. Nekega dne ga je minilo potrpljenje in se je prekinil z besedmi: »Če bi gospodje, ki govorijo, delali prav tako malo šunira kakor gospodje, ki spijo, bi bilo gospodom, ki poslušajo, gotovo zelo prijetno!«

VSAM DAN ENA

»Ali mi klobuk prav sedi na glavi?«
»Ne, sedi ti posevno.«
»Nu, potem se reče, da mi sedi prav...«
(»Sondaganisek Strize«)

Barvne kopije po barvnih negativih

Odkar se je lansko leto nove fotografске plasti za smenjanje v naravnih barvah tako silno razširile med amaterji, nimajo ti nobene večje želje nego da bi že prišel čas, ko bo mogoče iz barvnih negativov izdelovati direktne barvne kopije. Industrija dela v tem pogledu že poskuša, iz Londona pa poročajo, da je neki Waddington odkril tam postopek, ki omogoča poljubno število direktnih barvnih kopij in celo povečav.

Kopije imajo za svetlobo obstojne barve in so za vročo vodo, kakor tudi za mehanske poškodbe zelo odporne. Občutljiva plast je prav tako kakor pri navadnih kopijah na papirju. Nerodnost je le v tem, da je treba za izdelavo negativov posebne kamere s posebnimi filtri, kar je za smenjanje v naravnih barvah že zastarela metoda. Kamera bo stala kakšnih 10 funtov, kopije pa ne bodo dražje nego navadne črno-bele kopije.

»Imam za petami cel trop začetnikov. ki bi radi videli, kako se pravilno smuča.«
(»Everybody's weekley«)

Film v cerkvi

Med prepevanjem psalmov se prikazujejo na platnu pastoralni prizori iz podeželskega življenja

Angleške cerkve so v službo očajo uvedle že marsikakšno nenavadnost. Vse jim pride prav, samo da bi povečale število obiskovalcev cerkve. Toda pred kratkim se je zgodilo priči, da so predvajali v neki stari katedrali cel filmski program, ki naj bi nadomestil duhovno pridigo.

To novo obliko bogoslužja so uvedli v katedrali v Chichestru in sedaj v neki cerkvi v Liverpoolu. Že pol ure prej, preden se je v chichesterški katedrali, ki izvira iz 12. stoletja, začela prva večerna služba božja s filmom, so morali njena vrata zapreti, kajti v njej ni bilo več prostora 2000 oseb se je že gnetlo v njej. Pred vrata so morali postaviti policijo, da bi se sveta filmska služba ne motila. Cerkevni slugi so imeli žepne svetilke, da so se lahko gibal v zatemnjeni cerkvi. Pred

glavnim oltarjem so bili razpeli mogočajo platno.

Ko je uvodoma orgelska glasba utihnila, je stopil dekan katedrale na prižnico in je najprvo prosil, naj bi vse ljudi upihnil. Dejal je tudi, da je filmski program, ki bo sledil, del službe božje same. Smoter te novote je ta, da pokaže, kako utegnejo imeti tudi filmi največjo vrednost za razširjenje krščanske vere. »Ljudje se uče dosti bolj z očmi nego z ušesi,« je dodal. Primerne filme pa morejo za takšne namene sestaviti seveda le duhovniki, kajti film naj v navadni službi božji nadomesti pridigo. Z njim je mogoče na najboljši način ilustrirati rabo svetega pisma v vsakdanjem življenju.

Prvi cerkveni film je ilustriral in zvočno podajal besedilo neke molitve, ki so jo vsi verniki stoji molili zraven. Med prepevanjem psalma so projicirali na platno pastoralne prizore iz angleškega podeželskega življenja. Prvi glavni film je pod naslovom »Setev« kazal v glavnem razne faze v dozorevanju žitnega polja in slike je spremljal primeren komentar s priliko o pšeninem zrnu. Sledil je zvočni vefilm »Kjer je ljubezen, tam je bog«. Ta film temelji na romanu grofa Tolstega in so ga v ostalem predvajali že večkrat v predmestnih kinematografih. Kot »dodatni program« so predvajali naravne posnetke, ki so kazali, kako stopajo verniki na švedskem v božičnem jutru v cerkev.

V cerkvi Sv. Katarine v Liverpoolu so predvajali celo del zvočnega filma, v katerem igra ameriški filmski zvezdnik Robert Taylor glavno vlogo in ki ima naslov »Lepa skušnjava«. Zanimivo je, da smatrajo pravoverniki Tolstega za krivoverca in brezbožca, Taylor pa je idol vseh mladih ameriških in angleških dam.

Umljivo je tudi, da je novi poskus s filmom v cerkvi zbudil vsakovrstne komentarje med duhovščino, kakor med verniki. Mnogi so tej novoti nasprotni, čeprav je že nad tisoč cerkva na Angleskem uporabilo film za versko propagando — seveda izven cerkve.

Podpore za matere na Finskem

S 1. januarjem letošnjega leta je stopil na Finskem v veljavo zakon, ki določa posebno državno podporo za tiste matere, ki ne dosežejo določenih mere dohodkov. Po splošni sodbi bo na podlagi tega zakona deležna podpore nad polovico vseh mater na Finskem. Nagrada znaša ob rojstvu otroka 450 finskih mark in se bo materi izplačala deloma v gotovini, deloma v naravnih, »

Princesa v preiskovalnem zaporu

Petnajstletna kočijaževa hči z bujno domišljijo

Praske sodne oblasti se bavijo ta čas s tožbo za odškodnino, ki spominja po svojem ozadiju na pravi pustolovski roman. Neka bivša javanska princesa je češko-slovaško državo tožila za odškodnino v znesku 200.000 Kč, ker so jo imeli cel mesec po nedolžnem v preiskovalnem zaporu. To princeso, Ajuh Fatmo, so pred pol leta v resnici aretirali pod sumom, da trguje z dekleti.

Lansko poletje je izginila iz Bratislave 15letna hčerka nekega kočijaža, Elizabeta, ki je bila svojim staršem navzlic svoji mladosti že nekolikokrat ušla. Na zadnje je nastopala kot plesalka v nekem malem cirkusu.

Ko so dekletu prišli, je povedala policiji, da sta jo tokrat ugrabila neka orientalska princesa Fatma in nje orientalski sofer v modrem, modernem avtomobilu. Po srečnem naključju ji je uspelo, da je obema trgovcema z dekleti v Pragi ušla. Kmalu nato je policija prišla to orientalsko princeso, ki je pa tedaj nastopala pod imenom Kamile Tučkove.

Trdila je, da je sicer v resnici javanska princesa Ajuh Fatma, toda o ugrabitvi mlade Elizabete ni hotela nič slišati. Navzlic temu je morala presedeti mesec dni v zaporu. In med preiskavo se je v splošno presenečenje izkazalo, da imajo v resnici opravka z vdovo nekega uglednega javanskega princa.

Z mnogimi pokloni in prošnjami, naj jim ne zamere, so jo nato »zpuščili«. Sedaj so tudi spoznali, da princesa ni brez pravice nosila imena Kamile Tučkove. Rodila se je namreč ne na Javi, temveč v Prostějovu na Moravskem in je že v otroških letih kazala izredno lepoto. Postala je plesalka in je kot članica neke plesne skupine preromala pol Evrope.

Malopred svetovno vojno se je vanjo zaljubil eden najmočnejših mož stare Turčije in jo je uvrstil v svoj harem v Carigradu. Po nekoliko mesecih ji je uspelo, da je ušla in z jadrnico je prispela na Javo. Tuse je vanjo zaljubil lamoganski radža Djojo Dirano in ko je sprejela mohamedansko vero, je stopila v septembru

Prepovedan »jidiš«

Nova rumunska vlada je prepovedala uporabo jidiša v uradnem občevarju s strankami.

Zlato se vrača v Francijo

Na povratku v Le Havre je pripeljala francoska prekomorska ladja »Normandie« iz Amerike nekaj sodov zlata. Sode so pri predaji natančno kontrolirali zaradi teže

Hubertus milo,
res domače,
slovensko milo!

SPORT

Prvi dan tekem LZSP

V teku na 15 km je zmagal Jakopič Gusti, član Sm k Ljubljane

Danes popoldne se je v Bohinju začelo tekmovalstvo za prvenstvo ljubljanskega ZSP, ki se ga udeležilo precejšnje število tekmovalcev iz polnočja tega področja. Nastopilo je skupno 18 seniorjev in 5 juniorjev. Vreme je bilo lepo, sneg pa za tekmovalce ni bil preveč dober kajti proga je večinoma vodila po skorjastem snegu. Ta nedostatek je imela preložen na začetku in koncu in le tam v srednjem delu od skakalnice dalje je bil sneg razmeroma dober.

PROGA

Kl se je začela s startom za gostilno pri Meningerju, je bila tipično ravninska in dolga 15 km. Potekala je polnočno: neznatnim vzponom do 100 m od starta pa do Sv. Janca, od tam zavila nazaj proti karavli ter se z dvema vzponoma dvignila precej visoko, kjer je bil tudi njen največji del. Slednje je vodila po položnih obronkih nazaj proti cilju. Za seniore in juniorje je bila določena enaka dolga proga.

Izven konkurence je startal na tej tekmi tudi član SK Rateč Petrič, ki je šel na progo 5 minut za zadnjim tekmovalcem. Starter je odposlal tekmovalce ob 14.40. Na progi se je razvila ostra borba in dobroturo po odhodu prvega se se pokazali na hitro nad ciljem v nepretrgem smuku prv. trije tekmovalci, med njimi z visoko številko 20

Gusti Jakopič, za katerega se je takoj vedelo, da je dosegel izvrsten čas. V kratkih presledkih so prispevali nato drug za drugim se trije močnejši udeleženci in so bili tako na cilju že vsi favoriti. Kot 15. je prišel na cilj Petrič v izvrstni kondiciji, čeprav je imel nočno službo in zaradi tega ni bil dovolj počit.

Podrobni rezultati

so bili naslednji:
Seniorski: 1. Jakopič Avgust (Ljubljana) 1:03.24, 2. Kerštan Andrej (Ilirija) 1:05.10, 3. Istenič Lado (Ilirija) 1:06.14, 4. Stopar (I) 1:08.53, 5. Rotar (LB) 1:09.06, 6. Primožič (I) 1:09.04, 7. Črnohor (LB) 1:09.18, 8. Starman Lado (LB) 1:11.49, 9. Hečnik Tine (I) 1:13.12, 10. Močnik (LB) 1:14.37.

Juniorji: 1. Kokalj (LB) 1:18.01, 2. Torkar (LB) 1:18.34, 3. Gale (Reka) 1:20.39.

Petrič je izven konkurence dosegel čas 1:06.08, in bi se bil torej v konkurenci plasiral na tretje mesto.

Jutri ob 13. se bo tekmovalstvo nadaljevalo na Hannsenovi skakalnici, s skoki samostojno in za kombinacijo. Novšač, ki je trenutno v izvrstni formi, na tej tekmi najbrže ne bo imel tekme, vendar na vladja za njegov nastop veliko zanimanje posebno med domačini, ki ga že dolgo niso videli skakati na domači skakalnici.

Med ostalimi dogodki dneva
Nekaj smučarskega, nekaj nogometnega

Smučarska sezona, ki bi te dni morala biti na visoki, pa kljub dobremu poteku prireditev ljubljanskega ZSP v Bohinju, ni najbolj usodna. Vreme zahtevnih 14 dni je v nižjih legah že toliko prizadelo snežni odeji, da so ponekod že morali začeti z odposlami prireditev. Tako so v Celju zaradi pomanjkanja snega odložili veliko slalomsko tekmo za prvenstvo naše banovine in mariborskega ZSP.

Kolikor toliko dobrih snežnih razmer se trenutno veselijo samo še Gorenjska — na Javorino tukaj ne mislimo, kjer tekmujejo te dni smučarji-Sokolji — kjer imajo danes dve smučarski prireditvi, in sicer obe v slalomu. V Planici prireja takšno tekmo SK Ilirija blizu svojega doma na Rožici pa gorenjski ZSP za vsa vletanja mladino, ki je že na klubskih tekmah pokazala velik napredek in največ zanimanja za te vrste tekmovalstva.

V tujini so danes našli na startu na veliki skakalni tekmi v Kranjcu blizu Solije. Prvi nastop je bil zaradi slabega snega odloven, danes pa jim bo morda sreča še bolj mila. Med udeleženci so naši najboljši Pribošek, Klančnik, Zupan in Dežman.

V Ga-Pa se je pred dvema dnevi začel II zimsko-sportni teden, ki obeta postati ena največjih smučarskih prireditev vsake sezone. Posebno potem, če bodo FIS tekme — kakor nameravajo — le vsako drugo leto. Hoče Nemčija to smučarsko prireditev vsako drugo leto dvigniti v evropsko smučarsko revijo. Naši, ki so v zadnjem trenutku dobili nekaj sredstev, bodo šli na pot prvi in sicer Šmamel, Heim in Praček ter Pribošek, ki bo šel v Nemčijo kar naravnost iz Solije. Glavni dnevi na teh

prireditvah bodo konec prihodnjega tedna. Z ledom tudi danes ni nič in tako morajo desale in igralci hokeja na ledu držati križem roke...

*

Kakor torej zimskim sportnikom to skora spornadansko zimsko vreme ni všeč, tembolj so z njim zadovoljni nogometaši, ki imajo danes na sporelu relevantne tekme iz II. kola za zimski pokal. Teden dni prej sta tukaj slavila precej izdatni zmagi Gradjanski in BSK.

Danes so torej reprize, in sicer prva v Zagrebu, med Gradjanskimi in Ljubljano. Naši igrači, ki so šli v Zagreb se zmerom zagrenjeni zaradi one osmice, bodo nastopili v tej postavi:

Pogacnik, Žitnik, Gomezelj, Boncelj, Dara, Serec, Janežič, Pupo, Lah, Slapar, Penček, Erber in Tičar sta morala zaradi bolezni ostati doma.

Gradjanski bo njim nasproti postavil tole enastorico: Urh, Higl, Cesaric, Cimermančič, Jazbinšek, Kokotović, Brozović, Antoković, Volji, Zupančič, Pleše.

Važna za odločitev ta zagrebska tekma ne bo, prav bi pa bilo — in to želimo SK Ljubljani — da bi tamkaj pokazala, da je bila preteklo leto res življenjsko zmagovalna terena in velike smole.

Brez presežnega bo najbrže minila tudi druga relevantna tekma tega kola in sicer med Jugoslavijo in BSKom v Beogradu. Slednji ima tri gole naskoka iz prejšnje nedelje ter bo najbrže tudi to pot dovolj močan, da bo opravil z rešitvijo. Za tretje kolo sta torej sližna favorita Gradjanski in BSK.

Iz Julijske Krajine

Kmečke posojilnice
v likvidaciji

Odkar je v veljavi zakon o kmečkih in obrtniških posojilnicah in se posebej zakonski dekret o državnem nadzorstvu nad denarnimi zavodi, se je proces likvidacije kmečkih posojilnic in hranilnic po deželi zelo pospešil. Likvidacija vsake posamezne izmed njih traja običajno zelo dolgo, kjer se pa zaključijo, prevzamejo večinoma večji, mestni zavodi njene posle. Po podatkih iz italijanskega uradnega lista je bilo likvidiranih ali pa je še v likvidaciji okrog 40% posojilnic in hranilnic v deželi. Med njimi je tudi nekaj posojilnic v obalni Istri in v furlanskih krajih.

Vse ostale so se deloma že, deloma pa se bodo morale še prilagoditi lani novemu zakonskemu dekretu o kmečkih in obrtniških posojilnicah in hranilnicah ter dekretu o nadzorstvu nad hranilnimi vlogami in kreditom. Po prvem se morajo vse hranilnice, ustanovljene na združni podlagi, preobnoviti v kolektivne družbe, če so njih javstva neomejena, ali pa v delniške družbe, če so omejene. Pri teh mora vsak posamezni član jamčiti za družbene dolgeve najmanj v 10kratnem znesku nominalne vrednosti subskribiranih delnic. Posojilnica mora imeti najmanj 30 članov in razpolagati z osnovno glavnico vsaj 30.000 lir. Od letnega čistega dohodka mora najmanj 90% prenesti v rezervi in vsaj 10% vseh hranilnih vlog mora naložiti v državne ali po zakonu njim enakovredne vrednostne papirje. Omejene posojilnice se sme raztezati kvemu na področje občine, v kateri ima svoj sedež.

Zakonski dekret določa nadalje stalno nadzorstvo inspektorata za obrambo hranilnih vlog in kredit, ki mora biti stalno zastopan v njenem nadzorstvenem odboru. Zakonski dekret ne pozna stečajev, nego določa poleg začasnih pristojne uprave v nekaterih primerih neposredno likvidacijo. Likvidacija je nuja, če posojilnica ne izpolnjuje določb zakonskih dekretov ali svojih pravil, če znaša izguba njene premoženja preko 1/3 njene glavnice, pa se ta ne obnovi, in če v nekaterih drugih primerih. Omenjeni inspektorat ima pravico imenovati komisarija za likvidacijo posojilnic in nadzorstveni svet, sestavljen iz treh članov. Komisarij pritiče po dekretu posebna plača, nekakšna odškodnina pa tudi članom nadzorstvenega sveta. Dohodki likvidacijskih komisarijev znašajo povprečno po 1500 do 2000 lir na mesec. Vseh 6 mesecev potujejo njihovi službeni roki, ki pa se smejo podaljšati le še za prav toliko časa.

V poslednjem mesecu je bila odločena likvidacija nadaljnjih dveh posojilnic, in sicer Kmečke posojilnice v Libušnji ter posojilnice in hranilnice v Lovranu pri Opatici. Pri prvi so bili imenovani za likvidacijskega komisarija Rafael Orenel, kateremu so kot nadzornike dodelili Cesarja Baderja, Jostpa Celono in Antona Saltinija pri drugi pa Bruno De Perico in za nadzornike dr. Ramiro Cella, Valerija Tordio in Pasquale Ceresola. Pri dveh posojilnicah — v Izoli, ki je v likvidaciji od 1. 1936, in v Lanišću-Slumu, ki je prav tako že nekaj časa v likvidaciji — pa sta bila Dominik Bettoso odnosno Bruno Pellizzari imenovana za nova člana njihovih nadzorstvenih odborov.

Drobne novice

V Lozicah pri Vipavi je umrl po kratki bolezni posestnik tamkajšnje najstarejše domačije Edvard Zvanut. Bil je daleč na okrog znan in priljubljen zaradi svoje šegavosti in nesebičnosti ter ljubezni do pesmi. Na zadnji poti ga je spremljala velika množica njegovih rojakov in znancev iz bližnjih in daljnih krajev. Ljudje so mu grob pokrili s cvetjem. Pevci so se mu na domu, v cerkvi in ob grobu še zadnjič z ganljivimi žalostnimi posvetili od pokojnika, svojega pevovodje in prijatelja.

V Postojni so pred dobrim tednom dni pokopali gđc. Stanislavo Rebečovo iz Koč pri Slavinji. Umrla je v cvetu svoje mladosti v bolnišnici, kamor se je zatekla iskat zdravja, ki ga ni več našla. Pogreba se je udeležila množica domačinov, ki je njen grob obsula z vencji in šopki cvetja. Kočanski pevci so ji zapeli več pesmi v slovo. Za pokopno glasbo žalujejo mati, sestra, štiri bratje in oče, ki se je odselil v Ameriko. Naj ji bo lahka rodna kraška zemlja!

Arctacija, v Ruti pri Grahovem so varabinski pretekli ponedeljek aretirali 39letnega Franceta Droleta in ga odvedli v tolmenske sodniške zapore. Za Droletom je sodišče izdalo že dve tiralici. Pred meseci je bil Drole ponovno obsoben na nekaj mesecev zapora, ker se je brez potne ga lista odpravil čez mejo. Skupno s prvo kaznijo bo moral sedaj 10 mesecev prebiti v zaporih.

V Abesinijo je odpotoval pred dnevi iz Trsta nov oddelk karabinerjev. Z vlakom so krenili v Neapelj, kjer se bodo vkrcali skupno z drugimi orožniki na neko ladjo, ki jih bo prepeljala v Masavo. Kakor običajno, so jih pospremlili na postajo z godbo in zastavo. Oddelke je štel 108 mož.

Na Reki so zadnji nedeljo splovili iz tamkajšnje ladjedelnice v morje novo torpedovko »Lincec«, ki pripada italijanski vojni mornarici. Blagoslovil jo je reški škof Santarin.

Davek na samce. Davščine na samce so se letos nekoliko povečale z 2% doklado za korist občinskih podpornih ustanov. Osnovni davek znaša po 115 lir za samce od 25. do 30. leta, po 155 lir za samce od 30. do 55. leta in po 85 lir od 55. do 65. leta starosti. Letos bo treba k temu doplačati še po 0,65, 0,80 odnosno 0,45 lire davčne določe. Davek plačujejo podjetniki in njihovi samski nameščenci v enakem razmerju. Te dni so bili delodajalci opozorjeni, da morajo v davčnih prijavah označiti skupne zneske omenjenih davčnih doklad.

Nov list iz Jugoslavije. Oblasti so pred kratkim dovolile uvoz in prodajo »Primorskega novina« s Sušaka. Kakor poročajo italijanski listi, ga je nekaj dni z uspehom razpečavajo vsi kioski na Reki. Listi pripominjajo, da je bilo ponovno dovoljenje za uvažanje omenjenega lista sprejeto povsod z velikim zadovoljstvom.

Novi tajnik goriške fašistične zveze. Pričetkom tedna je bil dosedanj fašistični pokrajinski tajnik Benesperando Luracchi premeščen k vodstvu obnovljene fašistične mladinske organizacije, za novega tajnika goriške fašistične zveze pa

je bil imenovan Mario Macola, od vodstva beneške zveze. Luracchi ni dolgo deloval na Goriškem. Njemu pripisujejo največ zaslug za uspehe, ki so jih fašisti na Goriškem dosegli pred dobrim letom dni. Njegova premostitev pomeni vsekakor priznanje za prizadevanje, s katerim je dosegel, da se je posebno v šolskem okviru podeželska mladina ponekod kar 100 odstotno organizirala v fašistovskih mladinskih društvih in da se tudi odrasla mladina polnoštevilno vpisala v organizacijo predvojaskih tečajev, katerih ustroj je bil v ostalem z zakoni že končno dogan in uveljavljen. Novi tajnik Macola pa si je pridobil posebne zasluge v padovanski pokrajini, kjer je še pred 17 leti sodeloval pri vseh takratnih fašistovskih akcijah.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino predvaja danes »Božanstveno tenor«. V glavni vlogi Marta Eggerthova in komorni pevci Filip Holmes.

DOBOVA. Širijo se vesti, da je občinska uprava v dogovarjanju z neko tvrdko, ki bi ustanovila manjšo tekstilno industrijo in podjetje za izdelovanje linoleja. Občinska uprava je baje pripravljena odstopiti brezplačno v to svrhu del sedanje sejmice. Misel je sicer dobra, vendar naj se ne pozabi oživiti sejmice, posebno zdaj, ko imamo pri roki lovno žemležiško postajo. Tudi bi treba misliti na zemljišče Sokola, ki namerava na njem zgraditi svojo telovadnico, za kar so občine po zakonu dolžne prispevati.

RAJHENBURG. Naše gasilsko društvo bo že prednjačilo s prireditvami in se bo letošnjo praprotno sezono odrezalo z neznatno lepo in originalno zanižljeno prireditvijo. Dne 6. februarja bo v prostorih Sokolskega doma egiptovska noč! Okrašeje oskrbi inž. arh. Zauderle. To bo prireditev, kakršne doslej še ni bilo v Posavju. Dvorana bo spremenjena v puščavo, na odru bo Tutankamnova grobnica, pod galerijo bo pravi orientalski bar. Krasnemu jezičniku in harmoniki bo prava egiptovska pokrajina, v stranski sobi pa bo prava egiptovska kavarna, kjer bomo svede posedli po tleh. Ves Sokolski dom bo baročno razsvetljen z več ko 300 žarnicami. V baru bo igral prvovrstni jazz, v dvorani pa odličen orkester. Res lepe, originalne maske so dobrodošle, najbrže prejme za nagrado lepe stotake. Gasilsko društvo bo imelo veliko režijo, vendar bo vstopnina komaj 10 din. Poleti smo imeli sijajno prireditev, ki je odlično uspela. Ne dvomimo, da bodo številni gostje prišli uživati lepo egiptovsko noč!

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja drevo ob 20. in jutri ob 15.15 la 20. zabaven film »Koncert na dvorcu«. Za dodatek Paramountov zvočni tisknik.

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes vefilim »Viva Villa« in Foxov tehnik.

VELIKI PODLOG. Marljavska gasilska četa je imela letno skupščino 11. t. m. Skupščino je vodil predsednik g. Longo in obrat delo vanje čete v točki desetletnega obstoja. Posebno se je zahvalil g. Janecu Packu kot ustanovitelju in telnemu tlažniku. Skupščina je imenovala za častne člane Packa Janeza, Ribla Alojza, Jamnika Jožeta, Meniča Franca in Longa Avgusta. V teku leta je četa gasila požar na Gorici pri posestniku Račiču, izpraznila vodo iz kleti ter občila v skupen vodnjak za Kalce-Naklo. Celotno letno premoženje se čeni na 65.000 Din. Četa ima motoriko in svoj lasten dom. Desetletnico svojega obstoja namerava četa slovesno praznovati.

VRHNIKA. V torek 18. t. m. je bil v prostorih gostilne Mantova redni občni zbor oglepvalnega društva na Vrhniki. Dosedanji predsednik društva, narodni poslanec g. Ročevar je zaradi prezaoplenosti predsedstvo odložil ter je bil na njegovo mesto izvoljen vrhniški notar g. Anton Mejač. Ostala mesta zavzemajo večinoma dosednji odborniki. Deset dinarsko letno članarino je vplačalo 82 članov. Koliko dela opravi oglepvalno društvo, kaže dejstvo, da je bilo predlansko leto samo za pota po gozdovih grčka sv. Trojice navoženega nad 80 metrov lepega peska. Tudi razredni stolp na planini je veljal lepe tisočake. Za leto pa je odbor prevzel delo za izboljšanje izletnih poti pri starem mlinu in Linivcu ter uradno malega kopalnega bazena. G. notar Mejač je društvo volil par čistočarjev vredno parcelo za storitev grčem. Rokaj g. Jože Jelenc na je izvolil odbor 10 dolarjev, ki so jih zbrali on in štirje drugi zavezni Vrhniki v Ameriki, iz česar je razvidno, da je letna Vrhnika tudi v tužini življenju vrhnikanom še vedno pri srcu.

Po labirintu

Metlarji so menda zelo hvaležni za dobre nauke. Danes jim zato daje stric Matic novega in zelo aktualnega. Samo razrešiti ga je treba. V uganko skrit se glasi takole:

E L R O K A K E J
R E S N I E J A T
E H I N E D O K S
N I T R O Z V K A
A G A Z S P O L C

Za pravilne rešitve bo dal stric Matic spet lepe knjižne nagrade. Rešitve naj bodo napisane na dopisnici, v kotu pa naj imajo pripis »Uganka kluba Metlarji«. Uredništvo morajo biti do petka popoldne.

Kaj naj bo to?

Kar preveč rešitev je bilo in skoraj vse pravilne, čeprav uganka ni bila prav lahka. Rešitev se glasi: »Kdor ni debelo oblečen, naj ne hodi v sneg.«

Med pridne reševalce je razdelil stric Matic po zrebu deset knjižnih nagrad in sicer med naslednje:

Karl Tratnik, Zagrad 35, p. Celje dobi roman »Tigrovi zobje«.

Anton Dobrila, Via dell'Istria 54, Trieste, dobi roman »Lucifere«.

Ivan Friškovec, Dugaresa pri Karlovcu dobi roman »Misterija«.

Danilo Podberšič, Via Buffolini 16, Gorizia, dobi roman »Ugrabi milijoni«.

Peter Kohler, Ljubljana, Miklošičeva 22 III, dobi »Tarzana«.

Vida Horvat, pri Šubicu, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 3, dobi »Jelarjeve čuvarje«.

Vladimir Prah, Split, Jerina ul. 3-I, Ivo Šušteršič, Vila Blanka, Trozr, Stanislav Slokar, Via Pitteri 3, Trieste in Andrej Musina, Carnize de Ledina, p. Idria pa dobo po eno knjigo revije »Življenje in svet«.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Nedelja 23. jan. ob 15. Srečuljica. Izven. ob 20. ur Veronika Desevlička. Premierevki shonma.
Ponedeljek, 24. Zaprto.
Torek, 25. Zaprto. (Goslovanje v Celju: Sim' kovi).
Sreda, 26. Gospodična Julija. Soubač.
Red A.
Črtrtek, 27. Beraška opera. Red B.

OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja 23. jan. ob 15. Mala Floramye. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol.
ob 20. Gorenjski slavček. Gostuje Josip Gostič. Izven. Znižane cene od 80 din navzdol.
Ponedeljek, 24. Plesni večer Katje Delakove in njene plesne skupice. Izven.
Torek, 25. Helthea. (Smagadno srce). Opera. Red B.
Sreda, 26. Linda di Chamounix. Red Sreda. Gostuje gđna Zv. Zupčeva.
Četrtek, 27. Evgenij Onegin. Red Četrtek. Petek, 28. Zaprto.
Sobota, 29. Madame Butterfly. Izven. Goslovanje italijanskih lirčnih pevcev.
Nedelja, 30. Traviata. Izven. Goslovanje italijanskih lirčnih pevcev.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 23. ob 15. Nobeze žene več! Zadržite.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 23. ob 15. Pri treh mladencih. Znižane cene. Ob 20. Rdeči nageljni. Znižane cene.

RADIO

Nedelja, 23. januarja

Ljubljana 8: Oddelek godbe »Slogoc«. — 9: Napovedi in poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (p. V. Ufak). — 10: Glasbeni drobci: Na kitaro igra g. F. Bernard, vmes solisti na ploščah. — 11: Otroška ura: Teta Mariška kramlja in prepeva. — 11.30: Koncert Radijskega orkestra. — 13: Napovedi. — 13.30: Trboveljski jazz kvartet. — 16: Za zabavo in za ples (plošče). — 17: Kmetijska ura: Slizavka in parkljekva (dr. Simo Ziberti). — 17.20: Poročila o tržnih cenah. — 17.30: Slovenske narodne. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova, gđ. P. Rupnikova, ga. Vojko Kos, Ivan Berlot, Radijski orkester in plošče. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Sv. Sava prvi duhovnik-prosvetitelj in državnik. — 20: Prenos iz ljubljanske opere: Foerster: »Gorenjski slavček«. V odmoru napovedi in poročila.

Ponedeljek, 24. januarja

Ljubljana 12: Angliški skladatelji (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.30: Operetni večer (plošče). — 18: Zdravniška ura: Zle tvorbe (dr. Anton Brocchi). — 18.20: Uvertura Wagnerjeve opere »Rienzi« (plošče). — 18.40: Umetnostni spononiki Notranjske (dr. Marjan Marolt). — 19: Napovedi in poročila. — 19.30: Nac. ura: Predavanje o Ivanu Gunduliču o priliki 800letnice njegove smrti. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Slavnostni večer ob 60letnici Oloza Zupantiča. Sodelujejo: ga. Pavla Lovčeva, prof. Fr. Koblar (uvodna beseda), člani Nar. gledališča (recitacije) in Radijski orkester. — 22: Napovedi in poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nabotnik«.

Beograd 17.05: Narodne pesmi. — 18.15: Ruske pesmi in romane. — 20: Prenos iz Nar. gledališča. — 22.20: Lahka godba in ples. — Zagreb 17.15: Pesmi iz violinske skladbe. — 20: Komorna glasba in ples. — 21.30: Lahka godba orkestra. — 22.20: Godba za ples. — Praga 19.15: Češke pesmi. — 20: Pester spored s petjem. — 21.15: Recitacije. — 21.30: Komorna glasba. — 22.35: Plošče. — Varšava 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21: Plesna muzika. — 22: Koncert Wagnerjeve glasbe. — Dunaj 11.25: Kmečke godbe igralo (plošče). — 12.20: Lahka godba orkestra. — 16.05: Odlomki iz zvočnih filmov in ples. — 17.30: Schubert: Soata v d-duru. — 19.35: Simf. koncert goriškega mestnega orkestra. — 20.40: Vesele zgodbe. — 21.15: Pevska ura. — 22.35: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 19.10: Koncert godalnega sebesta. — 20: S citrami in harmoniko. — 21: Koncert operne glasbe s plošč. — 22.30: Nočni koncert in ples iz Kölna. — München 19.10: Pesmi z gora. — 20: Zabaven spored in ples. — 21: Zgodbe. — 21.20: Beethoven: Godalni kvartet v f-duru. — 22.35: Kakor Berlin. — Stuttgart 19.15: Vedra glasba za delopust. — 21: Gluhoviskijeva zvočna igra »Saljabe«. — 22.30: Prenos iz Berlina. — 24: Nočni koncert.

Torek 25. januarja

Ljubljana 11: Soliska ura: Glasbeno predavanje: Jurij Flešman (g. Pavel Korzina). — 12: Češka lahka glasba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 18: Kosi Ivan igra na citre. — 18.40: Judovska duševnost (g. Fr. Tersaglav). — 19: Napovedi in poročila. — 19.30: Nac. ura: Etična vrednost smučanja in njega vpliv na vsakdanje življenje (g. Jurij Piccoli). — 19.50: Zabavni zvočni tehnik. — 20.0: Zupantič: Veronika Desevlička (izvajajo člani Nar. gledališča v Ljubljani). — 22: Napovedi in poročila. — 22.15: Za odhiti igra Radijski orkester.

Beograd 17.05: Pesmi in violinske skladbe. — 18.15: Narodna glasba. — 20: Koncert pevškega zboru. — 20.40: Komorna glasba. — 21.15: Orkestralna glasba. — Zagreb 17.15: godba. — 20: Zvočna igra. — 20.30: Klavirski dueti. — 21: Orkestralni in pevski koncert. — 22.20: Ruske pesmi. — Praga 13.30: Koncert Janáčkove glasbe. — 20.15: Radijska legenda z glasbo. — 21: Koncert pevškega zboru in orkestra. — 22.15: Lahka in plesna muzika s plošč. — Varšava 19.30: Mandoline in klavir. — 20: Prenos Auberjeve opere »Fra Davidov«. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Lahka godba. — 17.45: Arje in pesmi. — 20.10: Zvočna igra »Orient ekspres«. — 21: Italijanski avstrijski izmenjalni spored. — 22: Plesna muzika. — 23: Nadaljevanje plesa. — Berlin 19.10: Rossinijeve melodije. — 20: Pester spored. — Vedra glasba za lahko noč. — München 19.10: Citre, orglice in orkester. — 20: Nekdanji dvorni ples. — 21: Solist in plošče tekmujejo. — 22.30: Plesni orkester. — Stuttgart 19.45: Saljabin poje s plošč. — Večer ljudske glasbe. — 21: Koncert Beethovenove glasbe. — 22.40: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert.

Smučarska predavanja
v radiu

JZSS priredi po svojem propagandno-statističnem odseku 25. in 30. t. m. tretje in četrto predavanje iz ciklusa o smučanju. Predavanja bodo kakor prej, v okviru nacionalne ure.

V svojem tretjem predavanju (25. t. m.) bo obravnaval predavatelj načelnik prop.-stat. odseka g. mr. Piccoli vpliv smučanja na našo dušo in njegove etične vrednosti, odnos človeka do smučarskega sporta glede na posebna telesa in duševna svojstva, smučanje in odnos učenca do učitelja, varenca do mojstra, nameščenca do šefa, otroka do staršev, moža do žene.

V četrtem predavanju (30. t. m.) pa bo obravnaval predavatelj odnos smučarskega sporta do države — vpliv smučarskega sporta na državnotvorne in državnoobrambene faktorje v vsakodnevem življenju (trgovina in industrija, osiguranje, notranji, zunanji tujski promet, državna obrambna moč). Kot zaključek ciklusa pa bo v kratkem orisal organizacijo smučarskega sporta v državi po smislu in potrebi.

ASK Primorje. Iahkoletska sekola. Redni treninzi na uveljavljeni budo vsak torek in četrtek od 17.45 do 19.15. redni cross-country treninzi na vsako nedeljo ob 10. na našem igrišču. — Treninzi so za vse atlete obvezni.

Kolebarka podzveza Ljubljana sklicuje na nujen sestanek v torek 25. t. m. ob 19. v kavarni Vospersnik.

SOKOL

Občni zbor Sokolskega društva Ljubljana. Šiška bo danes ob 9. dopolnici v Sokolskem domu v Šiški. Pozivamo vse članstvo k udeležbi.

Sokol I. na Taboru vabi članstvo

Vzajemna posojilnica r. z. z. o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvignjene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

Branislav Nušić †:

Njegova četrta žena

Zena ga stane sto dinarjev. Sam nam je tolikokrat takole v pogovoru potrdil: — One prve tri so mi bile brezplačne, takole... »fajra, a tale četrta me stane 100 dinarjev.

I. Trikrat je ovdoval, trikrat je nosil črno obleko, trikrat se je podpisoval kot užalostan soprog, trikrat je stopal za krsto in trikrat je tožnega obraza sprejemal izraze sožalja, skomigajoč z rameni in šepetaje ono običajno besedo:

»Kaj morem... božja volja!«

In kaj mu je zdaj v rožnati sedanosti četrtega zakona ostalo iz te trikratno očrnele preteklosti?

Ostale so mu tri uokvirjene slike treh pokojnic, od katerih visi prva na hodniku, kamor jo je poglala druga žena. Druga visi v obednici, kamor jo je pregnala tretja žena, tretja pa visi v sprejemnici, ker jo je četrta pregnala iz spalnice. Razen teh slik ima v okvirih tri osmrtnice, tri račune pogrebne družstva, dvaindesedemdeset računov od zadušnic in tri pobotnice za grobnice, kajti poleg najemnine za stanovanje plačuje tudi tri grobne stanarine za prve tri žene, to pa prav zato, ker je na smrtni postelji vsaka izmed njih izrekla svojo poslednjo željo, da je ne bi pokopali poleg katere bivše žene.

Po takem naj vsakdo položi roko na srce in naj reče: ali ta človek, ta očrneli gospod Jova mogel osamljen živeti v takem in takem arhivu? Kako so to bile mračne noči za človeka, ki se je navadil menjati žene in ki je zdaj osamljen razmišljal in sanjal o računih za zadušnice, o raznih številkah pokopaliških parcel, o uniformiranih pogrebcih ali o članih pevskega društva, ki mu vrhu vsega še dokazujejo, da jih je pri drugem pogrebu priškrnil za šest dinarjev.

Zamislite si človeka, ki mu je usoda prisodila, da živi v takem arhivu in v takih sanjah. Mar se takemu človeku more zameriti, če mu je šinila v glavo misel, da se še četrta oženi? Vsakomur se pač mora smiliti njegova usoda. In vendar je mati cerkev tudi ostala dolgo in dolgo neizprosna. Kakšne muke so bile preden je gospod Jova propustil mater cerkev!

— Ali, dopustite, saj vendar ne morem živeti s tremi grobovi, jaz se moram oženiti.

— Ni treba, gospod Jova — mu vli mati cerkev — ni vam mogoče dopustiti četrta zakon, ker se tak zakon dopušča samo v izjemnih prilikah.

— Pa smatrate mene za izjemno priliko — se čehla gospod Jova.

— Ni mogoče, gospod Jova — mu odvrne mati cerkev — V nobenem primeru ne morete vi biti kakšna izredna prilika. Nasprotno! Vi ste popolnoma navadna prilika!

— Pa dobro, kaj se potem smatra za izredno priliko? — vpraša gospod Jova.

— Pa... nadaljuje mati cerkev, — smatra se na primer, če je človek obložen z drobnimi dečici in je prisiljen ženiti se. Ali pa, recimo, če je človek še dovolj mlad...

— To je tisto — se čehla gospod Jova za usosom — o meni ni mogoče reči, da sem obložen z otroci ali z mladostjo...

— toda z vsem na svetu lahko prisežem, da sem prisiljen oženiti se.

— Zakaj pa prisiljen?

— Pa tako... Kako naj povem, navadil sem se že, ženiti se. Razen tega pa, da preženem grde sante...

Naključ vsem tem tako prepričljivim razlogom mati cerkev vendar ni hotela popustiti.

Ampak ker se v tej naši deželici lahko v vsaki nepriliki najde špranica skozi katero se lahko človek izmuzne, je tako bilo tudi z gospodom Jovom. Šel je nekoč, pa je dolgo, precej dolgo šušljal z nekim advokatom. Nato je šel in je šušljal z nekim diakonom. Kaj so šušljali, tega živ krst ne ve povedati, toda kar se ve, je tole: gospod Jova je po tistem šušljanju popravil nekakšen dokument. Naprej je radiral z nožem, poten, je nekaj pripisoval. Še danes ne vemo, ali je gospod Jova falzificiral otroke, glavno je samo, da je mož po silnih mukah in naporih dobil od matere cerkve dovoljenje, da lahko stopi v četrta zakon, čim plaša sto dinarjev takse za blagoslov.

Evo, zato je gospod Jova tako rad rekel: — One prve tri so mi bile brezplačne, takole... »fajra, a tale četrta me stane 100 dinarjev.

II.

Gospa Anča, bivša vdovica, je v ostalem nekakšna takšna ženica, da je kakor stvarjena človeku za poslednji, najsilnejši zaloga: Bože mi oprost, taka je, kakor da ji je sam Bog pri ustvaritvi rekel:

— Vi, gospa Anča, boste četrta žena!

Urna je in drobna, kakor bela miška. Človeku se zahoče, da bi jo vzel v roke, jo zavil v volno, jo vtaknil v žep in, kadarkoli bi se mu zakotelo, bi jo vzel v roko in jo poljubil po spet stisnil nazaj v žep. Kadarkoli jo pogleda gospod Jova, ga pogreje pri srcu in pomisli:

— Bože moj, kdo bi rekel... četrta žena, pa tako ljubka! Pravcati dojenček!

In gospod Jova je upravičen do primerjave, kajti na zakonski klaviruri je od svira vse štiri akorde. Tu in tam mu pri de za zamaji in v spominu pregleda in nadzoruje vse štiri žene. Vidi jih kakor da so se postavile po vojaško v fronto, on pa prihaja s desnega krila — vedeti

morate, da je rezervni narednik — in jih pozdravlja s salutiranjem:

— Pomoz! Bog, junaci!

— Bog ti pomogao, gospodar! — odvrnejo vse štiri v en glas.

In potem se postavi pred nje in jih nadzira. Ona na desnem krilu — to je prva žena, ki leži na parceli številka 17 — se mu zdi kakor podoficer, ki je odslužil več rokov. Ona druga — da, to je druga žena, parcela št. 36 — zdaj se mu zdi kakor vojak, ki v zakonu nikakor ni hotel hoditi vstric. Tretja v vrsti — to je poslednja pokojnica, parcela št. 41 — o, ta je pa doma kar dezertirala izpod zakonskega prapora in se je de,ansko bolj borila pod lastnim praporom kakor pod onim, ki ga je bil razvil mož. A na levem krilu, poslednja v fronti — ona, gospa Anča. Ta se mu prav za prav sploh ne zdi vojak, marveč kakor udomačeno jagnje, ki stopica z bataljonom.

In to jagnje ga stane samo 100 dinarjev. O kolikokrat nam je gospod Jova to pred vso družbo ponovil:

— One prve tri so mi bile brezplačne, takole... »fajra, a tale četrta me stane 100 dinarjev.

III.

In kar je najlepše gospa Anča ni samo podobna prikupljivemu jagnjetu, marveč je tudi po duši nežna kakor jagnje. Postavim: druga žena je vrgla sliko prve celo na hodnik, tretja je vrgla drugo v obednico, a Anča je tretjo odnesla v sprejemnico...

Samo toliko pač ker je ni mogla pustiti v spalnici, da se — Bog mi odpusti — ne bi srečala z njenim pogledom morda prav v trenutku, ko hoče zaspati. Tega pač ni mogoče zahtevati niti od biage gospe Anče.

Vsekako je ona neprimerno bolj znosna in popustljiva kakor vsa prva serija Jovovih žen. Njej na primer ni nevedno govoriti pri kosilu ali večerji z gospodom Jovom o njegovih prejšnjih ženah. Nasprotno, on sam noče o nobeni povedati imena. On imenuje vse pokojnice po številu parcel, v katerih pač počivajo.

— Jovo, menda se ne boš jezil, ono modro bluzo tvoje druge žene sem dala danes za par piščancev.

— Katero modro bluzo?

— Veš, ono, ki je bila v skrinji na podstrešju.

— A, že vem, to bluzo si je napravila parcela št. 36 za svoji rojstni dan.

Ali na primer reče ona:

— E, danes ti bom napravila zrezke v omaki. Vseč! praviš, da jih je tvoja prva žena znala odlično pripraviti.

— Kako bi rekel, dušica! Ze res, parcela št. 17 je prav dobro napravila zrezke v omaki, toda vanje je nametala mnogo česna zgoli iz nagajivosti, ker je vedela, da česna kratko in malo ne trpm.

Tako torej je gospod Jova vedno odgovarjal samo da ne bi izgovoril imena katere svojih bivših žena in da se Anča ne bi razirila. Toda Anča je celo obiskovala grobove svojih prednic. To je skoro težko verjeti, a je vendar resnično. Vstane zjutraj gospa Anča, pokriža se in reče:

— Nocoj, Jovo, se mi je sanjalo o tvoji tretji ženi.

— Parcela št. 41 — odgovori gospod Jova izpod odeje.

— Moram na pokopališče, da ji prižgem svečo.

— Le pojdi dušica!

Naslednjo noč je Anča sanjala o drugi ženi in je potem zjutraj sret odšla na pokopališče prižgati svečo. Tretjo noč je sanjala o prvi ženi, pa spet na pokopališče.

Gospodu Jovi to že kar ni všeč. Kaj so se zdaj za vraga zbrale njegove prve tri žene, na mu hodijo strašiti v hišo, kjer mirno živi s svojo nežno stvarco.

— Pa dobro, Anča, kako bi bilo, da pokličemo pona, naj blagoslovi hišo in se rešiš nevedčnih sanj?

— A, ne verjamem, da bi to pomagalo.

— Vendar, kako to, da kar vsako noč sanjaš o svojih prejšnjih ženah.

— Pa zato za boga, ker sem laz četrta. Če bi bila prva, ne bi imela o čem sanjati.

— Nemara bo res, takol — odgovarja gospod Jova in se pomiri z usodo.

Gospa Anča pa še kar dalje sanja o prejšnjih ženah in dalje obiskuje parcele številke 17, 36 in 41.

Lepega dne pa se zgodi nekaj čudnega. Gospod Jova je no kosilu legel h kračemu nočniku. Ko se zbudi, že spet ni gospe Anče doma. Sede na divan, začne bingljati z nogama in razmišlja:

— Je na že spet odšla na pokopališče. Saj je rekla zjutraj, da je sanjala o parceli št. 36.

In zdaleč pade gospodu Jovi na um misel, ki mu prej še nikoli ni šinila v glavo.

— Kaj pa, če so nepravstane sanje moje Anče maslo njenega prvega moža? Nemara on podpihuje pokopnice, da me vznemirja, a Anča se nikoli ne spomni, da bi tudi zanj prižgala svečo. Da, treba jo je tudi njemu prižgati. Ali pa morda ona prikaže, da bom jaz to storil. Naj bo, če ona prižiga sveče mojim ženam, je pravično in pošteno, da jo jaz prižgem njenemu možu.

In komaj se je tega domislil, že obuje cvilje, obleče suknjo in se napoti na pokopališče.

— Bom vsaj tam našel Ančino pa se skupaj vrneva.

In tako stona proti pokopališču, srečen, da je našel način, kako bo razgalil hude sanje svoje četrte žene. Stoni na pokopališče in se napoti naravnost proti parceli št. 36, ker je pač Ančina preteklo noč sanjala o tej parceli.

In... naenkrat se zamaje zemlja, pod njim in zaidi se mu, da so se vsi grobovi odprli, pa so se pojavili mrtvi in pred vsemi njegove tri prve žene, ki se mu režijo v obraz. Zamegli se mu pred očmi, zamežl, spet odpre oči pa spet zamežl in tako nekakrat zapored, da kar mežka.

Na klopici precej daleč od parcele št. 36, je sedela gospa Anča z mladeničem, ki po vsem videzu ni mogel biti nič drugega kakor tajnik kakšnega oblastva.

Gospod Jova se ni upal kreniti tja do klopi, znova je zamišljal, se obrnil in hotel domov, da se izjoče. Ko se je Ančina vrnila, ji ni rekel žale besede. Hotel je lepo o vsem razmisliti, da bo pametno storil, kar

bo pač storil in rekel.

Naslednjo noč se sanja gospe Ančici o parceli št. 17 in spet se zjutraj odpravi na pokopališče. Gospod Jova za njo in na isti klopi opazi zdaj poleg gospe Ančice stasitega poročnika.

Tretji dan je sedel na isti klopi z Ančico suhljat dijakom.

Nu, tega mu je bilo dovolj. Odšel je domov ves potr in polomljen in je šepetal samemu sebi:

— One tri so mi bile vsaj brezplačne, takole... »fajra, a ta me stane še sto dinarjev.

IV.

Mislil je, mislil je, mislil je, mislil je... brez kraja in konca. Gospod Jova bi bil o tej zadevi še dolgo razmišljal, ko ne bi bilo treba te historije končati. Domislil se je naposled, da se obrne na mater cerkev, in je zavoljo tega odšel k duhovnemu očetu.

— Pa gospod pop, kako naj povem... prišel sem vas vprašat, kaj naj storim, kajti glejte... moja četrta žena... in... razume se, ono, kar sem plačal blagoslova za njo, pa... kako naj povem... pregrešila se je zoper cerkev.

— Jul — klikne pop in se zdrzne kakor vdovica, če jo kdo vcišpne — kako za boga se je pregrešila zoper cerkev?

— Pa, zasacil sem jo z nekim diakonom.

— Jul — se znova zdrzne pop.

— Ampak, počakajte vendar — prekine gospod Jova njegovo začudenje — nisem je zasacil tako...

— Nego?

— Zasacil sem jo drugače...

— Ampak kako, brate?

— Pa na klopi, v razgovoru, ljubimkalo sta.

— Pa vendar ni?...

— Ni, gospod pop, marveč sem jo zasacil tudi z nekim poročnikom...

— Aha! — se iznenadi pop.

— Pa tudi z nekim tajnikom.

— E, zdaj pa dovolj, jaz mislim, da je dovolj — prepričevalno reče pop.

— O, tudi jaz mislim, da je zdaj dovolj. In zdaj?

— Pa, zdaj... prišel sem po svet, kaj naj storim. Vam sem plačal sto dinarjev za blagoslov in zdaj je pravično, da mi svetojete.

— Ej, sinko moj — odvrne pop po kratkem razmišljanju — vedel sem takoj, da ti ne bo koristilo tisto, ker si ponaredil leta v krstnem listu in se napravil mlajšega.

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

— Pa, obneslo se mi je!

Težka zimska hrana

in premalo gibanja sta v zimskem času vzrok slabe prebave želodca, čestih omotice, zaprtosti in nerednega črevesnega delovanja. Stare bolezni se vsled mraza zopet izraziteje pojavijo:

splošno in prehitro debeljenje,
hemoroidi in zaprtje,
motnje v želodcu,
črevesna obolenja,
glavobol, nespečnost,
napetost telesa,
omotica in zastrupljenje.

Posebno zrelejši in starejši osebe so tem nadlogam podvržene.

PLANINKA ČAJ

čisti ter tako deluje blagodejno na vse telo in na Vaše splošno zdravstveno stanje. —

Zahtevajte v apotekah izrecno le »Planinka« čaj. Bahovec, ki se ne prodaja odprt, temveč le v zaprtih in plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca:

APOTEKA MR. BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg 12.

— E, obneslo se ti je pred oblastvi, toda pri ženi ti to ni pomagalo.

— Res je! — vdano pristavi gospod Jova.

— In zdaj kaj naj ti rečem? Ti si zdaj neke vrste pop in se moraš tudi obnašati kakor pop.

— Za božjo voljo, kakšen pop? — se začudi gospod Jova.

— Pa, tako. Kadar Bog zveže nas duhovne, nas pač zveže za vedno. Naj bo naša žena kakršnakoli, potrpeti moramo, kajti če jo izgubimo, nimamo pravice, da bi se vnovič ženili. E, tako, vidiš je tudi s teboj. Petič se ne moreš oženiti, tega cerkev ne dopusti. Pri prvi ženi ni treba trpeti, pri drugi takisto ne, tudi pri tretji ni

treba trpeti, ali pri četrta moraš prestat! vse, če nočeš vse življenje ostati brez žene.

— Pa... se počehla gospod Jova in globoko vzdihne — pravite, moram potrpeti?

— Moraš, ko imaš vendar četrto ženo!

Gospod Jova globoko vzdihne, nekaj se mu prelomi v duši, zamežl in spet odpre oči in se tolaži, da mora trpeti, — kaj pa hoče, ko ima vendar četrto ženo! In ko se vrne domov in spet ne najde v hiši gospe Ančice, začuti bolečino v duši, vendar se pomiri. Utrujen se samo vsede na divan in prične sam sebi šepetati:

— One prve tri so mi bile vsaj brezplačne, takole... »fajra, a tale četrta me stane 100 dinarjev.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

začetek: 6. marca.

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškega sejma — deograd — Knez Mihajlova 33/L.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies — Ljubljana, Tyrševa cesta 33 — Tel. 27-63

in Jos. Bezjak — Maribor, Gospodarska ulica 25. — Telefon 20-97.

Zahvala! Trgovski samopomoči u MARIBORU

izrekam iskreno zahvalo za točno in zelo izdatno izplačilo posmrtnine po mojem umrlem očetu Karlo Antonu.

Obenem si usojam posebno trgovcem in obrtnikom toplo priporočati pristop k tej kulantni in dobrodelni instituciji, ki nudi posmrtninsko zavarovanje po zelo nizkih prispevkih.

MARIBOR, dne 22. januarja 1938.

KARLO JOSIP trgovec, s r.

Razglas.

Na osnovi § 23. zak. o volitvah senatorjev sporočam, da bo volišče

za volitve senatorjev,

ki se vrše

dne 6. februarja 1938 v veliki dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani, Mestni trg št. 1.

Predsednik: dr. Adlešič.

Korespondenta-injo

</

Kupim

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stružnica

S dvojnimi prizma ležajem, Norton uklopom, delovno od 1500 do 2000 obr/min. z vseh pripadajočimi deli, malo rabljen, v dobrem stanju kupim. Josip Goltes, Zagreb, Ilica 137, dvoriste, 1212-7.

Mehanične statve

2 kom., 110-160 cm široke z istovako (Schaffmachers), kupimo tako. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Statve«.

Kupim hmelovk

večjo množico. Naslov: Franc Kozelj, Ljubljana 53, p. Celje. 1230-7.

Voz za prenos

kupimo. Ponudbe po »Dobro ohranjen voz« na ogl. odd. Jutra. 1166-7.

Decimtalno tehcnio

In trikotnik kupimo. Ponudbe na telefon št. 43-08-5. 1281-7.

Štedilnik

rabilen, premičen, kupim takoj. Ivan Šubelj, Smarje-Sap. 1371-7.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, litograf aparat, pisalno mize, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brezhibno« ali najceneje. 1335-7.

Otroški trikotnik

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Otroški trikotnik«.

Otroški voziček

zložljiv, posteljo in star šivalni stroj ku. p. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovi«.

Dragocenosti

Vskakovrsto zlato kupuje po najvišjih cenah.

ČERNE - juvelir

Ljubljana Wolfova ul. 1.

Kapital

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjžice

vrstnostne papirje delnice, kupone 30dnotne obilicije kupujemo prti takojšnji gotovini.

Rudolf Zore,

Ljubljana, Gledališka ulica 1 telefon 892 16

Ureditev dolga

potem sodnih in izvsnodnih poravnat (Nasveti) v konkurnih zadevah in v vseh drugih trgovskih obrtnih poslih. Strokovne knjžice, revizije, knjžice in aplikacije bilanc. Preskrbe kreditov. Nasveti glede hranilnih vlog in plašanje stih ogle. Vsi posli kmetke zašete.

LOJZE ZAJC

Ljubljana, Gledališka ulica 1 telefon 38 18

Hranilne knjžice

VRSTNOSTNE PAPIRJE STALNO KUPUJE

AL. Planinšek

trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovna 14, I. nad. - telefon 23-16

Kupim knjžice

podatkovni zavod, tudi zveze slovenskih zdru. Po nudbe s ceno na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjen«.

Posojilo

išče obrtnik, pro. vknjiži na posveto. Obrsti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurnost«.

Hranilno knjžico

metnega ali podokladnega zavoda, kupim. Plačan takoj v gotovini ali oskar v letu v mesečnih obrokih proti sigurni garanciji. Navesti ceno in visio vlog. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilo 50«.

Posojila

kratkoročna, s primerom jamstvom, preskrbam hitro. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Znamka Din 3. 1432-16

Knjžice

Kmetke posojilnice ljubljanske, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1409-16

Slovenka

iščem družabnika za vodjenje restorana. Posojila 20.000 din. Potrebna kaptiva. Inter. reklam. Masarykova 28. pod »K-4300«. 1232-16

Kupim

2 kom., 110-160 cm široke z istovako (Schaffmachers), kupimo tako. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Statve«.

Kupim hmelovk

večjo množico. Naslov: Franc Kozelj, Ljubljana 53, p. Celje. 1230-7.

Voz za prenos

kupimo. Ponudbe po »Dobro ohranjen voz« na ogl. odd. Jutra. 1166-7.

Decimtalno tehcnio

In trikotnik kupimo. Ponudbe na telefon št. 43-08-5. 1281-7.

Štedilnik

rabilen, premičen, kupim takoj. Ivan Šubelj, Smarje-Sap. 1371-7.

Pisalni stroj

dobro ohranjen, litograf aparat, pisalno mize, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Brezhibno« ali najceneje. 1335-7.

Otroški trikotnik

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Otroški trikotnik«.

Otroški voziček

zložljiv, posteljo in star šivalni stroj ku. p. m. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovi«.

Dragocenosti

Vskakovrsto zlato kupuje po najvišjih cenah.

ČERNE - juvelir

Ljubljana Wolfova ul. 1.

Kapital

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjžice

vrstnostne papirje delnice, kupone 30dnotne obilicije kupujemo prti takojšnji gotovini.

Rudolf Zore,

Ljubljana, Gledališka ulica 1 telefon 892 16

Ureditev dolga

potem sodnih in izvsnodnih poravnat (Nasveti) v konkurnih zadevah in v vseh drugih trgovskih obrtnih poslih. Strokovne knjžice, revizije, knjžice in aplikacije bilanc. Preskrbe kreditov. Nasveti glede hranilnih vlog in plašanje stih ogle. Vsi posli kmetke zašete.

LOJZE ZAJC

Ljubljana, Gledališka ulica 1 telefon 38 18

Hranilne knjžice

VRSTNOSTNE PAPIRJE STALNO KUPUJE

AL. Planinšek

trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovna 14, I. nad. - telefon 23-16

Kupim knjžice

podatkovni zavod, tudi zveze slovenskih zdru. Po nudbe s ceno na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjen«.

Posojilo

išče obrtnik, pro. vknjiži na posveto. Obrsti po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sigurnost«.

Hranilno knjžico

metnega ali podokladnega zavoda, kupim. Plačan takoj v gotovini ali oskar v letu v mesečnih obrokih proti sigurni garanciji. Navesti ceno in visio vlog. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Plačilo 50«.

Posojila

kratkoročna, s primerom jamstvom, preskrbam hitro. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Znamka Din 3. 1432-16

Knjžice

Kmetke posojilnice ljubljanske, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1409-16

Slovenka

iščem družabnika za vodjenje restorana. Posojila 20.000 din. Potrebna kaptiva. Inter. reklam. Masarykova 28. pod »K-4300«. 1232-16

DENARNE POSLE

Posredovanje kreditov - Vnovečanje vlog pri denarnih zavodih. Posredovanje kapitala. Poravnave. Uprava apremičnih davčne napovedi. - In formacije. - Ureditve revizije, bilance in stalne kontrole knjigovodstva in vse druge trgovsko gospodarske posle izvede.

Svetovalec

koncesionarna trgovsko gospodarska POSLOVALNICA

L. J. LUBJANA

Cesta 29. oktobra št. 7 (preje Rimska cesta). 1398-16

Družabnika

za zelo dobro vpeljano trgovino iščem. Ponudbe po »Dobro zasluži« na podruž. Jutra v Mariboru. 1526-16

Hranilne vloge

Združene gospodarske banke in članice. Združene zveze v večini zneskih, prevzajem takoj po navrhiti ceni, proti takojšnjemu plačilu v gotovini. 1412-19

AL. PLANINŠEK

trg. ag. za bančne posle, Ljubljana, Beethovna ul. 14-I. Telefon 33-10. 1491-16

Posojila

daje in hranilne vloge sprejema. Spletno kreditno društvo, Ljubljana, Aleksandra d. 5. 1477-16

Hipoteko od

60.000 Din iščem na hišo na prvo mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hiša na Stajerskem«.

Potrebujem posojilo

za dobo 1 leta din 20.000, dam dobre obresti. Vzemem tudi trg. potrošnice za gotovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za gotovino«.

Finančnika

z din 20.000, 30.000 gotovino v zelo dobiro poslovanje. Velik dobiček omogočajo izredno visoko obrestovanje. - Popolna varnost, sodilniški položaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Varen velik zaslužek«.

Manufaktura

z točenjem plač, najstrožji zagrebški center s krasno opremo, portalno veliko izdelavo, prodamo zaradi sirtnege slučaja za 14.000 din. Izvrstna prilika. Poslov. nica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144. 1438-16

Hranilno knjžico

Mestne hranilnice ljubljanske z vlogo 500 - 500.000 din kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takojšnje plačilo 500«.

V. najem

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

meš. stroje v industrijskem kraju takoj oddam v najem. Za pre. vsem ni potreben veliki kapital. Ugodno za kapitalista. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepla Gorenjska«.

Vogalno hišo

v Pobrežju pri Mariboru, primerna za prodajalno oddam v najem. Naslov v upravi Jutra v Mariboru. 1197-17

Mesarji pozor!

V našem oddam mesar. delavnico, hlev in stanovanje na prometni točki za daljšo dobo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1372-17

Gostilno

zelo ugodno prodam ali dam v najem. Je lepo urejeno, in na prometnem kraju. Ponudbe na agencijo Pichler, Ptuj pod »Ugodnost«.

Lokal

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilna

naprodaj. Bupnik »Pri Amerikancu« v Studenem pri Mariboru. Zrtni skega 1. 1304-19

Mlekarna

naprodaj vsled bolezni. Naslov v ogl. odd. Jutra. 1211-19

Na prometni točki

oddam lokal v obrtni ali trgovski svrhe s stanovanjem. Istotam oddam tudi 2-sobno stanovanje. - Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Promete«.

Gostilno

dobro ideo, oddam z vseh poslovalnic Jutra. 1409-16

Lokal

z elektriko, vodovodom, plinom, - poleg Delavske zveze, primerno za prodajalno, skladišče, oddam. Poizve se v kavarni »Leone«. 1347-19

Strojno pletilstvo

dobro vpeljano, v večjem mestu Slovenije - naprodaj ali sprejeme družabnika. Potrebna kapital 40 do 60.000 din. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodno 92«.

Lepo posveto

z gotovino, aredi vasi, pol ure od postaje, avto. bus postaja, naprodaj zaradi odhoda. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1232-20

Redka prilika!

Prodajam novo hišo pri Brezicah pod vsako ceno, radi oddam. Polovico v gotovini, polovico pa si daries. - Vsa potrebna posojila daje Vozbejnska banka v Ljubljani. M. Klotičeva cesta 19 med uradnimi urami od 8. do 14. ure (telefon 25-21 in 25-22). 1405-21

Trg. lokal

z inventarjem, event. firmo takoj oddam zaradi bolezni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Na promet«.

Trgovino z vinom

oddam v najem ali pa prodam v prometnem kraju, z veliko okolico, se v obratu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj prodam«.

Oddam lokal

za čevljarstvo oort na prometni točki, delo zagotovljeno. - Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1274-19

Trgovino

z mešanim blagom, dobro vpeljano, na prometni točki, ugodno oddam vsled razširjenosti industrijske panoge. Plačilo pogoj ugodni. Relektant naj pošlje pošt. naslove ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 40-50.000«.

Restavracija

dobrodoša, - v središču Ljubljane, se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vikil promet«.

Mlekarno

ugodno prodam zaradi opustovanja na prometni točki. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1387-16

Brivnico

na novo opremljeno takoj prodam po nizki ceni. Ivan Kosce, Celovška cesta 44. 1327-16

Veliko meščansko

gostilno v centru Zagreba, dobro ideo, z velikim prometom, velikim pivlancem, v kulinariji prodam stanovanje v hiši, za nizko najemninu, in velikim inventarjem za 50.000 din. Poslovalnica Pavlečkovič, Zagreb, Ilica 144. 1438-16

Prvovrstno trafiko

s papirnico najprometnejša ulica zagrebškega centra, z velikim tobačnim prometom, papirnicarji in kadilskih potrebščin in razglednic, dobro ideo, prodamo za 80.000 d.n. Poslovalnica Pavlečkovič, Ilica 144. Zagreb. 1438-16

Hiša nova

moderna, vopana, na prodaj za gotovino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trgovska«.

Gozdno posveto

140 orolov v izborni rasti, v bližini Slovenjgradca ugodno naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izredna prilika«.

Tristanovansko

hišo trih sob, z vrtom v Kranju ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1277-20

Krasna parcela

stavbena, najlepša lega v Mostah, ugodno naprodaj. Vse se pozve pri Rahne, trgovina, Moste. 1411-20

2-stanovniška hiša

z velikim vrtom naprodaj. Studenci pri Mariboru. Obmejna 16. pri SK Rapidu. 1523-20

Kupim hišo

v Ljubljani, Bežigrad, Sp. Šiška, Trnovo, doli tri-stanovniško. Del plačilo takoj, drugo na obroke. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priložnost«.

Dva lokala

praprta za obrt, trgovino ali pisarno, oddam takoj na najprometnejši točki v Kranju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1471-19

Branjarija

z blagom, inventarjem in koncesijo, naprodaj radi odstopanja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Branjarija«.

Velik lokal

160 kv. m, oddam v Šiški, blizu stare cerkve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1537-19

Dobro mlekarno

prodam. Poizve se v mlekar. Seničar. Kolodvor ska 35. 1518-19

Špecerijško trgovino

vpeljano, oddam v Celju. Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »30 tošce«.

Pekarno

na prometnem mestu oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Promete«.

Posest

Beseda 1 Din davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stavbene

severni mestni del Trstve ceste, ugodno prodam. Informacije: Hinko Privšek, Ljubljana, K. Naše, Trstve c. 12, med 12. in 13. uro. 1510-20

5-stanovniška hišo

prodam v sredini mesta. - Posredovalci izključeni. - Ogled od 10-13. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1495-20

2-stanovniška hišo

prodam v Ljubljani, Stojice 101. Zelo ugodno. Več parcel ob Trstve cesti ugodno naprodaj. 1488-20

Vlagatelj!

Naprodaj tri stanovanjska hiša, solčno z Din 350.000. Kupnina se poravnava: Din 110.000 se lahko prevzame po ugodnih obrestih; Din 40.000 v gotovini, a ostalih Din 200.000 se plača v knjižici Kmetke posojilnice v Ljubljani. - Pristavec Frano, real. pisarna, Ljubljana, Erjavčeva c. 44. Tel. 25-81. 1496-20

Redka prilika!

Prodajam novo hišo pri Brezicah pod vsako ceno, radi oddam. Polovico v gotovini, polovico pa si daries. - Vsa potrebna posojila daje Vozbejnska banka v Ljubljani. M. Klotičeva cesta 19 med uradnimi urami od 8. do 14. ure (telefon 25-21 in 25-22). 1405-21

Več stavbenih

parcel v Trbovljah ob glavni cesti in od ceste, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 1168-20

Stavbena parcela

v kopalsku Laško pred kolodvorom naprodaj. Kramer Karl, Vodnikova 11, Celje. 1080-20

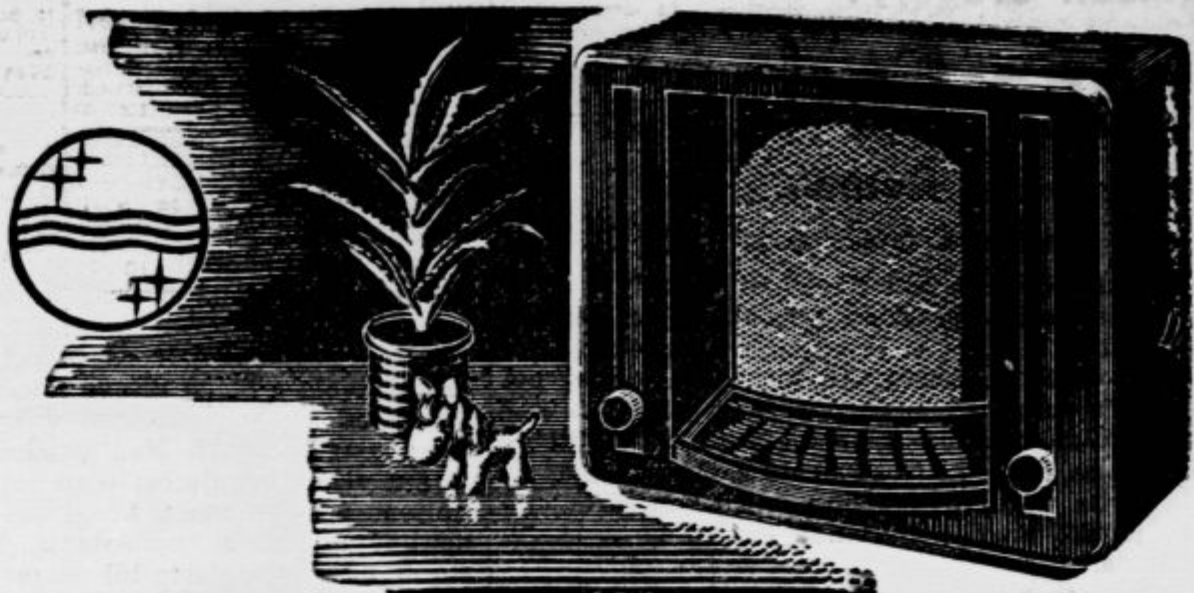
Ne zamudite

Moderni narodni 5-elektronski oktodni super »V6«

Dovršen sprejem tudi podnevi.
Mala poraba toka.
Sprejema preko 80 postaj.
7 akordiranih krogov.

Kratki, srednji in dolgi valovi.
Velika selektivnost.
Točna in močna reprodukcija.
Philips kvaliteta. Mesečno

samo din 140.—

»PHILIPS« RADIO

Naši beli dnevi

trajajo samo še kratek čas! Neveste, gospodinje, izrabite, ugodno priliko! — Za primer nekaj naših cen:

Belo blago:

Bela kontenina, dobra	Din 4.75
Sifon, trpežen, širina 80 cm	6.75
Finisifon, širina 80 cm	7.75
Kontenina, izredno močna	8.50
Batist sifon, širina 80 cm	9.75
Sifon »Lilija«, širina 80 cm	10.—

Za rjuhe:

Bela kontenina 150 cm	Din 12.—
Bela kontenina, 150 cm, zelo dobra	17.—
Izredno močna kontenina, 150 cm šir.	19.—
Sifon, 150 cm širok, zelo fin	22.—
Platno, širina 150 cm, najmočnejše	27.—

Za kapne:

Bela kontenina, 150 cm, zelo močna	Din 21.—
Sifon, širina 180 cm, zelo fin	25.—
Platno, izredno močno, širina 180 cm	27.50
Macco sifon, širina 180 cm, najfinjši	30.—
Izredno trpežna kontenina šir. 200 cm	30.—

Pri odjemu celega kosa belega blaga
še poseben popust!

Brisače in prti:

Frotirke, male	Din 3.25
Frotirke, večje	4.75
Frotirke, vel. 0.75 x 40 cm	6.75

Frotirke, vel. 0.50 x 100 cm	Din 10.—
» 0.50 x 110 cm	17.50
» 0.55 x 125 cm	21.50
» 0.60 x 130 cm	24.—
» 0.65 x 140 cm	29.—

Za stalnost barv jamčimo!

Blago za brisače, jako dobro	Din 5.50
Modro blago za brisače, močno	7.—
Damast, bel, za brisače	8.—
Pike za brisače, zelo trpežen	8.50
Blago za prte, širina 130 cm	19.—
(bell ali barvasti)	19.—
Blago za prte, belo, širina 140 cm	22.—
Panama prti, stalnih barv, komad	26.—
Karirasti prti (zelo lepi) komad	29.—
Servijeti, beli, komad	5.75
Kuhinjske krpe, komad	4.50
Kuhinjske krpe, platnene, komad	7.50

Prešite odeje:

Prešite odeje, klotaste, strojno delo	Din 80.—
Prešite odeje, klotaste, ročno delo	85.—
Prešite odeje, klotaste, boljše	125.—
Prešite odeje, brokat-klot	165.—
Prešite odeje, svilene	225.—
Prešite odeje, svilene z najfinjšo vato	258.—

Gradi za madrace:

Grad za madrace, šir. 120 cm (nav.)	Din 11.50
Grad za madrace, šir. 120 cm, dober	16.—

Gradl za madrace, širina 120 cm, zelo trpežen	Din 19.—
Damast gradl za madrace 120 cm	19.50
Satin gradl za madrace 120 cm, zelo priporočljiv	23.—
Damast gradl, najboljši 120 cm širok	29.—

Razno:

Inlet za perje, širina 80 cm	Din 9.75
Macco inlet 80 cm	16.—
Inlet, širina 120 cm	16.—
Macco inlet, 120 cm širina	19.—
Inlet za perje, najboljši	28.—
Gradl za moške spodnje hlače	9.50
Marine gradl za moške spodnje hlače	11.50
Atlasgradl za posteljino, širina 80 cm	12.50
Atlasgradl za posteljino, širina 80 cm najboljši	15.50
Atlasgradl za posteljino, šir. 120 cm najboljši	22.—
Klot za prešite odeje, barvasti	17.—
Klot za prešite odeje, macco	22.—
Klot za prešite odeje, najboljši macco	24.—
Brokat klot za prešite odeje	36.—
Brokat svila za prešite odeje, najboljša	58.—
Oksford za moške srajce	Din 5.50 in 9.—
Finisifon za moške srajce	11.— in 17.—
Puplin za damsko perilo	9.75
Svila za damsko perilo	15.50

MANUFAKTURA komanditna družba, LJUBLJANA, Mestni trg 17

Strankam izven Ljubljane pošljemo po želji brezplačno vzorce, vendar pa prosimo za navedbo blaga, ki Vas zanima.

KRUPP
DIESEL
Ime KRUPP je garancija za najdovršenejši avto s Krupp Diesel, Krupp Junkers Diesel in Krupp bencinskim motorjem od 2—7 ton čiste nosilnosti.
Glavno zastopstvo
tovarne KRUPP, ESSEN.
O. ŽUŽEK
LJUBLJANA TAVČARJEVA 11

TVORNICI POSTELJNIH VLOŽKOV

in »REKORD« blazin

ALOJZ ANDLOVIC

se je že s 1. novembrom preselila iz Komenskega ulice 34 na RIMSKO CESTO 2 ali GREGORČEVA 5. Vložke izdelujem vse vrste ter imam iste vedno v zalogi. V popravilo sprejemam stare vložke in železne postelje. 1501

ZA ZIMO...
KLAVIRSKÉ HARMONIKE
OD DIN 480
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL & HEROLD D. S. O. J.
ZALTOVNIŠKE GLASBIL. MARIBOR 2. 101

Tihega družabnika-co

z vlogo 50 do 100 tisoč sprejmemo. Priložnost lepega zaslužka! Rentabilno naložen kapital.

Ponudbe pod »Edinstvena prilika«. 1502

Diamant
PLETILNI STROJI
najnovejša konstrukcija poznano kvalitetno delo.
Igle za pletilne stroje
vseh strojnih sistemov
ADOLF FÜHR
LJUBLJANA
Masarykova c. 19. Tel. 20-60

ZOLČNI KAMENIK
Poznamo SALVAT-čaj zoper žolčne kamne in bolezní žolčnega mehurja dobite pri glavnem zastopniku: lekarni pri Sv. IVANU, Zagreb, Kapitol št. 17 Prospekt o zdravljenju pošljemo zaštopljeno. Ogi. reg. B. št. 27870

ZAHVALA
Povodom prerane smrti našega dobrega soproga, očeta, starega očeta, brata, strica, gospoda
JOSIPA ZUPANČIČA
POSESTNIKA IN TRGOVCA
nam je prišlo od vseh strani toliko izrazov sožalja, da se nam ni moglo vsem posamezno zahvaliti. Tudi pogreb sam je pokazal, da nismo samo mi ljubili blagopokojnika, ampak, da je bil ljubljani tudi po mnogih, ki so ga kdajkoli srečali v življenju. In to nam je v teh težkih dneh največja tolažba in uteha. Zato sprejmite vsi, ki ste na kakršenkoli način z nami sočustvovali, našo najiskrenejšo zahvalo. Posebna zahvala velja oč. duhovščini, dalje g. zdravniku za njih požrtvovalno pomoč, posebno g. dr. Cirilu Dereaniju v Trebnjem, nešteti darovalcem vencev in cvetja, Sokolu in gasilski četi v Trebnjem ter okoliškim gasilskim četam z odposlanstvom gasilske župe Novo mesto za častno spremstvo, župnemu tajniku g. Avscu Ferdu za lepe poslovnice besede, pevskemu zboru za v srce segajoče žalostinke, narodnemu poslancu g. dr. Riko Fuxu in končno vsem, ki ste pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti — vsem Bog plačaj!
TREBNJE, dne 22. januarja 1938.
Zalujoča soproga z otroci in ostalim sorodstvom.

DRAŽBA LOVA
Pri sreskem načelstvu v Radovljici v sobi št. 7 se vrši v petek, 4. februarja 1938, ob 9.45 uri dopoldne dražba lastnega lovišča upravičencev vasi Koroška Bela — Javornik. Lovište meri 466 ha. Izključna cena Din 1800.— Vsi ljubitelji lova se opozarjajo na bogat izbor visoke gorske divjadi, katere se nahaja na tem lovišču.
GOSPODARSKI ODBOR VASI KOROŠKA BELA

ZAHVALA
Vsem, ki so nam ob bridki izgubi našega dragega soproga in očeta, gospoda
GOLOB IVANA
izkazali svoje sočutje, mu poklonili cvetja in ga v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti, izrekamo našo iskreno zahvalo.
Ljubljana, dne 22. januarja 1938.
Zalujoči rodbini: GOLOB in RUDOLF

Vsak Jutrov naročnik je v slučaju smrtné nezgode zavarovan za 10.000 dinarjev

ZAHVALA
Vsem, ki so ob tragični smrti našega predragega sina, brata in nečaka
inženjerja PEKLAR ADOLFA
z nami lajšali bol v žalostnih dneh ali kakor koli pomagali, si smatramo v dolžnost, da izrazimo najtoplejšo zahvalo.
Posebno zahvalo smo dolžni oč. duhovščini za pogrebne obrede, gg. univerzitetnemu profesorju ing. Gostišu in ing. Prežljku za lepe poslovnice besede ob odprtem grobu, vsem darovalcem za prekrasne vence in cvetje, pevskemu želez. društvu »Sloga« za ganljive žalostinke, gg. univerzitetnim profesorjem ing. Nikitinu, ing. Kopylovu, ing. dr. Zumru in zastopniku rudarskega glavarstva dr. Zupančiču, gg. kolegom pokojnika, številni deputaciji montanistov, deputaciji Sokola, gg. inženjerjem in uradnikom K.I.D., uradnikom in osebju državne železnice, delavcem K.I.D. in vsem ostalim, ki so našega predragega v tako častnem številu spremili v prerani grob.
JESENICE, dne 19. januarja 1938.
Zalujoče rodbine:
PEKLAR, JUTRŠNIK in ŠTEFICA DEL-COSTA, zaročenka

Ustvarite 'solnčno' življenje
s pomočjo »domačega solnca« z visokih gor — znanim »Višinskim solncem« — Original stikalo je treba obrniti 3—5 minut pod »Višinsko solnčno« in v Vas bo vzklikla nova živiljska moč. In govorili Vam bodo Vaši sijajni, sveži, pomlajeni in tako zagoreli polti!
Zahtevajte še danes brošuro 843 bogato ilustrirano na 40 straneh, ki jo boste dobili brezplačno, prav tako pa tudi brezplačno predvajanje pri
JUGOSLOVENSKO SIEMENS D. D.
Beograd, Kralja Aleksandra 8.
Zagreb, Borojevičeva ul. 1
Ljubljana, Tyrševa 1a ali
JUGOSLOVENSKO AEG, Beograd, Brankova 30.
AEG UNION, Jugoslovensko El. društvo, Zagreb, Karadžičeva ul. 1.

»Višinsko solnce« - Original Hanau.

